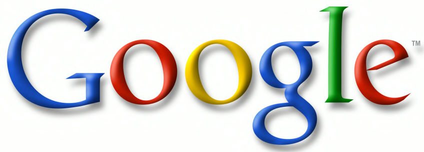
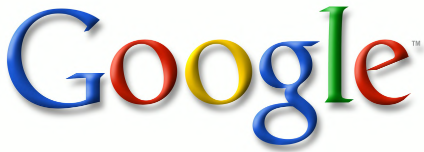







TAYLOR INSTITUTION
DOMI NUS ILLU
MINA TIO MEA
K
G



Althochdeutsche,

dem Anfange des 11ten Jahrhunderts angehörige,

Übersetzung und Erläuterun

der

von Mart. Capella verfafsten 2 Bücher

DE NUPTIIS MERCURII ET PHILOLOGIA

Zum ersten Male herausgegeben

von

E. G. GRAFF.

Berlin.

In der Nicolaischen Buchhandlung.

1837.

Dem rettenden Schützer

des

althochdeutschen Sprachschatzes,

dem Kronprinzen von Preussen,

Friedrich Wilhelm,

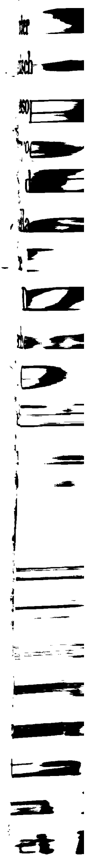
sei auch

dieses Denkmal unsrer alten Sprache

in

tiefster Verehrung und Dankbarkeit

geweiht.



Vorwort.

Unter Hinweisung auf meine Vorreden zur althochdeutschen Übersetzung des Boethius de consolatione philosophiae und der aristotelischen Abhandlungen: κατηγορίαι und περὶ ἑρμηνείας, füge ich dieser Ausgabe der althochdeutschen Übersetzung des Mart. Capella de nuptiis mercurii et philologiae folgende kurze Bemerkungen bei.

Der von J. Grimm im 92sten Stück der göttingischen Anzeigen von 1835 mitgetheilte Brief des zu St. Gallen im Jahr 1022 verstorbenen gelehrten Benediktiners Notker Laber (an den Bischof von Sitten), in welchem folgende Stelle vorkommt: „ad quos (ecclesiasticos libros) dum accessum habere nostros uellem scolasticos ausus sum facere rem paene inusitatam, ut latine scripta in nostram conatus sim uertere et syllogistice aut figurate aut suasorie dicta per aristotilem uel ciceronem uel alium artigraphum elucidare. Quod dum agerem in duobus libris boetii, qui est de consolatione philosophiae, et in aliquantis et de (?) sancta trinitate rogatus (sum?) et metrice quaedam scripta in hanc eandem linguam traducere, catonem scilicet et bucolica uirgilii et andriam terentii, mox et prosam

et artes tentare me uoluerunt et transtuli nuptias philologiae et cathegorias aristotelis et pergermenias et principia arithmeticae. Hinc reuersus ad diuina totum psalterium et interpretando et secundum augustinum exponendo consummaui, iob quoque incepi, licet uix tertiam partem exegerim. Nec solum haec, sed et nouam rhetoricam et computum nouum et alia quaedam opuscula latine conscripsi," scheint zu der Annahme zu berechtigen, daſs die in der Stiftsbibliothek zu St. Gallen aufbewahrten althochdeutschen Übersetzungen, sowohl der Psalmen als der obengenannten Werke eine Arbeit des Notker Laber sind. (Auch das von v. d. Hagen herausgegebene Bruchstück de musica gehört wohl zu Notkers Arbeiten.)

Die vorliegende Übersetzung und Erläuterung der nupt. merc. et philol. ist im cod. s. gall. nr. 872 (cod. rescript einer grammatischen Abhandlung) enthalten. Auf S. 84 des Codex und von S. 93 bis zu Ende zeigt sich eine andere Hand als auf den übrigen Blättern.

Der lateinische Text ist zum Theil nach der Handschrift, zum Theil nach den Ausgaben von Kopp (1836) und Götz (1794) abgedruckt.

Die eingeklammerten Stellen sind die Erläuterungen des Übersetzers.

MARTIANI MINEI FELICIS CAPELLAE AFRI | CARTAGINENSIS LIBER PRIMUS INCIPIT DE 2. NUPTIIS PHILOLOGIAE ET MERCURII.

Remigius lêret unsih tisen auctorem in álenámen uuésen gehéizenen martianum. únde mineum úmbe sîna fáreuua. felicem úmbe héilesôd. capellam úmbe sînen uuás-sen sín. uuánda capra apud grecos dorcas a uidendo ge-héizen íst. Áber díse fîer námen óugent úns táz er roma-nus uuás dignitate. dóh er búrtîg uuâre fóne cartagine díu in africa ist. Sô mánige námen ne mûoson ándere háben. âne romani ciues. Romani ciues hîezen béide. ióh sélben die búrgliute dar gesézzene. ióh tie ánderes uuâr gesézzene. mít íro geédele. álde mít íro túgede. álde mít íro scázze úmbe sie gefréhtoton. táz sie in íro dignitatem gâben. únde sie romani ciues hîezen. Pedíu chád lisias in actibus apostolorum. Ego hanc ciuitatem multa summa consecutus sum. Tía dignitatem mág keéiscôn dér suetonium líset. de uita caesaris augusti.

i

Táz er mercurium ságet kehîen ze philologia. mít tíu lêret er únsih. dáz îo uuízze súlen sîn mít kesprâchi. únde réda ne tóug. târ uuízze ne sínt. Ze déro ságûn bi-tet *er hélfo.* únde héilesodes himeneum. dén álte liute hábeton fúre | hîgot. únde fúre máchare állero natûrlîchero 3. míteuuist. Tén grûozet er nû ze êrist án demo prohemio. sámo so sîn fru *) den quedam satira fúre ín spréche.

Áber satiram súln uuír férnemen *(sic)* dîa deam. díu dien poetis ingeblîes satirica carmina. Nû fernémen uuáz sî chéde.

---

*) Hier ist das Pergament abgerissen.

SATIRA IN HONOREM HIMENEI HOS PRAECINIT UERSUS.

Himenee [chît tiu satira] dú bist tér. dén diu chínt tero góto ságent síngenten. [dáz chît quónen ze síngene] in dien brûte chémanaton *(sic)*. únde dén síe chédent sîn dero sáng cúttenno sún.

[uuánda dû sólih sángere bíst. Tû bíst ter dén uirgilius héizet amorem filium ueneris. Fóne démo ér chît omnia uincit amor. Tû tûost uuónên díngolih ze ándermo.]

Tieríngenten sâmen. [dáz chît quatuor elementa.] duíngest tû mít tóugénên bánden. Únde dû stâtist íro úngelichen nústâ. mit cótelichemo gehîleiche.

[Dáz chît tû stâtist íro gehîleih mit úngelichemo bánde.]

Hérton gestíllest tû diu uuéter. [ih méino gehéi. únde | 4.... gene.] únde mít tíu gebérhaftôst tu dia uuérlt.

[Ûbe diu hérta*) ne uuâre. sô ne bâre diu érda.]

Tû gíbest tien lîchamon lîbhafti. Mit lîebsamero gezúmfte. mít téro des cómenes únde dero brûte natura gesíppôt uuírt.

---

*) Das e in diesem Worte ist aus a corrigirt.

MARTIANI MINEI FELICIS CAPELLAE AFRI CARTAGINENSIS DE NUPTIIS PHILOLOGIAE ET MERCURII.

LIB. 1.

Tu, quem psallentem thalamis, quem matre camena
Progenitum perhibent copula sacra deum;
Semina qui arcanis stringens pugnantia uinclis
Complexuque sacro dissona nexa foues;
Namque elementa ligas uicibus mundumque maritas,
Atque auram mentis corporibus socias,
Foedére complacito, sub quo natura iugatur,

ín únde sia geminne tuônde. únde tríuua mít minnôn stérchende.

Uuólge nû uuólge dû zîmigo hîmachare. tû dînero muoter zéizesto bíst. [in papho ciuitate cypri sizzentero. Dáz skînet tír ána. uuánda] dánnan bíst tu sô únder oûgon brínnende nîet. [Fóne dír chád sî. Nate mee uires — thalamos.] Tíh ságent sie gérno síngen diu brûte sáng.

[Apollinis lóbe sáng héizent choree. quia ipse prae est choris. Er méinet áber hîer epithalamia. dáz chît nuptialia carmina. déro ìu síto uuás.]

Táz íst tír gesláht. Sô iz tánnan sî. dáz tér uuíngot tîn fáter íst. [Uuánda uuîn máchot kelúste.]

Alde fóne dînero mûoter sláhet tíh ána. daz hûs ze blûomonne mít | lénziskên blûomon. [díe óuh kelúste récchent.] álde dîn mûoma gáb tír drî géba.

[díe ze mínnesami zíhent. íh méino scôni. únde stímma. únde geuuúrftîgi.] (gebarda)

Sélbiu diu sángcúten *) díu dero góto gehíleih scáfôt. tíu *lóbet* tíh ze demo héilesode des sánges.

MEDITATIONEM PATRIS FILIUS SCRUTATUR.

Tô íh tíccbost [álso míh tíu satyra lêrta] díse uersa sáng fóne himeneo. ne uuéiz [s. uuánda íh peripatheticus pín.] uuáz únchundes fórderônde. únde úngehándelotes,

*) Vor dem t steht noch ein 2tes verkratztes t.

Sexus conciliaus et sub amore fidem:
O *himenee* decens, cypridis qui maxima cura es!
Hinc tibi nam flagrans ore cupido micat,
Seu tibi quod bacchus pater est, placuisse choreas,
Cantare ad thalamos seu genetricis habes,
Comere uernificis florentia limina sertis,
Seu consanguineo gratia trina dedit;
Conubium diuum componens calliopea
Carminis auspicio te probat annuere.

Dum crebrius istos hymenaei uersiculos, nescio quid inopinum intactumque moliens, cano, respersum capillis

[Dáz chît er. uuánda peripathetici ne uuéllen nîehtes quís sîn.] Mîn sún ándonde daz mîn grâuua hóubet únde fóne áltere zîtigez ze dero curia. kérmenon. chíndisliche inuuíhtheit. pechám er mír sús chédende. Uuáz sángo íst táz fáter mîn. táz tû sô ferhóleno síngest? [Tû ne ságest uuáz iz sî. dóh tu iz síngest.] Únde dáz tú síngest êr dû ze tûron chómêst. nâh témo síte des uuácheren bíscófes. |
6. Nû ne bíl iz. núbe ságe uuáz tú líudoest. únde uuára daz sáng hélle.

FATETUR SE NUPTIAS DEORUM PATER MEDITARI.

Ne uuéist tu iz tánne na. chád ih? únde sîd tu uuéist taz mâra uuérh egeriminon. i. resurrectionum. sólt tu is tánne zuíuelôn?

[Táz íst éin buôh apud grecos kescríbenez fóne dero apothesia. dáz chît fóne dero deifica-tione. uuánda iz ságet. uuio ménnisken ze góten uuérdên.]

Únde ne bechénnest tu dáz ih fóne nuptiis uuíle ságen. himeneo díu sáng fóre síngentemo. díu dára zû benéimot sínt? úbe dû áber gnôto fórscôst ûzer uuélero ídun síu ersprúngen sîn. Sô ságo íh tir daz spél. léngi ne benéme mír iz. tánnan síu ersprúngen sínt. dáz míh lêrta díu satyra. míh inchúnnende sámo so díu tímberenten náhtlîeht fóne dero uuínterlîchun dúruuacho.

---

albicantibus uerticem incrementisque lustralibus decuriatum nugulas ineptias aggarrire non perferens martianus interuenit, dicens: quid istud mi pater, quod nondum uulgata materie cantare deproperas, et ritu nictantis antistitis, priusquam fores adytumque reseraris gumnologiseis. Quin potius edoce quid apportes, et quorsum praedicta sonuerint, reuelato. Ne tu, inquam, desipis, admodumque perspicui operis, egiriminon noscens creperum sapis. Nec liquet himeneo praelibante disposita nuptias resultare? Si uero concepta cuius scaturiginis uena profluxerint properus scrutator inquiris, fabellam tibi, quam olim satura cominiscens, hiemali peruigilio marcescentes mecum lucernas edocuit, ni prolixitas perculerit, explicabo.

EXEMPLIS CETERORUM DEORUM ET MATRIS INSTINCTU CILLENIUM UELLE UXOREM. |

Suspensio uocis. Tánne ûnder dien gôten iû in állen 7.
sint tes hímelis uuúrtîn héilige gehîleiche. ûnde dánnan uuúrtîn édeliu chint. ióh mínnesamero néfôn hímiliskiu manigi.

Et hic. Ûnde sie sîh âl ze sámine gehálsèt ûnde gezúmftet hábetîn. sô der hímil buôn hálsen gétân *(sic)* mág sîn.

Et hic. Ûnde die námohaftesten méist kesâligoti díu gehîleihlîcha mêrunga.

Et hic. Ûnde dia gêba dero uuérlte gelâzena. uuîto mârtî. díu gezúngela ménnisghêit.

Et hic. Ûnde állero mêist tie poete nâh euagrio fâhende demo citharista. ûnde nâh témo sûozen gechôse des álten blínden meonii. mít lóbesamero. ûnde mít mísseliutigero pagina daz ságetin.

Et hic. Ûnde tie ságetin nîeht lîeberen uuésen ioui únder dien hímeluuûnnon. dánne dia uuíniun.

Et hic. Ûnde ín dês fahe. díu guíssagióra fides. | Díu 8.
fóne ópfer uuîzegungo álte bíscofa. dés ze úrchunde zôh. so uués iuppiter dero lîutô fléhôn. in ângisten ûnde în zuíuelheiten mániges fRískinges ne rûochender erzígen hábetì. fóne dero fróuuun uuírde dáz geskéhen.

Quum inter deos fierent sacra coniugia, procreationes indeque numerosae, liberique praeclues, ac nepotum dulcium aetherea multitudo, et inter se quodam coelicolarum complexu ac foedere potirentur, presertimque potissimos conubialis bearet adiectio. et id debitum mundo loquax triuiatim dissultaret humanitas et poetae praecipue, euagrium citharistam sequuti, caecutientisque meonii suauiloquam senectutem epica uulgo lyricaque pagina consonarent: nec aliquid dulcius Ioui inter aethereas uoluptates una coniugi loquerentur, hisque accederet promtior fides, quae suadente aruspicio grandaeuos pontifices in testimonium conuocat, quum quid iupiter hominum uotis trepida curarum ampage suspensis multa implacabilis hostia denegaret, exorata eius matrona pro-

Et hic. Unde so uuás er frélsíges kesprócben hábeti ze tuônne. dero brîeuaron scrífte dáz kehalténtero *(sic)*. fóne dero chénun bálsenne. ín dés eruuánten uuésen. únde daz ferbîeten.

Et hic. Ûnde nîeht éin chád si. dén hímel chúning uuínegernen. núbe daz óuh in mûote sîn demo héllegóte, únde demo méregóte. núbe óuh ten uuîgcot chélen nâh nerine filia nerei.

Et hic. Sámilîh uuíllo chád si íst óuh ána demo árzatgóte.

Et hic. Ûnde chád si ióh ten ált cót [saturnum] trúregen. [s. fóne des súnes âhtungo.] án den sélben rât pechêret uuésen. sînero gemâlun berecinthia gelúhtero. tíu óuh ops. únde cubele héizet.]

a. *Et hic.* Ûnde so si chád ianus ter zuihóubito. sáh ío án argionam. déro ín lángeta.

Et hic. Isidem ságeta si échert chélen nâh osiride íro ferlórnen chárle sô hárto. dáz sî nâh ímo feruuuôftiu. síh nîomer ne getrôste ín fúnden háben.

[Tóh si ín fóne sînemo brûoder tiphone erslágenen fúnde in memphitica palude. sî ne uuólta síh tóh tés trôsten. dáz sî ín fúnden hábeti.]

Depositio. Fóne démo mâre. únde fóne sólên uuínel skéfen dero góto. óuh cillenius nîeteg uuórtener. uuánda er iû gnuôgen hélfendo ióh sélbo sáh íro állero mín-

---

uenire, et quicquid ille ex promta sententia parcarum pugillo asseruant dictauerit, delimitum suadae coniugis amplexibus iussuque remouere. Nec solum superum regem attestabatur uxorium, idque etiam diti propositum, idque portuno certumque esse gradiuum nerienis nerinae coniugis amore torreri; aesculapio quoque non dispar affectio, similique persuasione transduci ope coniuga cybeleque permulsa moestitissimum seniorem deorum; ianusque angionam utraque miratur effigie. Nam reginam tantum marito dependisse memphiticam, ut obsita luctu perpetuo nunquam eum contenta sit inuenire. Hac igitur fama, hisque deorum alternis amoribus motus concitusque cyllenius, simulque quod cunctorum affectiones et thalamos,

neglîchen gebiléicha. Kéinota óuh er sîh zé gehîenne. Án dén uuíllen bráhta ín sîn mûoter [maia] dô si ín chatta. án der iâr úmbe uérte des zodiaci. ûnder dien ánderen pliadibus. dero sî éiniu íst. [Táz téta si in maio mense. sô iô mercurius mít tero súnnûn dara | chûmet.] ángestendiu. 10
[daz er âne chínt uuás.] Târumbe. méist. táz sîn lîchamo án demo ríngenne. únde án dien émizelóuften geuôpter. mít chúurigen ármin. áfter déro púrlîchi. iúnclichero stárchi in gomelîchero fólle lídi skéin. Únde ín sîne bártenten hîefelin ne lîezen âne míchelen huôh ueneris. sâmo dáhten gân. únde ánderes uuâr nácheten. échert tie áhsela mit temo mántelline bédecchen (*sic*). [álso die palestrite gîengen.] Fóne díu uuás rédolih táz er gehîien uuólta.

DUBITARE EUM QUAM PRE CETERIS SIBI ELIGAT.

Tô dâhta er in állen sínt lángo tráhdonde. álso is túrst uuás. uuélicha er némen máhti. nâh téro geríste sînero bíderbi. Hárto gérno uuólti er sophiam. [dáz chît sapientiam.] uuánda sî uuízzig únde héilig | íst. ûnde un- 11
geuuártôsta ist. ioh skônista íst. únder állen mágeden. [dáz chît állen uirtutibus.] Uuánda si áber gesôuga uuás íro suéster [mineruę. dáz chît tero immortalis.] ûnde si

---

dum paret pluribus, conspicatur, uxorem ducere instituit. In quam sententiam mater illum anxia cum annua peragratione zodiaci in pliadum numero salutaret, impulerat, presertimque, quod palaestra crebrisque discursibus exercitum corpus, lacertosis in iuuenilis roboris excellentiam toris, uirili quadam amplitudine renidebat. Ac iam pubescentes genae seminudum eum incedere, clamideque indutum parua inuelatumque caetera humerorum cacumen obnubere sine magno risu cypridis non sinebant. Rationabili igitur proposito constituit pellere caelibatum. Itaque pro industriae dignitate, quam conueniret accipere, cuncta merito longae deliberationis alternat. Sophia ipse miro quidem cupiebat ardore quod prudens sanctaque sit intemeratiorque cunctis pulcriorque uirginibus; sed quod sororis eius collactanea et indiscreto

íro líeba uuás in ungeskêidenero mínno. ióh sie sámint sólton mágede sín. pedíu ne uuólta er sia mít íro ungemûote némen.

Sámolih scôni. únde sámo líebsam frôlutti getéta ín óuh ze mantice húgen. [dáz chît ze diuinatione.] Íro geédele uuánda sí diu áltesta tóhter íst prouidentię. únde der fúredâhtigo sín iro únbetrogenun fruôti geliebta ímo sía. Sí uuás áber dô iû. íh uuâno fóre míchelero uuínegerni íro dánches zû fâhende. ze demo iúngen apolline gehîet. [Uuánda diuinatio íst iô diuini.]

Sô uuólta er dóh to' gérno [psichen] dia tóhter solis únde endelichię. [dáz chît absolute perfectionis.] uuánda sí unméz scône uuás. únde gezógen mít míchelên ruôchon dero góto.|

12. DE UIRTUTIBUS ANIMAE. QUAM ADAMAUIT.

Álso dâr ána skêin. dáz íro dia góta. ín íro sélbero gebúrte táge. [íh mêino án démo sí gebórn uuárd.] ze góuuio gelâdete. míchela gíba gâben.

Jouis gáb íro ûfen íro hôubet táz diadema. dáz er sínero geêretostûn tôhter ęternitati ába nám.

[Uuánda fóne ęterna dei sapientia. íst animę sempiternitas kelâzen.]

---

amica foedere uideretur perindeque ad innubas ipsa quoque transisse, eam in palladis iniuriam non placuit coaptari. Non dispar illum formae desiderabilis grataque luculentas in manticen quoque succenderat. Nam et nobilitas generis illam, quippe pronoea maior est filiarum, et praeuidum perspicacis prudentiae commendabat. Sed ipsis diebus forte immensi amoris impatientia ultro iuuenem consecuta apollini fuerat copulata.

Uoluit saltem endilichiae ac solis filiam postulare, quod speciosa quam maxime magna deorum sit educata cura. Nam ipsi psichae natali die dii ad conuiuium corrogati multa contulerant. Iupiter quippe diadema, quod aeternitati, filiae honoratiori, detraxerat, capiti eius appo-

Sîn uuírten gáb iro. íro náhs uuíttun. án dero día ida gleîz lútteres cóldes.

[Ratio animę. dáz íst tíu uuítta mít téro crines uirtutum zesámine geehnúpfet uuérdent.]

Jóh minerua diu máged. cáreta daz mágeti mít íro smocchen. ábagenómenero spénelun. únde mít iro púrpurînen gúrtele. fiure gelîchemo. únde mít témo béndele íro uuîhun. únde íro fruôtun brúste.

[Sô gezímit animę. dáz si intima sî sapientię. únde mít caritatę sî gegúrtet. mít temperantia beduúngen.] |

Apollo zéigota íro óuh mít sînero uuízziglichûn gérto. día 13.
er iô lôrboumina tréget. álle fógelrárta. álle bligscúzza. ióh
sélben die himelférte. únde dero stérnôn. fóne dien er diu
uuîzegtûom nimet.

[Der lôrboum hábet tiá natura. úbe sîn ást ûfen slâfenten mán geléget uuírt. táz ímo uuâr tróumet. Pediu íst er appollini geéichot. tér álteró líuto uuîzego uuás.]

Áber anię [dáz chît ręcognitio] gáb íro uuílligo dén spiegel. dén óuh íro ze gíbo gáb sapientia. únde ín íro gíbo hûs kestálta. dáz sî dâr ínne síh pęchénnende. [íh méino dés. táz sî cęlestis íst.] uuídere gesínnen chúnne zę íro ánagenne.

Uulcanus ter smíd zúnselota íro fiur dáz nîo er-

---

suit. Iuno quoque ex purgatioris auri splendente uena addiderat crinibus sociale uinculum. Tritona etiam interula resoluto ricinio, strophioque instar flammarum e cocco atque ipso sacri pectoris ac prudentis amiculo uirginem uirgo contexit. Delius quoque, ut ramale laureum gestitat, diuinatrice eadem coniecturalique uirga uolucres illi ac fulgurum iactus ac ipsius meatus caeli siderumque monstrabat. Uraniae autem praenitens speculum, quod inter donaria eius adytis sophia defixerat, quo se recognoscens etiam originem uellet exquirere, clementi benignitate largita est. Lemnius quoque faber insopibilis illi perennitatis

lósken ne mág. dáz sia in dero náht finsteri bechlépfet ne uuúrte.

[Uuánda dero sêlo lìehtet naturale ingenium. dáz nû hier lemnius bezéichenet.]

DE ILLECEBRIS EIUSDEM.

Áber álle lúcchedâ bôt íro uenus ze állen íro ûzeren
14. finf sinnen. | Sî lêrta sia mít sálbo bestríchena. únde mít plûomon gezîerta. in stángsûozi gehéfenot. únde gemámmentsâmot uuérden. Únde sûozta sî íro mít hónange. Únde rîet si íro gîien ze gólde. únde ze állen uuîbzîêrdon. únde mít tîen ál úmbe núsket uuérden. únde ín gíredo uuésen hóhero êron. Únde in résti lígentemo mágetine téta si prúnnôda. únde chlíngelôda. dánnân sî inslíhéfe *(sic)*. Nóh tánne. nîo si nehéinest ne dárbeti lúcchedon. únde lústsami. crûozta sî sia chúzelondo án dero níderun stéte. ze nîetegi.

Áber sélber íro suôcho. gáb íro rêituuágen. mít trâten rédereu. ûfen démo sî spuótigo fáren máhti.

[Uuánda íro uuíllo uuírt spuôtigo gezúcchet. éina uuíla ad celestia. ánder uuíla ad terrestria.]

Día snélli gáb er íro. dóh sia dea memoria mít cúldinen drúhen béftendo suârti.

[uuánda dáz ánima in múot kenímet. táz kebíndet. únde gestâtet memoria. filo tiûrlicho.]

---

igniculos, ne caligantibus tenebris nocteque caeca oppri- meretur, incendit. Omnes uero illecebras circa sensus cunctos apposuit aphrodite. Nam et unguentis oblitam, floribusque redimitam, halatu pasci fouerique docuerat, et melle permulserat, et auro atque monilibus inhiare, membraque uinciri honorationis celsae affectatione persuaserat. Tunc crepitacula tinnitusque, quis infanti somnium duceret, adhibebat quiescenti. Preterea, ne ullum tempus sine illecebris oblectamentisque decurreret, pruritui subscalpentem circa ima corporis apposuerat uoluptatem. Sed uehiculum ei atque uolatiles rotas, quis mira posset uelocitate discurrere, tradiderat ipse cyllenius; licet eam auri compedibus illigatam memoria praegrauauerit.

HUIUS QUOQUE AMORIBUS ILLUM FRUSTRARI. |

Sús keûfota díernun. únde sús rícha. únde gezîerta 15.
mít hímelisken gébon geuúnne gérno cillenius. tô er énero
nehéina geuuínnen ne muôsa.

Áber uirtus tíu ódeuuâno mít ímo dô uuás. sá-
geta ímo sámo so uuéinondiu. sía fóne íro geskéidena
únde gezúhta. íóh keéllendota in des skíezenten. únde
flîegenten gótes keuuált cupidinis. fásto uuésen fóne ímo
gebúndena.

[Uuánda álso sélbêr martianus ín sínero re-
thorica chît. facundia ne mág sîn mít libidine.
únde mít intemperantia coitus.]

Sô er dô sînes cnôto geáhtoten lôzes. án demo gebîleiche
sús petrógen uuárd. nóh ín díe zárta álle ne ferfiengen.
nóh ímo dára nâh nehéiniu ne bechám díu ioui ze snórun
gerísti. dô scúnta ín uirtus. nóh tô darúmbe gnôtor ze
áhtonne. Únde âne des | brûoder rât chád sî ín dáz ne 16.
súln áhton. nóh nehéina muôza sîn síh fóne ímo bore
férro ze skéidenne. sîd er ín hérebergónten sámint ímo an
demo zodiaco. ze êinemo mânode fúreréison ne lâze.

[Uuánda stella mercurii ne gât nehéinest pór-
férro nóh porlángo fóre dero súnnun.]

His igitur psichen opimam superis ditemque muneribus, atque multa caelestium collatione decoratam, in connubium arcas superiorum cassus optabat. Sed eam uirtus, ut adhaerebat forte cyllenio, paene lacrimans nunciauit, in potentiam pharetrati uolitantisque superi de sua societate correptam captiuamque adamantinis nexibus detineri. Super his igitur uirginum thalamis, dum eum deliberatae sortis blandimenta frustrantur, nec facile quaepiam praeterea, quae congrua parilitate tonantis nurus deligeretur, occurrit, amplius deliberandum suggerit uirtus. Neque eum sine appollinis consilio quicquam debere decernere, aut fas ab eius congressibus aberrare; quum zodiaca eum hospitia praemetantem nunquam abesse menstrua praecursione per-

Tô uuárd kespróchen so *) uuâr er uuerlte uuâre. dáz man dára ze ímo fuôre.

PITHEUS A FRATRE PER DIUERSA REQUIRITUR.

Únde dô gáb er uirtuti áfter sînemo síte sîna flúge gérta. [íh méino caduceum.] dáz si ímo gefólgen máhti. únde êben spûotige eruuállen die tôugenen. únde die gesuâsen stéte. des hímelis únde dero uuérlte. únde sîn sélbes fûozen téta er ána sîne gefíderten súftelara.

[Petasum héizent greci singulariter alatum calciamentum mercurii úmbe dia spûot sînes stérnen. Áber sîn uirga héizet latine caduceus. uuánda si getûot lites cadere. Táz íst tíu ríhti des kechóses. mít téro der strît ferzórn uuírt.] |

17. Tô suôhton sie ín guôto. in állen sînen chîlechon. dâr er chrúmbiu ántuuúrte gáb. álde dâr frískungen irslágenen. tíe ín hérderen uuîzegoton mít natûrlichen ságon. únde dâr er guón uuas. uuîlon fermîden díu uuîzegtuom. uuílon ôuh ántuuurte gében.

Áber dien chîlichon ióh tien hólen ôde stânden. ne uuárd sîn nóh tes sînes târ mer fúnden. âne dúrriu lôrbleter. únde die errózeten uuitta. díe nâh sibilla ín íro hóle ze cumis. míleuua únde uuórmmélo frézen hábeton.

*) so ist radirt.

mitteret. Igitur constitutum, ubicunque locorum frater esset, adiretur. Ac tunc uolatilem uirgam, uti secum mundi penita permeare aethereosque recessus irrumpere parili uelocitate posset, uirtuti de more permittit; ipse pedibus talaria nectit aurea, et nunc in fanis, quibus aut uaticinia obliquis fundebantur ambagibus, aut denunciata pecudum caede fissiculatis extorum prosiciis uiscera loquebantur, quibusque sortitus excedere, uel logia personare, sagaci eum inuestigatione disquirunt. Sed his adytorum fastigiis specubusque uiduatis, absque lauri arentis paucis admodum foliis uittisque semiuulsis, quas in cumano antro post sibyllam tinearum morsus cariesque carpebant, nihil eius potuit in-

Jóh áfter dero uuîtûn lúfte sûohton sie în îngeméitun. dâr er ána geuuón uuás ze skêpfenne. [dáz chît ze skéidenne.] die férte dero fôgelo. [uuáz tiu bezéichenen.] únde dero síngenton rárta. únde díe héilesoda dero in ríhte fúre síh flîegenton. | [Fóne díu ne fúnden sie în dâr.] uuánda 18.
er íu fórn urdruzze uuórtener dero frískingo bluôtes héizen ne geuuérdeta pithius ter augur.

[Uuánda pitho chît grece interrogo. bedíu hîez er pithius. Ín frágeton sie alle sámo so prophetam.]

Sie sûohton óuh in elicone [monte archadię.] únde in delo insula sûohton in. únde in licio. [sînero chîlechun. díu dâr ze delo uuás..]

Áber in súmelichen díen stéten fúnden sie. álte lôrbouma. únde dúrriu ébeuue. in súmelichen fúnden sie sînen uuórmazigen dísg. únde fóre álti fermúlite ástericha. [álde sô súmeliche chédent kerúmfene scûha.] únde fertîligota gehúht tero uuîzigtuommo.

Tóh tô ságeta ín fama. dáz er ze parnaso uuâre. dóh in ándere ságetin dánnan gefáren uuésen ze éinemo ándermo sînemo gesuâsen bérge in india. [dér nisa héizet.] únde îo mít uuólchepe bedâhtemo. Tóh châ|men sie ze 19.
dîen gesuâsen stéten. únde ze dien gesprâchen lûcheren cirrę.

[Cirra íst éin búrg epiri. in focidis campis.

---

ueniri. Per aereos etiam tractus, quibus formare solitus et uolucrum diuersos meatus, et oscinum linguas, et praepetis omina pennae, frustra incassumque disquiritur. Iam pridem quippe offensus contamine monendorum, dedignabatur augur pythius nuncupari. Item eum in helicona, delon, liciumque sectantur. Sed alibi lauros primores arentesque hederas, alibi cariantem tripodem crepidasque situ murcidas praesagiorumque interlitam memoriam repererunt. Tandem fama nunciante cognoscunt, quod phoebo gaudet parnasia rupes; licet inde quoque ad indici montis secretum obumbratumque scopulum nube perpetua posterius migrasse perhibebant, tamen cirrheos tunc recessus, et sacrati specus loquacia antra conueniunt.

dáz chît in dien gefilden. dâr focenses kesêzene sínt. Álde er neímet parnasum montem. der zuô ékka hábet cyrram únde nisam.]

IN ANTRO APOLLINIS OMNIUM MORTALIUM FORTUNAS ASSISTERE ET NEMUS EIUS CAELESTEM ARMONIAM RESONARE.

Târ stuônt úmberínget ál dáz io zîto uuárd. álde uuírdet. únde díe uuîlsalda. állero búrgô. állero dîetô. állero chúningo. állero líutô. Súmeliche irlítenero íro férte uuârun íu in flúhte. Súmeliche stuônden nóh tô ze gágenuuérti. So slúngen zû ándere. Súmelichên ingîeng tíu ín benómena lángseimi. sámo so iz éin rúclih tóum uuâre.

[Álso die in rúcches uuîs zegânt. tie sâr erstérbent sô sie gebórn uuérdent.]

20. Únder dísen séltsaninôn. únde sús ketanen férten | dero uuîlsaldon. óuh temo uuínde dîezentemo. bóumen uuágonten. scál dâr lûtreiste sáng. fóne gehéllemo ánastôze des uuíndes.

[Tes uuíndes ánastôz keméteméta den dôz. ze sûozemo sánge.]

Uuánda die oberôsten uuípfela dero hôhestôn bóumo. férrôst keráhte. die súngen chlêinost. Táz áber in níderen ésten dero érdo síh nâhta. dáz lûtta gerôbo. Áber die

---

Illic autem circumstabat in ordinem quicquid imminet saeculorum, fortune urbium nationumque omnium, regum ac totius populi uidebantur. Aliae transacti cursus emenso fugientes consistebant. Aliae sub conspectu, adueniebantque quam plures, atque ita nonnullis eminus uanescebat disperata prolixitas, ut uelut fumidae caligationis incredibilis haberetur aura. Inter haec mira spectacula fortunarumque cursus, motus nemorum etiam susurrantibus flabris, canora modulatio melico quodam crepitabat appulsu. Nam eminentiora prolixarum arborum culmina perindeque distenta acuto sonitu resultabant. Quicquid uero terrae confine ac propinquum ramis acclinibus fuerat, grauitas

míttinâ dero bóumo. die gehúllen an íro fûoginon áfter dísen guíssen gerérledon. íh méino in zuíualtên lûton. únde des hálben íoh tes trítten déiles úberslâhenten lûton. sámo uuóla óuh in úberáhtoden gerértedon. doh semitonia dar úndere lûttin.

Sô geskáh. táz ter uuáld álla gehélli únde sélbez taz hímelsáng. án sînero níumon keféllig geanteroti. [

Cillenio daz állez récchenlemo. géiscota uirtus. óuh 21
hímeliske spêras ze sámelichero uuîs. in éin hélleṇ. álde únéinên gehéllen.

[Díe éinlíutig sint. táz chît unisonę. álso ueneris stella íst. únde mercurii. die tuônt concentum. díe éinlíutig ne sínt núbe dispares. álso díe ándere sínt. íh méino. lunę. solis. martis. iouis et saturni. stellę die tuônt succentum. Dáz lêret macrobius in somnio scipionis.]

Únde nehéin uuúnder. uuésen [ságeta er íro.] dáz apollinis uuáld ze sô geuuíssero rárto geuuérbet uuâre. sîd er *óuh* án dero súnnun die hímel spêras kerérte. Únde er *bedíu* dâr genâmôt sî níuuer. hier góldfábser.

[Uuánda an hímele chúmet tágeliches tiu súnna níuuiu. áber demo uuálde gíbet íro skímo góldfáreuua.]

Mit réhte hábet sol dén námen. uuánda sîn scôna hóubet.

---

rauca quatiebat. At media ratis per annexa succentibus duplis, ac sesquialteris, nec non etiam sesquitertiis, octauis etiam sine discretione iuncturis; licet interuenirent limmata, concinebant. Ita fiebat, ut nemus illud armoniam totam superumque carmen modulationum congruentia personaret. Quod quidem exponente cyllenio uirtus edidicit, etiam in coelo orbes parili ratione aut concentus edere, aut succentibus conuenire.

Nec mirum, quod apollinis sylua ita rata modificatione congrueret, quum coeli quoque orbes idem delius moduletur in sole; hincque est, quod ille phoebus, et hic uocitetur auricomus. Nam solis augustum caput radiis

fóllez ióh úmberingtez fiurinero skîmon síh kelîchez máchot kúldinemo fáhse. in rôtero skéiteliun.

Hínnan héizet er scúzzo. únde uuúntmachîg. uuánda
22. er | ána geskíneniu díng. mít tien skîmon dúrh kân mág.

SEPTEM PLANETAS PROPTER LUBRICUM MEATUM AMNES UOCAT.

Âne daz óugta er îro. fóne hímele rínnente áhâ. tíe sie sólton úber fáren sô er chád. dáz sie ze démo góte châmin. déu sie suôhton. Áber fílo úngelîchiu uuâren díu uuázer déro sélbon áhôn.

Tiu êrista áha. díu uuítesten únde léngesten úmbesuêift téta. díu uuás in îro rúnsō plâuuiu. únde nébulgiu. únde lázota. cháltiu in îro trâgun férte.

[Tíu fárt íst saturni.]

Ínnôr rán éin ánderiu. míliche únde uuîzemo uuétere gelîchiu. álemámmendo. únde álegemáhsamo fárendiu. díu fuôrta sámo so sílberîne úndâ.

[Dáz íst circulus iouis.] |

23. Áber diu drítta uuás fílo rôt. únde in sô hírlîchemo scúze uuâren iro férte. dáz si fóre gáhî pláchesonde. in únhírmîgero spûote síh suébelgiu drâta.

[Dáz

---

perfusum circumactumque flammantibus uelut auratam caesariem rutili uerticis imitatur. Hinc quoque sagittarius; hinc quoque uulnificus, quod possit radiorum iaculis icta penetrare. Demonstrabat praeterea cyllenius uirtuti amnes quosdam caelitus defluentes, quos transeundos esse perhibebat, ut ad eum ipsum, quem reperire curae est, peruenirent. Uerum eosdem amnes diuersicolor fluentorum discrepantium unda raptabat. Quippe primus diffusioris ac prolixi ambitus gurges liuentis aquae uolumine nebuloso, atque algidis admodum pigrisque cursibus hesitabat. Interius lactis instar alius candidaeque lucis mitis per omnia quietusque motu undas uoluebat argenteas. Tertius uero minio rubeoque igne rutilantes, festinataque rapiditate praecipites, fragososque cursus anhela sulphureus celeritate torquebat.

[Dáz íst circulus martis.]

Tíu dára nâh rán. díu uuás cóldfáro. únde skímbare. únde in blícfáreuuemo fiure rûtemhafte. Áber díen ánderen áhôn úmbe síh rínnenten. geléta sî mít íro gîezôn únder síe gemístên. día mélemscaft tíu dára zû gelámf.

[Uuánda diu súnna gât únder mitten díen planetis. únde gescáfot ín íro fárt. Fóne íro chréfte uuérdent sie retrogade. anumalę. stationarię.]

Áber ínnôr rán. díu lûterora uuás tánne electrum.

[Táz íst circulus ueneris. Sô góld únde síl-ber zesámine gerennet uuírt. táz íst electrum. dáz héizet in uuálescun smaldum. óuh uuírt in érdo fúnden sô man ságet natûrlîh electrum.]

Tés uuázeres kérota díu mánigi dero uuîlósâldon. dîu íh demo hóle stuônt. Súme|liche lústa íro stánches. súmeliche 24
dero mámmendun úndo sánges. únde gnuôge getrúnchin gérno sô suôzes uuázeres. Únde uuâren die síh uuóltôn gérno mite gebáhet. únde gebádot uuérden. únde dar ín. scrícchen.

[Táz uuás ál fóne díu. dáz sie síh uuândon fóne stella ueneris háben uoluptatem. álso síe óuh uuândon dia sêla síh háben fóne dero súnnun. únde den lîchamon fóne demo mânen. únde blûot fóne marte. gesprâchi fóne mercurio. héili fóne ioue. lâzi fóne saturno.]

---

quebat. Qui hunc sequebatur auratus ac fulgidus, et flammis coruscantibus rutilans, sed diuersitate fluminum utrinque coniunctus, quibusdam riuulis intermixtis quantum pensabat, moderatione temperabat. Uerum interior ille electro purior resplendebat amnis, quem praeter caeteros fortunarum ille consistens populus appetebat; quarum alias eius odor et halatus illexerat, alias lenis undae canori permulsere modulatus. Gustum autem haustumque quam plures ex eodem dulcissimo gurgite sitiebant. Nec deerant, qui eadem foueri abluique lympha ac se in illam iacere cupie-

Âne die rínnen zuô ínnôr ûnlengerun ín íro férte. ín éngen bíugon. únde ín lúzzelmo úmbesuéifte.

[Táz sínt tíe circuli mercurii únde lunę.]

Téro îo uuéderiu uuás kefáreuuet nâh tíen ánderen. áfter íro îogelîchero náhi. únde hárto geuuéhselotíu fóne íro mískelungo. hábeta sî lúzzel éigenes kesmágmen. Uuánda éiniu gâhota uuîlon. uuîlon gestúlta sî. uuîlon eruuánt si.

25. [Álso uuír séhen in coelo díe pla|netas inęquales. stationarias. retrogradas.]

Ánderiu fuôrta sámo so ánagenne dero názi. únde in chrúmben chêren scránchelondiu. féimda sî sâmen álles sôuues.

[Tes mânen tôu íst ánagenne únde sâmo. sáphes únde márges]

IN HIS SEPTEM AMNIBUS FORTUNAS HOMINUM QUATI.

Sús missefâreuue âhâ. úmbegríffen ze êrist. mít chréftigên bíugôn. álle díe uuîlsalda déro uuérlte. íoh tero díetô.

[Uuáz mág in uuérelte sîn. íz ne uuérde úmbefángen mít tíen ríngen dero planetarum.]

Tára nâh kesuárb îogeliche [fortunas]. tíu míssselicha. únde díu chréftiga drâti dero sélbon uuázero. únde fuôrta sie ze tále. mít káhen uuándôn.

---

bant. Praeterea duo restrictiores ac sinu ambituque paruo raptabuntur interius; quorum uterque pro aliorum uicinia et confinio coloratus, exiguum proprii saporis haustum multa mutabilis ammixtione traxerat. Nam alter nimia celeritate festinus, ac plerumque consistens relabensque ferebatur. Alius uero quandam undarum originem gestans, flexuosisque anfractibus errabundus spumabat cunctis seminibus fluentorum.

Hi igitur cursus discoloris amnes praedictas rerum nationumque fortunas immensis primo sinibus ambiebant. Tunc diuersa undarum uiolensque rapiditas singulas quasque peruadens, improuisa ui per decliuis aluei praecipites lapsus rapidis turbinibus pertrahebat, ita ut alius easdem

[fóhe in uuirt tero ménniskon lîb pestúrzet sô mathematici uuânent.]

Sô drâto dáz sie ióh kebólôt uuúrtin ûzer éinemo ín daz ánder. Únde día éin áha | lángo múhendo ferchnisti. án 26.
deriu ûz uuúrfe. álde besóufti.

[Uuánda uuîlon eruuêlet mán ûzer sînero nôte. uuîlon líget er darínne.]

Tíu rôta [martis.] únde díu plâuua [saturni] ne genâmen sie dóh nieht álle. Uuîlon uuás taz tíu únda dero uuîzun [ionis] áhô. káhes túnses sie ána uuért frámbâro fuôrta. Únde ûf inóbenáhtîga uuéllon erháuene. uuárf sî sie in día blûot fáreuuun zéssa [martis.]. álde gáb sie dero blâuuun áhô [saturni]. ze ferslíndenne in bárzegemo slûche.

In sús bért uuíhselîgero mískelungo dero áhôn. uuárd keuuérfôt tíu mánigi dero zuîfelsâldon. Noh tíu ne uuárd fúnden. díu álles ánablastes fermiten uuâre. únde erlâzen álles uuâges.

[Uuér íst sô sâlig táz er in uuérlte âne árbeite sî?] |

Tánne áber éiniu uirtus cillenio fólgendiu páldo dar- 27.
ána fuôre. dô ne máhton sie sía álle níder ferstôzen.

---

plerumque alteri transfunderet fluuio, et quam ille exercitam longa collisione uexauerat, alter aut ripae redderet, aut amne mersaret. Non tamen fortunas omnes illi sanguineos aut caeruleos inuolutas gurgites rapiebant. Plerumque illius lactei praenitens unda repente correptas eminentis tractus uertice subuehebat. Aliquando etiam sublimatas atque fluctu elatiore suspensas in illum cruentae similitudinis reiiciebat aestum, aut in torrentem liuidum uorandas hiatu picco dispuebat. Alterna igitur permixtione fluuiorum ille fortunarum populus agebatur. Neque enim ulla prorsus erat, quae ab omni immunis incursu cunctorum esset gurgite feriata.

Denique uirtus sequuta cyllenium, dum sola cunctos interrite transmearet, licet eam magno fragore col-

tóh sie sia gnuôge mít míchelmo bróchesôde âna stôzendo chnístîn.

[Táz íst fône díu uuánda sapientes ne úberuuíndet nehéin aduersitas tóh sî sie múhe.]

ULTRA FLUMINA, INUENTUM APOLLINEM. ET EUM UICISSIM URNAS QUATUOR TEMPORUM APERIRE.

Tóh tô chám cillenius mit uirtute über díu uuázer. díu sie áber ze ánderen apollinis spíegulen léiton. Únde dâr sâhen sie latone filium púrlîcho in hóhemo chúningstuôle sízzenten. únde fóre ímo bedáhtiu fíer éimberiu. únde díu hértôn indûon. únde éinzen darín sêhen.

[Uuér betûot tie zîte. únde uuér indûot sie âne. díu súmma?]

Tíu uuâren misselîches píldes. únde misselîches kezíuges.

28. Éinez uuás sô man iz uuízen máhta ísenin. ánderiz sílberin. daz trítta plîîn. daz fíerda daz ímo nâhesta uuás. kelîh temo glásecuáreuuen. mére. Sâmen únde máchunga állero díngo uuâren dar ínne.

[Uuánnen châmín álle sácha. übe díu ángelîchi dero zîto sie ne uuâti?]

Úzer demo îseninen éimberine [daz ten súmer bezéichenet.] slûog taz héiza fíur. kehôletez ûzer díen zínselôden sélbero dero scádeli.

---

liserint, tamen opprimere non quiuerunt. Tandem tran fluuios, qui ad quoddam phoebi spectaculum ferebantur, cum uirtute mercurius constiterunt. Ac tunc latoium conspicati edito considentem arduoque suggestu, atque in conspectu quatuor urnulas adopertas uicissim atque alternis inspectionibus enudare, quae diuersa specie metallisque formatae. Nam una ex ferro, quantum conici potuit, duriore; alia ex argenti fulgentiore materie; tertia liuentis plumbi fusili robore uidebatur; at uero propior deo perlucent s uitri salo renidebat. Singulae autem rerum quaedam semina elementaque gestabant. Nam flamma flagrantior, et ab ipsis kacauniemis exantlata (i. exhausta) fomitibus ex ferri praedicta anhelabat urna, quae tamen uertex mulciferi di-

[Uuánda in súmer scádôt ófto díu hízza.]

Táz éimberi híez chráft uulcani.

[Ér ist mulciens ferrum. dáz chît er uuílchet taz îsen mít temo fiure.]

Táz sélberina [daz ten lénzen bezéichenet.] taz máchota skîmbâra héiteri. únde gléiz álso in lénziskemo uuétere.

Taz híezen sie iouis láhter.

[Uuánda demo ist taz uuéter gelîh in lenzen.]

Taz plîîna éimberi. [daz ten uuínter bezéichenet.] táz uuás fól úngeuuiteris. únde frôstes únde rífon.

Táz híez zâla álde suîd saturni.

[Uuánda uuínter íst álles tínges suéndi.]

Áber dáz temo mêre gelîh uuás. [únde den hérbest 28.
bezéichenet.] únde ze apollinis zeséuuun (sic) stûont. táz uuás fól álles lúftliches sâmen.

Táz híezen sie iunonis túlten.

EX URNIS SALUTEM AUT PESTEM EMITTI.

Ûzer dien nám hérton apollo. sô filo is cnûocta ze dien benéimden. díu er tûon uuólta. Uuánda sô ófto er hóldero uuérlte gáb. ze líbe zîhendiu uuéter. sô hábeta er gnâda getémperot zû demo lúftsâmen dén er scángta. ûzer demo sílberuáze. Sô er áber uuêlicha súht scúldigen mén-

cebatur. Alia etiam, quae fuerat ex argenti materie, praeferebat serena fulgentia, et uernantis caeli temperie renidebat; hanc dicebant risum iouis. Illa uero metalli grauioris plena undosae hyemis atque algidi rigoris, nec non etiam pruinarum; haec saturni uocabatur exitium. At uero sali resplendentis, atque ad ipsius dei dexteram sita, aeris totius seminibus erat referta; hanc iunonis ubera memorabant.

Ex his igitur urnis deus alternatim, quantum dispositis sat erat, hauriebat. Nam quoties orbi complacito uitalis spiritus salubres ministrabat auras, ex illa argenti clementia aeris hausti permiscens semina temperabat. Quum uero pestem diram commeritis mortalibus minaba-

nískon drôllého benéimda. sô mískelôta er héiz fiur. zû dero lúfte. [íh méino plígfiur.] áldo ábelâges fróstes uuêuuun. únde frámeta sîu an dia scúldigun uuérlt. |

30. Fóne dero temparâtun. únde dánnan méist kemánetiu. daz sî in sáh mískelon héilesama lúft. spráh uirtus tísen chrîechisken uérs. tes plínden meonii. mercurio den lóbentemo.

sol auricomus pestis nebulam resolvit.
Phoebos crisocomes limu nephelem aporiki.

Tánnan chád mercurius. síh óuh múgen súhte bûozen. úbe îmo dar úmbe dígi châmîn. sie sól man îo dóh [chád er] íeben úndertâne uuésen apollini. mít séiton spílentemo. únde gezíertemo mít láurînen hóubet péndelen. únde mít hâlemo íóh réidemo fáhse.

QUAM HONORIFICE SUSCEPTUS SIT MAIUGENA.

Sô sie sús chôsonte pithius férrenan geséh chómen. únde er sâr béchnâta. [uuánda er uuízego uuás.] uuáz íro fárt méinda. do stúnt *(sic)* er sélbo ûf gágen in. únde híez ín sîne musas fúrlóufendo begágenen. Únde dóh tie mercurio ze dîeneste gágene îltin. dóh líufen sie sámaso gemézenên stépfen.

[álso óuh an íro níumôn guissiu mâza íst.] |

31. Únde demo brûoder zû ze ímo gesáztemo. únde sînes

---

tur, aeris similiter anhelos ignes, aut torpentis frigoris uenena miscebat, et in affligendum meare cogebat orbem. Tali dei temperamento uirtus admonita, magisque, quum eum salutaris auras miscere conspiceret, caeci poetae graium uersum mercurio comprobante commemorat: phoebos crisocomes limu nephelem aporiki. Ex quo pestem fugari posse mercurius, si uoces primae uestigiis eius accederent, admonebat. Subdendae tamen clario fidibus personanti, atque inter serta laurigera infularum lubrico implexoque crine redimito. Talia conserentes ut procul pithius aduentare conspexit, causamque aduentus primis aspectibus recognouit, throno quo insidebat exurgens, musas iussit occurrere. Quae licet in maiugenae officium prope fari uiderentur satis, tamen incessibus mouebantur. Ac

uuérches ze gehélfen genômenemo. [ih méino úz kébendo. dáz in dien éimberînen uuás.] fúre fieng er sús mít ímo rédondo.

CUI EUM OPORTEAT NUBERE FRATER INSINUAT.

Ménniscon chúnne [chît apollo] daz tero uuârheite zuîfel getûot sórgen. únde dáz únguissiu gedíngi múhet. táz frâgee únsíh cóta. dánnan sîn mûot uuánchôe. álde sîn lôz ze únchunde zîhe. in gnôten díngen. únde únguíssen. Úns íst áber kelâzen fóre uuízen díu díng. Táz tie góta uuéllen. des ne íst nehéin tuâla. So uuío dero fersnûortôn man ne dúrfe mûotôn. übe er ánderes uuíle. dánne so is nôt íst.

[Prouidentia dei ne lâzet ánder geskéhen. âne dáz sî benéimet hábet.]

Nû uuíle dû háben mînen rât. uuánda dir nóh tûn uuíllo ne becham. Sô sólt tû nû. únde io háben mína hélfa. Únde míne râta getûont tir | mûotrâuua. 32.

[Tíz íst der tóugeno ánafáng. tér in rhetorica héizet insinuatio. dér dáz ánterôt. táz mán in den bûosen slóufet.]

PRECONIA EIUS QUAM SUADET DUCERE.

Ein uuíse díerna íst édelis kesláhtis. chúndiu dien

---

tunc germano in participatum operis cousessumque suscepto prior orsus est phoebus:

Anxia cum trepidis nutat sententia rebus,
Fluctuat incertis aut sors ignota futuris,
Consultat mortale genus, quodque indaga ueri
Cura facit dubium, uel spes incerta fatigat.
At praescire deis uacuum est, cunctatio nulla est,
Quod superi uoluere, licet de pectore fixis
Praeoptare caret, si quod placet, atque necesse est.
Sed tibi quod nondum uenit mansura uoluntas,
Consilium uis ferre meum; sic semper ab omni
Uelle capis socium, faciunt atque addita mentem.
Est igitur prisci generis doctissima uirgo,

ze parnaso gesézenen [musis ûnde poetis]. Téro hímelískiu díng indân sínt. Téro nehéiniu slóz ferstân ne mûgen díe hélleliĉhen tóugenina.' nóh tie fiurînen blíccha ferbérgen ne múgen iouis uuíllen. Pechénnendiu uuîolih únder uuâzere sî, des méres sún nereus. Tiu óuh tîne férte uuêiz [mercuri]. áfter dînero brûodero rîchen. [martis ûnde apollinis. Sî bechénnet tíh únder dien planetis.] uuácheriu. Túrh crûndende tôugeniu ding mít míchelen árbeiten.

[Uuáz ne hínder stât ratio. uuáz irdríuzet sia ze irríngenne?]

Tiu ioh hína fúre chán uuízen ál daz chúmftiga díng. táz tien góten gelâzen íst. Jóh án úns cóten hábet sî geuuált.
33. únsih tuuíngende | ze íro gebóte. Unde uuéiz sî sîh táz múgen hínderstân. iouis úndanches. dáz ánder geuuált tero góto ne héiner ne bestât. [Uuáz mág táz sîn?] Dáz ter hímel stánde.

[Dóh er io in suéibe sî. ratio bechénnet uuénne er ne suéibôt. Sî tûot fóne ímo sús ketânen sillogismum. Omne quod mouetur instabile est. quod instabile est transit. caelum quoque quod mouetur transit. Mág ter hímel transire. sô mag er óuh stare.]

Iuuer ío uuedermo íst êra ze gelîchemo gehîen.

Conscia parnaso, cui fulgent sidera coetu,
Cui nec tartareos claustra occultare recessus,
Nec iouis arbitrium rutilantia fulmina possunt,
Fluctigena spectans qualis sub gurgite nereus;
Quaeque tuos norit fratrum per regna recursus,
Peruigil immodico penetrans arcana labore;
Quae possit docta totum praeuertere cura,
Quod superus praescire datum, quin crebrius in nos
Ius habet illa deos urgens in iussa coactos.
Et quod nulla queat superum tentare potestas,
Inuito scit posse ioue, ut stent ardua magno.
Alterutrum cumulat parilem meruisse iugalem.

QUOD EI NOMEN SIT PHILOLOGIA ET UIRTUS EAM FATEATUR COGNATAM. ET IN CETERAS UIRGINES MUNIFICAM.

Uirtus síh tô fréuuentiu. dáz er imo gerâten hábeti. ze sô tugedîgero mágede ân déro nieht ne brâste dero êreron hêri. frâgeta si íro námen. Sô si dô gehôrta dáz iz philologia uuás tia er nêmda. sô uuárd si is sô frô. dáz si ióh éteuuáz íro guónun hártûn intlâzenia. dén lichamen erscûtta. [Taz láhtes scútta sia.] Jáh sia uuésan íro gelégenun. | Unde mágezohun dero geêretun manticees. 34. Jóh uuíder sélbun dia sapientiam állero gébon míchellicho mílta. [Ratio díu ist administrans sapientiam.] Animam chád si íu úngereitenota únde uuíldlîcho lébenda fóne íro geslífena. sô dáz si nieht scônis únde zieris ána ne trûoge. âne daz si dero íro gáreuui. síh ána gelégeit hábeti. [Anima ne chóndi nieht úbe íro ia ratiô ne gâbe.] Tíu íro sô férro mínna geskéinet hábeti. daz si sía immortalem getûon uuólti. [Chád si] nieht uuésen ze bîtenne. síd óuh cillenius sínero dínge unspûotig sîn ne chóndi.

Âber infángenen ráten apollinis ántuuurta ímo der brûoder.

His apollinis dictis laetabunda uirtus, quod tam excellentis uirginis suasum uidet esse coniugium, ut nihil amissum ex supradictarum duceret dignitate, nomen tamen eius inquirit. Quod ubi cognouit philologiam esse, de qua foedus instabat, tanta gratulatione alacritateque concutitur, ut aliquanto de ingenito rigore discedens, etiam corpore moueretur. Quippe propinquam esse commemorat, et laudatae illius mantices patronam, in ipsam quoque sophiam supellectilis multae remuneratione largissimam. Nam psichen incultam ac ferino more uersantem, apud hanc asserit, expolitam: ita, ut si quid pulcritudinis ornatusque gestaret, ex philologiae sibi cultibus arrogarit, quae ei tantum affectionis impenderit, ut eam semper immortalem facere laborarit. Nihil igitur immorandum, quippe quum impiger gerendorum sciat esse cillenius, sed acceptis apollinis fatibus respondit ipse maiugena.

APOLLINIS ESSE OPTIMA CONSILIA ET APUD IOUEM FIRMANDA.

Nû ist quís uuízego. ûnde lieht máchere des mânen. únde ánderro stérnon. únser zuéio uuíllen.

[dáz chît únser zuêio sleruen síh io nâhen.
Mercurius lóufet io mit sóle. *(sic)*.]

Únde io mih êiscon únde frâgen dîna mir síppun gótheit.
35. Únde dáz kelouben so uuáz ih pefindo fô|ne dír. [uuánda dû uuízego bíst.] Áber níomer ne geskéidên uuír únseren uuíllen. mêr dánne er io âna ist. Ér sól io úngeskêiden sîn. Únde sól ih tánne gérnôr iomannes râtes fólgên dánne apollinis? Tés uuirdo ih kemánot mít tínero áhto. únde mít tînemo chóste. táz ih ándermo sô uuóla ne getrûee. Sólchen zuîuelon sô du bist. táz ist méin. Únde úngehiennes uuíllo dér ist mir nû ingángen. [Dû hábest mir in âba genómen.] Pedíu lósêt tír zímigor arcas. fóne dînemo édelen râte gescúnter ze gehienne. Nû hílf mir échert. táz iouis uuíllo dar ána si. únde sîne ûnste. Tû bíst quón sîn mûot ze besûochenne. ûnde in sînes únuuíllen geuuáco ze

---

Certum est lauripotens, decusque diuum,
Nostrum ex contiguis uenire pectus:
Et quicquid socium ciere numen
Iunctus compererim probare rerum;
Sed nunquam mage uelle disparamus,
Et sit collibitum manere iussis,
Quam cum deliaco meare fatu
Cura atque arbitrio monemur isto (i. tuo).
Hunc quippe ambiguum nefas putamus;
Et quaecunque fuit perit uoluntas.
Quocirca officio decentiore
Paret praecluibus libens profatis
Arcas in thalamos uenire iussus.
Sed tu, delie, quo tonantis exstet
Compar propositum, uolensque nutus,
Instes, nam solitus ciere pectus,
Et praeuersa uigil monere sensa;

mánonne. In getâo fólgên dînên uuórten. únde er mír únne. dés íh peginne.

UNUM SINE ALTERO ADIRE IOUEM NON OPORTERE.

Sús chédentemo mercurio ántuuurta uirtus.
Pézera íst chád sî. dáz iuuer iouuéderer iouem chétte. Tîn brûoder uuéiz sînen uuíllen. dû fernímest sîn gebót. 36.
Sînes kebîetennes píst tû ímo gesuâs. Ér uuéiz ten uuíllen. tû ántfristôst in. Phoebo íst er guón sînen uuíllen ze óffenonne. únde be dír ze inbîetenne. Tára zû légo íh táz. táz ír íuuih skéiden ne sûlent. Únde dóh mercurius ófto fúrelóufen uuérde fóne déro súnnun. únde er dúrh síh stânde dénche uuio er áber sia fúre lóufe. dóh kescîhet. táz er íro síh ébenondo sô fúre gelle. dáz er eruuíndendo síh áber lâze fúre ilet uuérden.

[Mercurîum fúre lóufet. tíu súnna. sô er stationarius íst. tánne geskíhet táz er eruuégeter. únde sia éteuuaz fúre loufender retrogradus uuírt. únde áber sî fúre fahet.]

Chóment sáment fúre iuueren fátir chínt. Táz íst quís. taz iouis stella gehéngig uuérde dero súnnun skîmen. [uuánda sî getûot sia mít íro radiis stationariam.] únde [illegible] mít mer- 37.

Illum contribuas manere iussis,
Et coeptis sacra fulserit uoluntas.

Haec dicente mercurio, quin potius, inquit uirtus, uterque uestrum iouem uoce conciliet. Nam et hic eius consiliorum conscius, et tu praeceptionis arcanus. Ille mentem nouit, tu uerba componis. Phoebo sueuit instante concedere, tibi sectas solitus aperire. Addo, quod uos nunquam conuenit disparari. Et licet hic cursor apollinei plerumque axis celeritate uincatur, ac remorata statione consistens captat demum festinata praeuertere: tamen dum consequitur, ita libratus anteuenit, ut cessim plerumque recursitans gaudeat occupari. Una igitur uestrum iouem pia pignora conuenite. Certum quippe est, quod et phoebeo conniuens splendori succumbat, et cum stilbonte in-

curio gáudio. [in éinemo zéichene sô mathematici ságênt.] héilesod tûe demo gehîleiche.

ELEUANTUR MIGRATURI IN CAELUM MERCURIUS APOLLO CUM UIRTUTE.

Sâr déro uuórto uirtus eruuégetiu. fóne des fóreleisen scúndedo mercurii. ûnde fóne déro dráti dere flúge gérto. hûob si síh ze hímele. Tô uuáren gáro ze apollinis réito sîne uuîzeg fógelâ. [rábena ûnde âlbisze.] dén ze fuôrenne. sô uuér míte fáren uuólti. Uuánda mít tîen uuízegota er. sô er chúmftigiu scáffota.

Témo flúgescuhe ioh tien súftelaren gesuúngenen. floúg fúre mercurius.

Áber sámenit apolline sindota diu geuuóna mánigi dere musarum. ûfen síngenten âlbizen.

ASCENDENTIBUS MUNDUS ADPLAUDIT.

Ûbe dû dâr uuârist. sáment tû gesâhist álle uuérlt
38. méndina. [Ze érist ergléiz tiu érda fóne blûomon ûnder óugôn. uuánda si mercurium sáh ze hímele fáren. dér gót tes lénzen íst.

[ûnde deus sationum héizet.]

tára nâh ergléiz tiu lúft in íro héiterûn uuíti. sô si apollinem gesáh.

---

cedens, connubiorum copulis allubescat. His dictis, uirtus praecedentis officio (i. instincta) mercurialis uirgae perflatione concussa, in coelum itura sustollitur. Augurales uero alites ante currum delio constiterunt, uti quis uellet uectus ascenderet. Nam futura plerumque conformans his praesagire consueuerat. Petaso autem ac talaribus concitatis coepit praeire mercurius. Sed scandente phoebo, musarum pedissequus, adhaerenteque comitatus candenti canoraque alite uehebatur. Tum uero conspiceres totius mundi gaudia conuenire. Nam et tellus floribus lumina, (i. per lumina) quippe ueris deum conspexerat subuolare mercurium, et apolline conspicato aeria temperies sudis tractibus renide-

Tie himeliskên *) sperę unde iro siben ringa. sungen inêinhéllên lûton. suôzor dánne dû êr hôrtist.

Sie uuuften guár die sángcûtenna dar zû fáren. die ûfen dîen ringen êinzen gesâzen. dâr togelichiu iro rárta bechnâta.

Urania [diu celestis héizet. tiu] skéllit tia óberôstun himel speram. diu drâtost férit. mít chlêinero lûtun.

Polymnia [dáz chît plurima memoria. diu] begrêif tén ring saturni.

Ten iouis ring pegrêif tiu delectatio uoluntatis héizet.

Erato chómentiu [dáz chît inueniens similem] geébenota sih martis ringe.

Meditationem faciens kerárta sih ze demo mítten ringe. án demo díu súnna dísa uuérlt kezieret. ∫

Bene delectans. sáng samént temo scônen ueneris stérnen. 30.

Sonoritas pecham cillenio.

Bona fama begrêif tén nîderosten ring. Ih méino ûfen demo mânen gestáteta sî. Tér geróbe lûta. in héisa uuis ráhta.

Einiu thalia [dáz ter chît ponens germina] díu uuárd ze lêibo in êinemo félde scônemo. uuánda iro álbiz flóug

*) Es steht Aihmeliskem.

bat. Superi autem globi orbesque septemplices suauis cuiusdam melodiae harmonicis tinnitibus concinebant, ac sono ultra sonitum dulciore, quippe musas aduentare praesenserant; quae quidem singillatim circulis quibusque metatis, ubi suae pulsum modulationis agnouerant, constiterunt. Nam urania stellantis mundi spaeram extimam concinit quae acuto raptabatur sonora tinnitu. Polymnia saturnium circulum tenuit. Euterpe iouialem. Erato ingressa martium modulatur. Melpomene medium sol flammanti mundum lumine conuenustat. Terpsicore ereo sociatur auro. Calliope orbem complexa cyllenii. Clio citimum circulum, hoc est, in luna collocauit pitimum, quae quidem graues pulsus modis raucioribus personabat. Sola uero, quod uector eius cignus impatiens oneris atque etiam subuolandi alumna stagna petierat,

ze sêune. dô sî dia búrdi. ióh ten hôh flúg erlîden ne trûuueta.

[Dáz sûlen uuîr poeticę fernémen.]

UTERQUE IN SUUM SIDUS MUTATI.

Înin diu uuás phoebus. ióh hína úber dia lúft. Tô uuárd ímo gáhes ter fáhs pendel. in skîmen beuuéndet. únde der láurîno ást. tér an sînero hánt uuás. dér irskêin álso lampas. sô uuît sô diu uuérlt uuás. Únde die fógela die sîna rêita fûorton. uuúrten flúgeros. fnâhtentiu fórc dero hêizi sînes lîehtes.

[dáz chît sînes lîehtenten fiures. Tero rósso sínt fieriu. Eritreus. acteon. lampas. philogeus. Táz chît rubeus. splendens. lucidus. terram amans.]

40. Únde sîne|mo láchene in rôti bechértemo. íoh temo hímel lîehte indânemo. erskéin er gáhes héiterin súnna.

Sîn bruôder uuárd óuh pechêret in sînen glánzen stérnen.

Únde álso scône uuórtene fóne ûfuuértigero mûzungo. únde gesuâslîcho ínfárende ze geminorum zéichene. mít tero brûodero báldi [castoris únde pollucis.] clízen si in hímele. Únde châmen sâr ze hóue.

IAM IN COELO IOUI ASSISTENTES PER IUNONEM OPTATA TEMPTANT.

Sô sie dara châmen. únde íro ârende tuôn mûoson.

---

thalia derelicta in ipso florentis campi ubere residebat. Interea tractus aerios iam phoebus exierat, quum subito uitta crinalis immutatur in radios, laurusque, quam dextera retinebat, in lampadem mundani splendoris accenditur; fiuntque uolucres, qui currum delium subuehebant, anheli flammis lucis alipedes. Atque idem pallio rutilante ac referato stellantis poli limine sol repente clarus emicuit. Cyllenius quoque in sidus uibrabile astrumque conuertitur. Atque ita metamorphosi supera pulcriores per geminos proprietate quadam signi familiaris inuecti augusto refulsere coelo ac mox tonantis palatium petiuerunt. Qui postquam introgressi et coram data copia fandi, ut

únde apollo gesáh sînen fáter zo iunone sih kesuásenten. día er bechenâta gérno hélfen ióh fólchete uuésen gehîleiches. fróuuêr sàr sóleches héilesodes. únde sia chétende in déro râte er iz uuissa ál stân. trát er íro sús zû.

PER EXORDIUM RHETORICE. BENIUOLOS FACIT QUIBUS SUPPLICATURUS EST. |

Íh máhti ioh chindisker. únde mînes fátir uuort in 41
zûuiuelîgero (sic) unbáldi fúrhtender. mêr dánne íh nû fúrhte. álles éinen uuóla gruózen úmbe sînes súnes kehîleih. ûbe mir dero ánderro goto gehîleicha héilesod ne tâtin. únde míh is [íh méino des héilesodes] íro mûozeglichen zesámene gehéfteda ne mánetîn. Uuélih eót sólti nû âne iunonis uuízentheit kehîennes kéron? Sîd si díu hîreisâra íst. tíu is tára nàh álles hélfen sól? Lièba sîn uuírten. getûo dû ín is uuíllîgen. Únde scúnde ín. dáz er úurstig si únserro begúnste.

Únde nû bítu ih tíh is fáter únde fúrsten. [uuánda iz iuno gérno râtet.] Tíh únsera séstunga bíto ih is. Dîne

---

uidet clarius consortio patrem iunonis haerentem, quam nouerat suffragari plurimum ac fauere conubiis, laetus primo omine ipsamque concilians, in cuius arbitrio positam mariti nouerat uoluntatem, ita mitis affatur:

Possem minore ambigens fiducia
Solum tonantem pignoris pro foedere
Pubeda uix dum uel paterna contremens
Praecepta adire, ni iugata caelitum
Omen pararent prosperum consortia
Tabensque diuum nunc moneret nexio;
Iunone thalamos quis rogare conscia
Nolit deorum? quum futura pronuba
Eadem profecto quaeque suffragabitur.
Iugalis ergo blanda nutus praestrue
Nostrisque suade quo allubescat nisibus.
Te nunc parentem principemque maximum
Fatumque nostrum, quippe parcarum chorus

brieuára scáfont tére ménniskon díng. tû scáffôst tero díng. Tîn uuíllo gât fóre dero ánderro góto uuíllen. Ú
42. dû trégest ín dînemo mûote. dáz úns óten chúmf|tîg Tîn uuíllo. dáz íst nôt. Táz tû benéimest. táz ist chúmftîg. Tír íst kágenuuerte. sô uuáz tû uuíle ioh s gesképhen. [Álso gescriben íst: deus fecit. quę futura su Tíh píto íh fóne déro góte máhte. sô dû uuólauuíllig [álso dînen stérnen mathematici zíhent.] Mánmendiu temscaft tés hímeles. [s. uuánda er sô rôt ne íst sô martis. nóh sô bleîch sô der saturni] cuôtuuíllig [s. dáz áber mars ne íst. nóh saturnus.] Dû mit fáter héizest tero góto. gelâ dînemo súne. dáz er má néfôn geuuínne. Tíe in hímele sínt. skînende stérnen náls nóh sîne. núbe dero ánderro góto.] Tîn sún maię. kerôt ze gehíenne ze dero gelêrtun dîernun [pl logię]. Úbe dû iz fáterlicho méinest. sô íst réht. tá die góta zesámine uuîsêst. mít înone geáhtonde s gehîleih. Táz tînes súnes héimleiti uuérde in hímels únde dero góto rât féstenoe dia hîrat.

IU

Humana pensat, tuqne sortem caelitum;
Tuumque uelle est ante praescientias;
Ac mente gestas, quicquid instabit deis:
Cuiusque nutu gignitur necessitas,
Futura cuius illigat (i. cogit) decretio;
Instatque quicquid uelle uel serum potes.
Te ne igitur illo quo benignus numine es,
Deposco coeli blanda temperatio,
Piumque culmen, iure qui diuum pater,
Concede proli, quo nepotum prouehat
Numerum, supernis astra quem uibrant polis.
Maiae tuumque flagitat pignus sacrum,
Thalamis iugetur uirginis doctissimae.
Sed te si parentis cura stringit pia;
Par est deorum conuoces coetum potens.
Conubium ipsa sanciens cum coniuge,
Quo prolis exstent lege supera nuptiae,
Perpesque uinclum caelitum signet decor.]

IUNONEM PROPERAS UELLE NUPTIAS. IOUEM AUTEM EAS RETARDARE. |

Sô delius kedágeta. dára nâh frâgeta iouis sîna chénun. 43.
uuáz íro uuíllo dar ána uuâre.

Suspensio uocis. Âber in mániga uuîs. sî genuílligôtiu. ze êríst táz sia phoebus flêhota. dér íro guón uuás uuúnnesami ze tuônne.

[uuánda uuúnnesam uuírt tiu lúft. sô diu súnna sia dúrhskînet.]

Et hic. Tér óuh íro tóhtera uuóla gelêrte. dára téta chómen ze gesíhte. demo fáter ióh tero mûoter.

[Íh méino musas. tíe iouis únde iunonis tóhterun gehéizen sínt. uuánda uox îo uuírdet fóne ethere únde aere. Tíe lêret apollo. uuánda er gât mittêr dero planetarum. únde métemêt íro musicam.]

Et hic. Óuh taz sî nîo gehîleiches uuídere ne uuás.

Et hic. Mínnota sî óuh cyllenium. uuánda er fóne íro gesóugter. êuuigheit infángen hábeta.

Et hic. Légeta si óuh tára zû sînero mûoter mínna

[maię. Sîd alle iouis chébesa iuno házzeta. zíu mínnota si dánne maiam? Âne daz iuno íh méino diu lúft. tánne uuármên gestât. sô díu súnna in taurum gât. târ maia inter pliadas lóskct.]

Et hic. | Uuás sî is óuh téste uuílligora. dáz er sélbo sîa 44.
is filo mínnesamo férgota.

Hic postquam delius conquieuit, conuersus ad coniugem iupiter, quid eius uoluntas haberet inquirit. Uerum illa multa ratione permulsa, primo quod ei qui placiditatem afferre solitus phoebus orabat, quique etiam a se eiusdem filias eruditas ad parentum quoque conspectum fecerat subuolare, dehinc nuptiis iuno non solita refragari, tunc etiam cyllenium diligebat, quod eius uberibus educatus poculum immortalitatis exhauserat; perindeque et matris gratiam conferebat. Accrescebat uotis, quod multa eam

Depositio. Tô chád sî is spûotigo uuésen ze hélfenn nío cyllenius fóne ueneris spénsten áber ferlúhter. ún nîetig uuórtener. den gemáchen uuídellen bi íro ne il geuuínnen.

[Petrógen gechôse dáz uuârheite gelîh íst. táz ánterot ten uuídellen. uuánda ér hábet uuîbes líde dôh er man sî. Tánnân héizet er uuídello. sámo so uuíbello. dáz chît ter uuîblído. Sô man uuállicho chósot. táz man lóterlicho méinet. sô chíndot mercurius pe uenere. únde sô geuuínnet er be íro ermafroditum.]

Iouem lázta dáz éin lúzzel. [dáz chît er sórgeta.] nío cy lenius in sînero chénun bárme fóne slâfergi ze trâgi g fíenge. únde er sámo so hîmûoziger. sîn ârende sô gebúte trîben ne máhti.

Íh uuárd íu fórn guár chád er. in nâh philologię ch len. Únde úmbe íro mínna ze dîeneste gechóufet hábe

45. né uuêiz uuío mánige disciplinás. | Únde íro ze lîebe g uuúnnen háben. zû dero zíerdo dero édelon uuórto. hár êrsam gespráche. Únde mêisterlicho síngen. án hárfun. íc án lŷrun. Tára zû uuéiz íh táz er zóuferlîcha. íoh lieblicl séltsani málennes ûobet. únde sámo so lébendiu ioh k sêliu bílde uuúrchet. êriniu únde mármoriniu. Únde lî

---

clarius conciliatione deuinxerat, faciendum profecto act lerandumque persuadet, ne itidem cyllenius cypridis lact tus illecebris ermafrodito fratrem gignere succensus o taret. Stimulabat paullulum iouem, ne uxoris cylleni fotibus repigratus, somnolento repente marcore torperet, iam uelut maritali uacatione feriatus discursare sub pra ceptis iouialibus denegaret. Nam illum iam pridem, a philologiae sentio amore torreri, eiusque studio comparat habere quam plurimas in famulitio disciplinas, ipsumq linguae insignis ornatibus fandi nimiam uenustatem q placeret uirgini consequutum deinde barbito aurataq cheli ac doctis fidibus personare. Addo quod celebr mirabile praestigium elegantiamque pingendi, quum uiu etiam uultus aeris aut marmoris signifex animator inspira

íst mir triuuo. sô uuáz imo íunglîchero râtsaminon zîerda tûot. Únde [chád er] síe íu fórn gemínne. dár ûmbe gefrístet hábeti. nîo er sô fruô gehíende. dánne er náhtes lóufôn solti. úmbe trâgheit síh lîchesoti inęqualem. dáz chît únébenfértigen. únde fóne díu gespâtten.

[Sîn stérno ne íst tánne níeht ébenfertig. sô er dia bréiti des signiferi ze férro begrîfet. únde er deste spâtor díu zéichen dúrh kât. tóh er gâhoe.]

IOUIS SOLLICITUDINEM. IUNO CONATUR ABRUMPERE.

Tô ántuuurta dés iuno.

Tánnan sól er chád sî ze dęro gehíen. tíu in ne lâze slâfen dóh | er óuh uuélle. Íst íoman der síh chéde ne 46.
uuízen dia árbeitsamen uuáchâ philologię. únde dia bléichi íro émezîgen únslâfes? Uuéliu ánderiu uuás nóh quón táges únde náhtes crúnden hímel. únde mére. únde hélla? íóh állero gôto gesâze. geuuárlicho scródondo irfáren? Uuéliu uuás quón zéllen daz keuuúrche dero uuérlte? Únde die píugen dero planetarum ríngo? Álde díe sinuuelben finf ringa díe latine héizent ęquestantes? Álde díe zíero in hóhi háldenten únderlâza dero planetarum ríngo?

Totum certe complacitum est, quicquid comit decorem iuuenalium gratiarum. Se igitur eos iam pridem amore mutuo colligatos idcirco paullulum distulisse, ne in thalamum primaeua affectione festinans, quum discurrendum esset, totis noctibus repigratior paullulum simularet anomalum. Tunc iuno, atquin ait eiusdem conuenit uirginis subire uinclum, quae illum etiam quiescere cupientem continuere non permittit. An uero quisquam est, qui philologiae se asserat peruigilia laborata, et lucubrationum ennium nescire pallorem? Quae autem noctibus unisis caelum, freta, tartarumque discutere, ac deorum nium sedes curiosae indaginis perscrutatione transire, ae textum mundi, circulorumque uolumina uel orbiculata rallela, uel oblique decusata (i. ornata) polose (i. alte)

APOLLINIS ESSE OPTIMA CONSILIA ET APUD IOUEM FIRMANDA.

Nû ist quís uuízego. ûnde lieht máchere des mânen. únde ánderro stérnon. ûnser zuéio uuíllen.

[dáz chît ûnser suéio sleruen síh îo nâhen.
Mercurius lôufet io mit sôle. *(sic)*.]

Únde îo. míh. êiscon ûnde frâgen dîna mir síppun gótheit.
35. Únde dáz kelouben so uuáz íh pefíndo fô|ne dír. [uuánda dû uuízego bíst.] Áber nîomer ne geskéidên uuír ûnseren uuíllen. mêr dánne er îo. âna ist. Ér sól ío úngeskêiden sîn. Ûnde sól ih tánne gérnôr îomannes râtes fólgên dánne apollínis? Tés uuírdo íh kemánot mít tínero áhto. ûnde mít tînemo chóste. táz íh ándermo sô uuóla ne getrûee. Sólchen zuîuelon sô du bist. táz ist méin. Ûnde úngehien-nes uuíllo dér ist mír nû ingángen. [Dû hábest mir in ába genómen.] Pedíu lósêt tír zímigor arcas. fône dînemo éde-len râte gescúnter ze gehíenne. Nû hílf mir échert. táz iouis uuíllo dar ána si. ûnde sîne ûnste. Tû bíst quón sîn mûot ze besûochenne. ûnde ín sînes ûnuuíllen geuuáro ze

---

Certum est lauripotens, decusque diuum,
Nostrum ex contiguis uenire pectus;
Et quicquid socium ciere numen
Iunctus compererim probare rerum;
Sed nunquam mage uelle disparamus,
Et sit collibitum manere iussis,
Quam cum deliaco meare fatu
Cura atque arbitrio monemur isto (i. tuo).
Hunc quippe ambiguum nefas putamus;
Et quaecunque fuit perit uoluntas.
Quocirca officio decentiore
Paret praecluibus libens profatis
Arcas in thalamos uenire iussus.
Sed tu, delie, quo tonantis exstet
Compar propositum, uolensque nutus,
Instes, nam solitus ciere pectus,
Et praeuersa uigil monere sensa;

mánonne. In getâo fólgên dínên uuórten. únde er mír únne. dés ih peginne.

UNUM SINE ALTERO ADIRE IOUEM NON OPORTERE.

Sús chédentemo mercurio ántuuurta uirtus.

Pézera íst chád sî. dáz iuuer íouuéderer iouem chétte. Tîn brûoder uuéiz sînen uuíllen. dû fernímest sîn gebót. 36.
Sînes kebíetennes píst tû ímo gesuâs. Êr uuéiz ten uuíllen. tû ántfristôst in. Phoebo íst er guón sînen uuíllen ze óffenonne. únde be dír ze inbíetenne. Tára zû légo íh táz. táz ír íuuih skéiden ne súlent. Únde dóh mercurius ófto fúrelóufen uuérde fóne déro súnnun. únde er dúrh síh stânde dénche uuío er áber sía fúre lóufe. dóh kescîhet. táz er íro síh ébenondo sô fúre getîe. dáz er eruuíndendo síh áber lâze fúre ilet uuérden.

[Mercurîum fúre lóufet tíu súnna. sô er stationarius íst. tánne geskíhet táz er eruuégeter. únde sia éteuuaz fúre loufender retrogradus uuirt. únde áber sî fúre fahet.]

Chóment sáment fúre íuueren fátir chínt. Táz íst quís. taz iouis stella gehéngig uuérde dero súnnun skîmen. [uuánda sî getûot sia mít íro radiis stationariam.] únde | mít mer- 37.

Illum contribuas manere iussis,
Et coeptis sacra fulserit uoluntas.

Haec dicente mercurio, quin potius, inquit uirtus, uterque uestrum iouem uoce conciliet. Nam et hic eius consiliorum conscius, et tu praeceptionis arcanus. Ille mentem nouit, tu uerba componis. Phoebo sueuit instante concedere, tibi sectas solitus aperire. Addo, quod uos nunquam conuenit disparari. Et licet hic cursor apollinei plerumque axis celeritate uincatur, ac remorata statione consistens captat demum festinata praeuertere: tamen dum consequitur, ita libratus anteuenit, ut cessim plerumque recursitans gaudeat occupari. Una igitur uestrum iouem pia pignora conuenite. Certum quippe est, quod et phoebeo conniuens splendori succumbat, et cum stilbonte in-

49. geta des kehîleiches. | Óuh mèist téro gehîleiches. tía sî úmbe íro geséllescaft îo gérno uuissi úngehîta. âne dáz inthêrêta sî síh tísses râtes. târ úmbe. dáz sî állero hîrâte sô ûzenan sî dáz sî in arithmeticam ze íehenne. nóh hîlîcho ne bére. nóh sélba hîlîcho gebórn ne sî.

[Septenarium numerum ságet arithmetica palladi gelîchen. uuánda er ûzer ánderro numero geuuórht ne íst. nóh sélbo ánderen ne uúurchet. sô díe álle díe fóre ímo. únde nâh ímo sínt. ûnz án zêne. Duo tres quatuor quinque die uúurchent. Áber octo nouem decem sínt ûzer ín geuuúrchet. Èiner septenarius íst úngeuúurchet. íoh únuúurchende.]

Sâr dâr míte erbárota sî éinfara máged. [téro ánderiu gelîh ne íst.] día coronam síben skîmon [mít tîen septem liberales artes gezêichenet sínt]. nîo sî dára ne châme ze dero gemêinsami dero brûtloufto.

[Dáz íst fóne díu. uuánda sî uuile rationem âne día uuáhî dero uuórto.]

Uuánda dóh iuppiter gnôto fórderota íro rât. pediu chád sî gehîte góta. únde getrâgene gûtenna ze demo râte súl geuuîset uuérden. Únde êra uuésen cyllenio. dáz ímo der ánderro góto gelúbeda. dén gehîleih scûofe. ze lône sîne námohaftesten dîenestes. dén er ín dûot pótescaft trîbende.
50.

super nuptiis uirgo consulitur, praesertimque eius quam propter consociationis officia manere cuperet semper intactam. Dedignatur praeterea huius modi adhibere consensum, quum ita expers totius copulae censeatur, ut neque de ulla commixtioue progenita, neque ipsa procreari quicquam arithmetica teste monstretur. Ac tum septem radiorum coronam foliuaga uirginitas renudau ne futurarum causis et copulis interesset. Quia tam eius optauerat iupiter exegeratque consilium, suas deos maris dearumque grandaeuas in haec decernen conduci. Quippe conuenire cyllenio, ut pro officiorum praemiis potissimorum fauor caelitum eius uincla sanciret.

Unde iouis penêimeda sô fáren chéiserlichost. sô si fóre dien góten erspréuget uuirdet. únde día brût ánderes ne gezémen cillenio. sî ne uuérde mít tes hértuomis râte úndôdig ketân.

[Táz sì mortalis sî. dáz slâhet sia ána. fóne íro mûoter fronesi. dáz chît prudentia. uuánda prudentia sęsuli ne mág immortalitatem nîeht kefrêhton. âne mít tien uuérchen dero uuârun sapientię. Uuéliu íst taz? Táz íst spiritalis et angelica uita.]

Sô si dés cnûoge rédeta. sô gefólgeta íro is iouis unde iuno.

Tô híez man iouis prîeuarun. [éina dero parcarum.] áfter órdeno. únde státclicho. die hímelsazen dára uuîsen.

Ze êrist tie hêrosten. die iouis íngesîde híezen. dero námen díu hímelkoûgeni ne uuólta gelíutpâret uuérden. únde ín geméinen námen gáb fóne éinrâtigi. uuánda sie álliu díng sáment ioue kehéizent.

[Tér námo íst penates. sámo so panates. dáz chît omnia consentientes.]

QUI CAELICOLUM PRIMI UOCATI SUNT.

Sînen brûoder uulcanum éiscota iuppiter ímo sélbo. so uuío er nîo ába sînemo fíurinen stûole ne erbêizta. [uuánda er íst ętherius ignis.]

Augustius quoque fieri iouiale decretum quum coetu deorum attestante deprimitur, ipsamque nupturam deo conuenire non posse, nisi superi senatus consulto mortalis esse desineret. Id genus plurima suadente tritonia, regum coniugum uterque consentit. At mox iouis scribae praecipitur pro suo ordine ac ratis modis coelicolas aduocare, praecipueque senatores deorum, qui penates ferebantur tonantis ipsius; quorumque nomina quoniam publicari secretum caeleste non pertulit, ex eo quod omnia pariter repromittunt, nomen eius consensione perfecit. Uulcanum uero ioualem ipse iupiter poscit, licet nunquam ille de sede corusca descenderet.

51. Tô | uuárd kebóten dáz tie námohaftésten gcêiscôt uuúrtin. sîn sélbes kemeînskezzen. déro sáment ímo dóh zuélife sínt. Tíe óuh ennius in zuêin uérsen sús pegrífen hábet. Iuno. uesta. minerua. ceres. diana. uenus. mars. Mercurius. iupiter. nereus. uulcanus. apollo.

Únde nóh tánne síbene. âne díe zuélife.

Uuâren dára nâh ze ládonnę. gnuôge hóho gesézene áftir íro grâdin. sióh alliu díu góto mánegi. âne die úngefélligen.

[sô manes sínt. únde discordia. fóne dîen er nóh ságen sól.]

Sâr âne tuuâla îlton iouis hérechnéhta in mísseliche hálba des hímelis. uuánda îogeliche dúrh síh súnderigo sâzen. Únde dóh íro súmeliche áfter dero léngi des zodiaci êina sélda. álde zuô hábetin [álso macrobius lêret in somnio cipionis.] sîe uuâren óuh tóh ín ánderen. Uuánda áller der hímel uuírt ketéilet in séhzen lántskefte.

DE SEDECIM REGIONUM DIIS.

În dero êristun sínt keséhen náh sélbemo ioue sîne râtkeben. hûsinga. sâlda unde hérd cota. ánagángonnes cót. líumendinga. toûgeninga. nahtolf.

Tunc etiam ut inter alios potissimi rogarentur ipsius collegc iouis, qui bisseni cum eodem tonante numerantur, quosque distichon complectitur ennianum:

Iuno, uesta, minerua, ceres, diana, uenus, mars,
Mercurius, ioui, neptunus, uulcanus, apollo.

Item ex his septem residui, qui inter XII. non uocantur, post hos quamplures alii pro suis gradibus caelites, ac deorum omnium populus absque impertinentibus conuocandi. Nec mora milites iouis per diuersas caeli regiones approperant: quippe discretis plurimum locis deorum singuli mansitabant. Et licet per zodiacum tractum nonnulli singulas uel binas domos animalibus titularint, in aliis tamen habitaculis commanebant; nam in sexdecim discernitur coelum omne regiones. In quarum prima sedes habere memorantur post ipsum iouem dii consentes, penates, salus ac lares, ianus, fauores, opertanei, nocturnus·

In dero ánderun buênt âna iouem. dér óuh târ hóho gesézen íst. sô er ín ál|len íst. tér éigeno flégare. únde dér ínbúrgo mars. ióh ter fóre búrgo. Târ hábeta óuh iuno gesâze. Der zuîfel gót. Níchessa. Iouis skérara. 52.

[uuánda tonsor in greca lingua silen héizet.]

Fóne dero dríttun uuóltá er échert éinen dára gelâdot uuérden. Târ uuâren ínne gesézene iouis spûotkében. únde sîne ôlpudela únde minerua. Die uuâren áber álle dô ze hóue. sáment ioue. ín sînero ánaougi. Uuér sólti âber strît únde úngezumft. tíe óuh târ sízzent. ze brûtloufte lâdôn. Sîd síe óuh îo únhóld uuâren sélbero philologiae? Éiner dér fiurgót. uuánda er des prûtegomen fétero íst. tér uuárd tára gelâdot.

Tô châmen dára fóne dero fierdun. lûhsa diu uuilda. Únde dér díu uuólchen smélzet ze régene. únde êin lar des hímeles. ánderer des héreies. únde dár míte iouis sún sékko.

Fóne dero fínftun uuúrten geêiscôt. sô iouis únde *iuno*nis hóf fúrefáren uuárd. díu chórngéba. únde der *érd*cot. únde dero érdo fátir uulcanus. únde der ánabúrto.

---

que. In secunda itidem mansitabant, praeter domum iouis, quae ibi quoque sublimis est, ut est in omnibus, praediatus, quirinus mars, (i. pacificus) mars militaris, iuno ibi quoque domicilium possidebat, fors etiam, lymphae, diique iouensiles. Sed de tertia regione unum placuit corrogari. Nam iouis secundani, et iouis opulentiae, mineruaeque domus illic sunt constitutae. Sed omnes circa ipsum iouem fuerant in praesenti, discordiam uero ac seditionem, quis ad sacras nuptias corrogaret, praesertimque quum ipsae philologiae semper fuerit inimicae? De eadem igitur regione solus pluton, quod patruus sponsi est, conuocatur. Tunc lynsa syluestris, mulciber, lar caelestis, nec non etiam militaris, fauorque; ex quarta regione uenerunt; corrogantur ex proxima transcursis domibus coniugum regum, ceres, tellurus, terrárque pater uulcanus, et genius.

Fóne dero séhstun uuúrtent óuh ir gelådot iouis
53. súne | dû fûoter gót. únde dû spélsékko. sáment spûote dero súnnûn dóhter. Uuánda dér búrghalto uuîgant. únde der stétegót [tér óuh ánaburto héizet.] tíe uuúrten fóre gelâdot.

Ter uuîngot únde der frámspûotesâre pales. uuúrten óuh kelådot fóne dero sîbendun. Úndriuua uuólton síe óuh tára. áfter lángemo getráhtede. uuánda sî diccho cillenio dienota.

[Uuár dienota sî cyllenio? Âne sô rhetorica únréhto uádôt. únde sî uerisimilia chôsot. fúre uera. Pedíu chád philosophia fóne íro in consolatione boetii. Quae tunc tantum recto tramite — non deserit.]

Tiu âhtôda uuárd fúrefárn. uuánda dánnan álle die óberen geuuîset uuúrten. Eîner des lénzen niuuo rât. uuárd tánnan dára geuuîset.

Fóne dero nîundun. uuárd kelådet genius ùzer iunonis séldon.

Áber dû méregot. únde hérdcot. únde dû állero díngo sámahâfting. ióh tû unfúrhta. únde dû uuíllolf ir châment fóne dero zêhendun.

Fóne déro éinliftun chám díu uuîlsalda. únde uuílmaht únde fabor der hirte. dien únhólden feruuórfenen. uuánda die ne mahton chómen fúre iouem. |

Uos quoque iouis filii pales et fauor cum celeritate solis filia ex sexta poscimini. Nam mars quirinus et genius superius sunt postulati. Sed etiam liber ac secundanus pales uocantur ex septima. Fraudem quippe ex eadem post longam deliberationem placuit adhiberi, quod crebro ipsi cyllenio fuerit obsequuta. Octaua uero transcurritur, quoniam ex eadem cuncti superius corrogati, solusque ex illa ueris fructus adhibetur. Iunonis uero sospitae genius accitus ex nona. Neptune autem, lar, omnium cunctalis ac neuerita, tuque conse ex decima conuenistis. Uenit ex altéra fortuna et ualitudo, fauorque pastor manibus refutatis; quippe hi in conspectum iouis non poterant aduenire.

Fóne dero zuéleftun uuárd échert ter féstenâre gelâdôt. 54,

Fóne dero dríttezendun châmen úrlaga. Die ándere dâr gesézene. uuâren dero únholdon góto gezuâhtes.

Fóne dero fierdozendun uuárd kelâdot ter áltcót. tér sáte machot. únde sîn hímel iuno. *) [Dáz íst sîn uuírten ops.]

Ter héllo iouis únde die lîut cota. die châmen fóne dero finftezêndun.

Fóne dero séhszêndun. uuárd náhtolf [tér óuh ín dero êristun sáz]. únde die márchôn hûotera geládôt.

Sô sie fóne állen lánden des hímeles. [dáz chît fóne állen zonis] sús kelâdôt uuúrten. sô uuúrten dô die ûzenan ringes héizent. fóne sélbes tes prûtegomen mánungo geládôt.

Únde dára nâh tîe méistera dero gaskéftô. ióh frôno núzzedo. ióh tíe des sínnes hûotent. únde álliu díu mánegi dero ánauuáltôn.

Uuér mág sô gnôte. [dáz chît sô chúnnig] áfterchomo sîn nume. daz er sie gezélle?

[Numa uuás ter ander chúning ze romo nâh romulo. Tér éino zócchota síh. táz er sáment tien góten sélbo sprâche. únde sie ín lêrtin uuélichiu sacrificia álde uuéliche ceremonias ér ín

*) Kann auch uino gelesen werden.

Ex duodecima sancus (i. qui sancit) tantummodo deuocatur. Fata uero ex altera postulantur. Caeteri quippe illic dii manium demorati. Bis septena saturnus eiusque caelestis iuno consequenter acciti. Ueiouis, ac dii publici ter quino ex limite conuocantur. Ex ultima regione nocturnus, ianitoresque terrestres similiter aduocati.

Ex cunctis igitur coeli regionibus aduocatis diis, caeteri, quos azonos uocant, ipso commouente cyllenio, conuocantur. Tunc elementorum praesules, atque utilitatis publicae mentiumque cultores, omnisque populus potestatum, quis numae multus successor indicat?

bringen sólti. Sîd er sie bechenâta. ûnde ín so gesuâs uuás. sô máhta er sie óuh zéllen.] |

55. Tíe gesámenoten síh álle fóne iouis kebóte in die hímelfalenza. in skînenten stérnôn.

[uuánda sô mánig cot sô mánig stérno.]

EX CONGREGATIS ALII PRAECINCUNTUR AD OFFICIA.

Tô huôta ianus tero tûron. iouis sárlinga stûonden fóre dien tûron. Álle díe dâr ín gân sóltôn díe uúísta benámen. dára ín fama lûto rûofendiu. uuánda sî uuécibeles ûnde scúltheizen ámbaht hábeta.

Aber ín demo iouis státa hûs. [íh méino ín sînemo fórziche. dâr die liûte guón sínt ze stânne.] dâr tréib trâtero spûote dáz ûnuuendiga hímel lôz éin uuîb tíu adrastia héizet.

[taz chît petrosa. Sî uuâs tés lîeza. uuénne îoman sólti gebórn uuérden álde erstêrben.]

Imarmene [dáz chît continuatio temporis] infîeng tíe fóne dero uuérbûn spríngenten rínga. mít íro geuuúndenen brúst tûoche.

[Uuánda ín zîto gelîh uuérdent ûnde irstérbent mênnisken.]

Uuánda áber tres parcę iouis prîefarun. sîne réda fílo geuuâro serîbent. íh méino cloto. [dáz tir chît euocatio. s. hominum de non esse in esse.] ûnde lachesis. [táz tir

56. chît sors s. qualiter uiuant.] ûnde atropos. | [taz chît absque ordine s. moriendi. uuánda sie in állen álteren erstérbent.] Tánne síe gesâhîn daz hêrote síh sámenon

---

Qui confestim omnes imperio iouis conuocati, in aulum caelitem cum uibrantibus uenere sideribus. Tunc ianus in limine militesque iouis ante fores regias constiterunt, ingressuros etiam cunctos nominatim uocabat fama praeconans. At intra consistorium regis quaedam femina, quae adrastia dicebatur, urnam caelitem superamque sortem irreuocabilis raptus celeritate torquebat, excipiebatque ex uolubili orbe decidentes speras peplo inflexi pectoris imarmene. Cloto uero lachesis atroposque, quoniam sententias iouis orthographiae

ín daz sprâchhûs. Únde sélben iouem síh chúninglicho gárcuuen. Sô uuáztôn sic íro gríffela. álso scrîbun súln. únde dero búocchamero flégerun. únde blânoton íro tabellas. ze scrîbenne díe tâte únde dén rât tero hímiliscon.

PER INSIGNIA IOUIS MUNDI FIT DESCRIPTIO.

Iupiter sîn gegáreuue dô ána légende. dáz er échert ánalegeta. sô er ín sprácha gân uuólta. ána sázta er demo hóubete chúninglîchero smîdo glîzenda coronam. Únde bedáhta er den nól mít éinemo rôtemo tûoche, dáz ímo pallas tíu uuérch méistera uuórchta.

[Táz íst ter septenarius numerus palladis.
tén sî gegében hábet tíen rôtenten planêtis.]

Tára nâh úmbe téta er sînemo uuîzen geuuâte. [sô diu lúft ze óberost íst.] clásefareuue hélina. [sô diu luft níderor íst.] Tîe dir getópfôte. mít stérnahten oûgon. mánige skîmen dúrhskínen. [Uuánda dúrh tia lúft skînent tie stérnen.]]

Tô réihta er mít tero zeseuuûn zuéi sínuuelbiu chlíuue. [dáz chît zúo (sic) spêra.] êina gelîcha gólde. [sô diu súnna ist.] ándera gelîcha electro [sô der nâmo íst.] Mít tero uuínsterun ferdrúhta er sámo so línendo. sîna níunliutigun lyrun. 57.

[uuánda sî niun séiten hábet. Síbene dero

---

studio ueritatis excipiunt, utpote librariae superum, archiuique custodes, quum senatum curiamque contrahi, et ipsum tonantem, exuuiis indusiari publice cernerent, magistratus in acta caelestiumque consultum, stilos acuunt cerasque componunt. Tunc iupiter publica et quae senatum contracturus assumit indumenta percipiens, apponit primum uertici regalis serti flammantem coronam, contegitque ex posticis caput quodam uelamine rutilante, quod ei praesul operis pallas ipsa texuerat. Dehinc uesti admodum candidae obducit amictus hyalinos, quos stellantibus oculis interstinctos crebri uibratus ignium luminabant. Tunc duo globosos orbes, quorum unus auro, electro alius praenitebat, dextra porrectiore corripuit; laeua enneaftongon chelin innitenti similis impri-

singenton planetarum. den áhtoden dero lûtreistun hímelspero. den níunden dero uuázero dôzes hîer in érdo. Tén êinen dôz hôret man. die ándere sínt sô ferdrúcchet. táz sie nîoman ne hôret.]

Tellus skûohta ín mít cráseféreuuen scûhen. sámo grûon sô smaragdus íst.

Ér sáz áber án êinemo bizucche. ûzer fâuuen féder geuuébenemo. únde geféhtemo.

[Uuánda diu lúft sízzet. án dero geblûomôtun érdo.]

Fóne démo lôzta ín mánega uuîs ketópfotiu. ióh keféh fáreuua. [álso ín lénzen diu érda getân íst.]

Únder dien fûozen bárg er êina drízinga fúrkun.

[díu neptuni íst. Uuáz bezéichenet tíu âne tres naturas aquę. íh méino dáz sî mobilis únde potabilis únde liquida íst?]

ITEM EIUS DESCRIPTIO PER INSIGNIA IUNONIS

Iunonis stuôl stûont níderor. geristlîcho gegáreter.

[Níderor fóne díu. uuánda aer níderor íst dánne ęther.]

58. Sî sáz kehúltiu mít íro uuîzhullun. Uuás íro oúh ána getâ íro houbet pánt. keuuórhtez ûzer tíuren gímmon. Târ uu ána díu grûoni skithidis lapidis. [tér fóne skíthia chúm únde dánnan genámot íst.] ióh tér drâto blígskîmo cerauni rum die fiurfáreuue sínt. [únde fóne demo blícche genám sínt. uuánda ceraunium grece fulmen chît latine.] ióh t

---

mebat. Calceos autem smaragdineae fluctu uiriditatis herboso uestigiis eius tellus annexuit. Insidebat autem ex pauonun pennis intertextae oculataeque pallae, ex qua multicoloribu notulis uariata pictura uernabat. Sub calceis uero fuscinan deprimebat. Huius suggestui iunonis subditus consessus, hau indecenter ornatus, ipsa uero tecto capite, lacteo quodan calumnate, praenitebat, cui gemmis insitum diadema pretio sis; nam neque scythidis uirecta, nec ceraunioruni uibran fulguransque lumen, nec flucticolor iacyncti credebatur ab

blâoua mísselichi des iacyncti. Día hóubet ziêrda álla. brâhta îunoni taumantias.

[táz chît mirabilis. tíu óuh yris héizet. Yris în nube táz íst sertum iunonis. Târ síhet man ána día fáreuua skithidis. únde ceraunii. únde iacyncti.]

Íro ánalútte uuás íro brûoder gelîh. dúrhsíhtiger fóne émezigero lîebsami.

[Uuáz mág ętheri gelîchera sín. dánne aer. sô heîter íst? âne dáz ér ío ín gûotemo íst. sî grúnzet áber díccho fóne úngeuuítere. Aęther íst ío stílle. aer uuírt ófto getrûobet.]

Íro uuât uuas kelîh yali lapidi dér lútterer íst. áber daz hóubet tûoh uuás tímberez.

[Uuánda diu lúft íst túrhsíhtig. uuólchen únde nébęl sínt trûobe.]

Ûbe áber lîeht tar ána châme. sô skíne sâr únder dien 59.
úmbe hábenten nébulen. ételih clíz tero héiteri.

[Álso iz tánne féret. sô diu uuólchen únde der nébel síh pegínnent skêiden.]

Sî ín dero zéseuuun den blíg hábende. únde án derô uuínsterun éina timpanun mít prútelichen chláfleichen. iôh târ úndere hírlîcho ersuízzende. téta sî dia érda fóne démo flôdere ernázen.

[Táz íst poeticum. dáz ter régen sî iunonis suéiz.]

---

esse profunditas. Sed totum illud sertum capitis taumantias obtulisse reginae caelitum ferebatur. Ipsius uero diuae uultus assidua perlucens gratia, fratri consimilis, nisi quod ille immutabili laetitia renidebat; haec commutationum assiduarum nubilo crebrius turbidabatur. Nam uestis eius hyalina, sed peplum fuerat caliginosum; quod tamen si appulsu cuiusdam luminis tangeretur, inter obumbrantes nebulas sudae perspicuitatis gratia praeniteret. Haec fulmen dextra, laeua sonorum bombis terrentibus sustinens tympanum, sub quibus plurimum sudans ima subiecta roscidis (i. aquosis) uidebatur inundare fluoribus. Huius uero calcei

Íro scúha uuâren sáleuue. áber diu sólá. zôh ze náht fáreuuo.

[Uuánda míttiu náht íst io finsteriu. âne ín plenilunio.]

Úmbe díu chníu hábeta sî êina bíndun míssefareuua. díu ôugta síh uuîlon óffeno. uuîlon uuárd taz tíu fêhi dar ána zegândo síh kedúnnerota. únde sô gáreuuo fersuánt. sámo so dâr fórè nîeht sólehes ne uuáre.

[Táz íst kesprôchen fóne dero féhi des méris. únde állero suébe uuázero.]

DE INTELLECTUALI MUNDO.

Sús chúninglicho gáro sízzende. scôuuoton sie fóre ín éina speram. ûfen éinemo stûole lígenda. ín mánigfalta
60. uuîs kezéichen|da. Tíu fóne állen elementis sô zesámene gedûhet uuás. táz nîeht târ ána ne bráste. álles tés tiu natura begrîfet.

[Állez taz uuérlt pílde uuás sáment fóre iouis óugon. uuánda ín gótes mûote. únde ín gótes prouidentia. uuás îo gebíldot. únde sáment pegríffen. díu súnderiga mísselichi. állero creaturarum. Táz íst tíu primordialis causa. día plato ideam héizet. nâh téro dísiu ánasíhtiga uuérlt kescáfen íst.]

Án déro spera uuás ter hímel áller. lúft únde uuázer. érda

---

admodum furui: quorum solea atrae noctis nigredine coloratur. Nam eiusdem genua, zona quidem diuersicolor ambiebat, quae nunc perfulgido resplendebat orbe, nunc uanescentis gratiae tenuata uarietas ita penitus obliquabat, tanquam nihil habuisset ante discolorum. His igitur indumentis decenter ornati, ante consessum in suggestu sidereo positam quandam speram celatam uarietate multiplici conspicantur, quae ita ex omnibus compacta fuerat elementis, ut nihil abesset, quicquid ab omni creditur natura contineri. Illic omne coelum, aer, freta, diuersitasque tel-

érda únde hélla. Ióh púrge únde geuuígke. ióh állero slâhta tîer. únderskeitigo ióh sáment. Tíu spera uuás tírro uuérlte gescáft. únde bílde. Uuáz álle. únde uuáz îogelîche liute állero dîeto. tágeliches îlen getûon. dáz skînet ál ûzer démo spîegule des píldonten gótes. [Táz uuírt ál erséuuen in déro spera.] Uuén ér uuólti lâzen gedíhen. álde míssedíhen. únde uuén gebórn uuérden álde erslágen uuérden. dáz píldota er ímo ál dâr sélbo | mít sînero hánt. Uuélih 61 lánt er uuóltî ferdôsen. álde gesâligon. uuuôste uuésen. álde bûhafte. dáz kemísselichota er ál. sélbchostiger scáffare.

Tísen álleliche̋n úrlag ín déro spero scóuuonde. ióh sképfende. hîez er ínlâzen dáz hêrote dero góto.

SATURNUS ET OPS ET CETERI PROCERES ADMISSI.

Sô uuio dô sáment íngîengin díe díu uuîha chráft íro gótheite námolose héizet ìo dóh gágen dîen hêresten. únde *mêist* gágen íro zuéi fórderon. stûonden siu ûf.

Saturnus íro fáter lázota án sînemo gánge. ióh únspûotig uuás er ís. Únde mít plâuuemo tûoche behúlter.

---

telluris, claustraque fuerant tartarea. Urbes etiam, competa, cunctorumque species animantium, tam in specie quam in genere numerandae. Quae quidem spera imago quedam uidebatur ideaque mundi. In hac quid cuncti, quid singuli nationum omnium populi quotidianis motibus agitarent, pede reformantis speculo relucebat. Ibi quem augeri, quem deprimi, quem nasci, quem occidere iupiter uellet, manu propria ipse formabat. Quam terrarum partem disperdere, qnam beare, quam uastam quamque celebrem cuperet, fictor arbitrarius uariabat.

Hoc igitur fatum publicum conspicans componensque ·um senatum iussit admitti. Quamuis intus, quos in·inabiles sacra uis testatur, intrarent, tamen etiam priatibus diuum, praesertimque parentibus uterque consurint. Uerum sator eorum gressibus tardus ac remorator ucedit, glaucoque amictu tectus caput. Praetendebat dextra

trûog er ân dero zêscuuun éinen fíurenten drácchen. d
daz iâr bezéichenet. sînen zágel slíndenten. dés námo
man uuânet tía iâr zála úns keoûget.

[Táz íst fóne díu. uuánda er grece héizet
tez. táz tir chît comedens. ân démo námen bezéi-
chenet tau. CCC. e. bezéichenet. V. zeta bezéiche-
net. LX. Sô mánig tág íst ín iâre. íh méino.
62. CCCLXV. | Únde ímo gefállet táz er héize co-
medens. uuánda tempus frízet âl dáz tir íst. Fóne
díu chît iz in bíuuurte. álter âl genímet.]

Sîn grâuui. uuás uuínterlichen snêuuen gelîh. Sô uuio m
uuândi. dáz er áber chínt uuérden máhti.

[Uuánda iâr erâltêt ze uuíntere. únde eriún-
get ze lénzen.]

Sîn chéna íst ketrágenlih únde fóllide. Únde dóh sî fésel
mûoter sî. mít chínden befángeniu. dóh pedáhta íro blûoı
féhun uuât éin gráségiu húlla. [Uuánda diu érda íst tíccb
sta dero elementorum. sî íst oúh féselîg. únde gráségiu
Ín déro dir fólliglicho lâgen díe scázza góldes únde gir
mon. iéh állero geuuábste. únde álles tés râtes tero sâmon.

UESTA.

Ze íro hábeta síh uesta. díu iro geáltera uuás.

[Fíur íst ében ált tero érdo. únde líget ferbór-
gen ín dien stéinen. únde ín dien érdlucheren. álso
ín ueseuo campanię skînet. únde in ethna sicilię.]

---

flammiuomum quendam draconem caudae suae ultim
deuorantem, quem credebant anni numerum nomine pe
docere. Ipsius autem caniciens pruinosis niuibus ca
dicabat, licet etiam ille puer posse fieri crederetu
Eius coniux grandaeua corpulentaque mater, quamuis f
cunda circumfusaque partubus, tamen floridam discol
ramque uestem herbida palla contexerat. In qua tot
gemmarum metallorumque census, atque omnium proue
tus frugesque sationum larga admodum ubertate ferebantı
Huic uesta, quae etiam coeua eius fuerat, adhaereb

Tíu getórsta ioui daz hóubet chússen. uuánda sî sîn mágezoha íst. únde sî ín bärmôta sô man ságet.

[Uuánda cęlestis ignis íst óbe ęthere. únde úmbe ętherem. únde dáz chédent philoso|phi mít érdfiure gezúgedôt uuérden.] 63.

S O L.

Nâh tien uuárd tára ín geeîscot. tér góldfáreuuo sol. mít sînero uuîzun suéster luna. Tén fúre fûor. sô er begónda chómen. éin rôt skîmo. púrpurun gelîcher. únde ín rôsfareuuero skôni erskéinda er álla dia fálenza. ánderen zierdon [dáz chît stérnon] síh pérgenten.

[Táz íst tiu gáreuui des hímeles. tía uuír séhen in mórgen. êr diu súnna ûfkánge.]

Iôh sélber iupiter túncheleta fóre sînero skînbari. uuídere uuîchender. sô er ingândo den hóubet skîmen êrist ôugta.

[Táz íst secundum rhetoricam emphaticos keságet. táz chît míchellicho. latine chît iz exaggeratiue. Íh méino uuío ióh sélbes iouis stella. tíu fóre filo glánz íst. tánne úrouge uuírt. sô diu súnna stât skînen.]

Sélben die spere die iupiter in hénde hábeta. [íh méino sélben die stellę solis et lunę.] díe skínen gágen demo speculo dés íngelégenen líehtes. [Síe infíengen ín síh. tíu líeht tero góto. apollinis únde lunę.] | Áber díu ge- 64.
fêhta únde díu zîero gegáreta iuno. erblîchendiu fóne íro

Quae quod nutrix iouis ipsius, suoque eum sustentasse gremio ferebatur, caput regis ausa est osculari. Post hos candida cum sorore sol auratus expetitus; qui mox ut coepit ingressui propinquare, purpurae rutilantis puniceus quidam fulgor anteuenit, et rosulenti splendoris gratia totam aulae sius curiam obstupefactis caeteris ornatibus illuminauit.

Ast ubi primos honorati capitis radios ingressurus immsit, ipse etiam iupiter paululum retrogressus sub immensi oris lumine caligauit. Spere uero orbesque, quos dextra stinebat, ueluti speculo cognati refulsere. Iuno autem diuersicoloris illustris ornatibus, ac uaria uelut speculo

lîehte. sámo so sône gelégenemo spîegele. uuárd sî uuîzero héiteri.

[Álso diu lúft îo dánne íst. sô diu súnna ûfkât.]

DESCRIPTIO ESTIUI TEMPORIS.

Apollinis corona uuás keríngtiu únde glîzendiu. Zué tíurero stéino glízemen hábeta sî. [dáz sínt zuélif mâno des iâres.] Trî uuâren ân sînemo énde.

[dáz sínt tríu súmerzeichen. gemini. únde cancer únde leo. Úbe dû díu ne bechénnist. tíu zéigot tir maior ursa. Uuánda sô sî chúmit in altitudinem cęli. sô sínt gemini gágen íro chélûn. cancer gágen dien fórderen fûozen. leo gágen dien áfteren. Sélbiu ursa íst zû demo nórde. mánnelichemo zéichenháftiu. fóne díen síben glátên stérnôn. díe áller der líut uuágen héizet. únde nâh éinemo glóccun íóche gescáffen sínt. únde êben míchel sínt âne des mítteIosten. Uuélee uuâren dârána?]

Lichinis [tér purpureus íst. únde dánnan genámôt íst. t er lucernę gelîh íst. díu grece líchinis héizet. Dér íst g minorum. únde iunii mensis. uuánda dánne purpurei flo chóment. Áber] astrites [íst êin uuîz stêin. genámoter astro. dáz chît a stella. uuánda man dâr ínne síhet sár
65. so | éinen stérnen uuárbelôn. Dér íst cancri únde iu uuánda er gelîch íst tîen uuîzen. únde êben míchelen zué stérnon. díe in cancro méisten sínt. únde aselli héizen Ceraunos [íst éin fáleuuer stéin. fóne fulmine gehéizen Dér íst leonis. únde augusti. uuánda diu súnna dán prénnet. sámo so blíg fíur.]

Tíe gemmę benâmen dáz mít téro drâti íro skîmo

---

cognato luminis gemmarum luce resplendens, candentib serenis enituit; erat enim illi in circulum ducta fulgens rona, quae duodecim flammis ignitorum lapidum fulgurab Quippe tres fuerant a fronte gemmae: lychnis, astrites, et raunos, quae eius effigiem reuerendam a cognitione cons

ház in ánaséhente ne bechnâton. Unde éiniu uuás kenómen
sô man chád ûzer démo gilse cancri. ánderiu ûzer leonis
ougôn. díu dritta ûzer démo énde geminorum.

[Dáz chád man fóne díu. uuánda sie dien
gelîche sínt. álso iz keságet íst.]

UERIS.

Ándere séhse skínen án dien sîton dero coronę. Déro
íst éiner smaragdus.

[állero stéino grûonesto. fóne amaritudine
gehéizener. uuánda ío grûone éiner íst. Tér íst
kegében tauro únde maio. uuánda dánne íst lóub
únde grás ín ale grûoni. Taurus íst únder demo
síbenstirne. ûnde sîn hoûbet íst mít fínf stérnon
sô gescáfôt. táz man éinen síhet án dero mûlo.
éinen án demo uuínsteren óugen. zuêne án demo
zéseuuen zesámine chlébente. díe fúre éinen ge-
zélet sínt. Zuéne án dien hórnen. Déro zuéio
íst ter zéseuuo. rôt únde fílo óffen. Díe fínfe
héizent la|tine sucule. grece hiades.] 66

Ánderer héizet scithis

[fóne scithia dánnân er chûmet. Tér íst óuh
grûone. álso díu érda íst in aprili. sô diu súnna
gât in ariete. Án arietis hórnen stânt fílo gláte
stérnen fíere. nâh tien hórnen gechrumpte. Díe
mág man oúh uuóla bechénnen fóne demo síben-
stírne. uuánda sie uuésterhálb sîn sínt. únde ún-
der zuísken ándere nehéine ne sínt. âne des trian-
guli. daz deltôton (*sic*) héizet. táz mít úndarlichen
stérnon gebíldot íst. Áber aries híndersíhet síh
ze tauro. únde bedíu sínt óuh sîne posteriora

---

entium uibrantes radiorum fulgoribus occulebant. Qua-
um alia cancri cerebro. leonis oculis altera, geminorum
onte assumta tertia dicebatur. Aliae sex ex utroque
tere rutilabant, quarum smaragdus una, scythis altera,

becbéret ôstert. zû díen fíer stérnon. die úns oúgent. ín zîlun stânde. sámo so ába fersnítenen taurum ze dien lánchon. Mít tíen béinon tréttot ér cętum. tér ímo súnt hálb íst.]

Ter drítto héizet iaspis

[fóne aspide serpente dér in ín demo hôubete tréget. sô man chît. únde dér íst ðúh éteuuaz crûone. álso oúh in martio éteuuaz pegínnet crûen. sô diu súnna íst in piscibus. Tér piscem bechénnen uuélle dér aquilonius héizet. tér séhe fóne cornibus arietis uuóla férro uuéstert. nórdhalb tes signiferi. dâr síhet er éin filo skînbarîg triangulum. uuîto indânez. únde ióh ûzer fínf stérnon. die án dien órten. únde án dien sîton stânt. kebíldotez. Án démo bechénne sîn hóubet. Tánnan férro súndert. síhet man án demo signifero dáz kemáhcha triangulum. ûzer fíer stérnon nâhében míchelen. álso gebíldotez. álso in arith-
67. metica diu mínnes|ta pyramis kemâlet íst. Íh méino dáz trî stérnen daz triangulum máchont. únde der fíerdo. réhto in míttemen stât. Án démo bechénne des mínneren hóubet. tér notius héizet. Fóne díen zuéin triangulis píugent síh ûf ôstert íro uincula. mít tíen die zágela zesámine |gechnúpfet sint. Ín demo bíugen síhet man pegasum. sámo sô únder zuísken físken betânen.]

Únder dero gimmon grûoni. skínen demo mére féseligiu lîeht.

[uuánda diu lénzesca súnna getûot féselen diu méretîer.]

únde díu sûozi des ínneren blicches. erskéin díen rinnenten uuázeren.

[uuánda oúh tíu núzze uuérdent in lénzen.]

---

iaspis tertia uocabatur. Inter quarum uirorem foeta mari lumina coruscans fronti quaedam interiori suauitas resplen-

AUTUMNI.

Témo in mittemen stânden iacincta uuâren gefûoget péidenhálb dentrides ûnde eliotropios. Tíe stéina gegrâsegotun dia érda in guíssen hérton dero zîto. Tíe man ságet ímo ze sînemo dîoneste brâht háben. díe zesámine gerárten zuêne gnôza hérbest ûnde lénzen.

[tía éina temperiem máchont. ûnde éina léngi dero tágo ióh tero náhto? Eliotropios íst crûone mít plûotfáreuuen strímon. díe ióh téro súnnun skîmen | blûotfáreuue. ûnde túnchele gemáchont. 68
ûbe er ín éinemo bécchine fóllemo uuázeres ûz ketrágen uuírt. Pedíu hábet er dén námen. dáz er sûnnauuéndiger héizet. Dér íst uirgini ûnde septembrio gegêben. uuánda diu grûoni ín démo mânode begínnet kân in rôti. Álso dû fóne demo mêren septentrione leonem bechénnen máht. tér únder ímo íst filo óffenero stérnon. sô máht tû únder leone séhen éina smála strâza ûndarlichero stérnon. díe ydram máchont. únde díh réhto léitent ze uirgine. Tía bechénnest tû sámfto. uuánda si óffenero stérnon íst. ûnde gescáffeniu. álso éin únebensîtig quadratum. Târ síhest tû sia súnthálb tes signiferi. álso dû óuh geminos únde aquilonium piscem nórdhálb síhest tes signiferi. Dentrites uuírt keántfristot arboreus. uuánda dentros grece arbor chît latine. Dáz íst éin uáleuuiu gemma. díu óuh sucinum héizet. tíu ûzer den bóumen díuzet. álso flied ûnde hárz ûnde diu ába dien bóumen ín dáz uuázer fállendo ze stéine erhártet. Tíu íst mít réhte gegében libre ûnde octobrio. uuánda dánne fáleuuet taz loúb. ûnde

---

ebat. Hiacynthos, dentris, etiam eliotropios utrinque ompacti. Qui lapides coloribus suis terras ratis temorum uicibus herbidabant; quos ei ad obsequium numinis ecurrentes uer dicebatur et auctumnus munere contulisse.

dánne suízzet méist ûzer dien bóumen. Iacinctus íst náh temo blûomen gehéizen. Únde uuánda er uuêitiner íst. únde uuîlon túncheler. bediu íst er scorpioni gegében únde nouembrio. ín démo nébel únde túncheli íst. Uuárte des mánen férte. sô er ûzer leone gánge. ér léitet tíh êr. er ze dehéinen stérnon chóme | fúre uirginem gândo ze libra. dáz sínt zuéne stérnen gnûog míchele. díe chele scorpionis héizent. Sélber scorpio hábet tuuéres án demo rúkke zuêne gláte stérnen ében míchele. díe fílo réhto enchédent tíen dánnan ûf síh zíllenten stérnon serpentarii. dér ûfen scorpione stât. túrh tíe zuêne mítte íst tes mânen fárt. ûnde ânderro planetarum. Fóne díen máht tû ín bechénnen. uuánda án ímo die zéichenháftesten sint.]

HIEMIS.

Táz áftera *) téil dero coronę. uuás zesàmine gehéftet zer ydathide.

[dér fóne demo uuázere genámot íst. únde oúh enidros héizet. uuánda man dâr ínne sîhet sámo so éinen brúnnen springen.]

Únde ûzer adamante.

[dér demo háselnúzechérnen gelîh íst. únde den nîoman ferbréchen ne mág. âne geuuílohten ín demo búcchinen blûote.]

Únde ûzer demo cristallo.

[dér fóne glacie genámot íst. tánnan ûz man chît táz er uuérde. Ydathides uuírt kegében aquario únde februario uuánda iz tánne fílo régenôt. Aquarius íst zéichenháfte. Ân díen béinen mêr dánne er fóne dien béinen ûf sî. únde án zuéin

*) Es steht áftero.

Posterior autem pars corone ydatide adamante et cristallo lapidibus alligabatur. Hos enim hiems undosa genuerat

stérnon zcsámine chlébenten. díe án sínemo uuínsteren téile sint. téro hálb er ze capricorno bechêret íst. târ er urzeum hábet. Áber capricornus íst zéichenháfte fóne demo lacteo circulo dér úber | sîn hóubet cât. únde óuh taz er áfter há- 70
bet fóre demo zágele drî stérnen uuîto ze gréite. únde níder gebógene. ándere drî án demo zágele déro sélbun geskéfte. áber ûf kebógene. Témo íst adamans sáment ianuario mít réhte gegében. dúrh tia hérti álles tes tánne gefróren íst. Cristallus íst sagittario únde decembrio gegében. uuánda in démo mânode isên gestât. Sagitarius íst éin fílo óffen zéichen. únde uuóla geskéidenez fóne dien ánderen. Sîn gescáft íst nâh alsólih. sô dés mínneren. a. Der fórdero teil íst uuîzero stérnon. der áfter téil dér ze capricorno síhet. tér hábet éinen rôten stérnen. mêren dánne die ándere sîn.]

ITEM DE EIUS HABITU ET FORMA.

Tû uuândist sélbiz taz sîn fáhs uuésen gúldinez. únde sîne lóccha gefédelgoldôte.

[Fédelgóld. táz chît filo dúnne góld. uuánda sô man iz túnnesta geslâhen mág. táz héizet brattea. i. lamina tenuissima.]

Án demo ingánge hábet er éines scônis chíndes kelîchi. [uuánda diu súnna in mórgen chíndiskiu íst.] áber ín míttemo gánge êines trâtes iúngelinges. [álso oúh tiu hízza stárchesta íst ín mitten dág.] ábér án demo ûzlâze [íh méino ze âbende] éines | erlégenes álten. Tóh súmelichen 71
dûohti. dáz er zuélif pílde oûgti.

[nâh tîen zuélif stúndon des táges.]

Ipsius uero diui auro tinctam caesariem comasque crederes bratteatas. Facie autem mox ut ingressus est, pueri renitentis, incessu medio iuuenis anheli; in fine senis apparebat occidui; licet duodecim non nullis formas conuertere crede-

Er uuás sélbo fiurin.

[tâz skînet án sînero héizi.]

Sîne fûoze sint kefidleret.

[tâz skînet án déro snélli.]

Sîn láchen geuuórmôt. áber filo hárto góldrôt. Án dero uuínsterun trûog er éinen rôten skílt.

[uuánda sélbiu diu sûnna éinemo skílte gelîh íst.]

Án dero zéseuuun éina brínnenta fácchela.

[Álso die poetę ságent tâz álliu diu uuérlt lieht hábe. fóne apollinis fácchelo.]

Sîne scûha uuâren gelîche. únde ôrcholchine.

[Piropos chît uisio ignis. álso dáz metallum oúget uisionem ignis. tánne góld. únde zuifalt chúpferes zesámine gegózen uuírt.]

LUNA.

Pí ímo stûont sîn suéster luna. mít mánmentsámero únde lîndero ánasíhte.

[uuánda sî ne uuíderslábet tiu oúgen nîeht. sô diu sûnna.]

Únde sî enfieng íro lîeht. fóne des prûoder lampade.

[uuánda íro ne máhti nîeht eclipsis keskęhen. úbe sî iz fóne íro sélbun hábeti.]

PLUTO ET NEPTUNUS.

79. Nâh tîen uuúrten | ín ferlâzen iouis prûodera. éiner uuás fóne demo méreuuâge plâuuer. ánderer uuás fóne nâhtlichemo scáteuue plêicher. Íro îouuéderer trûog sín

---

retur. Corpus autem eius flammeum totum, pennata uestigia, pallium coccineum, sed auro plurimo rutilatum; sinistra autem manu clypeum coruscantem, dextera ardentem face praeferebat. Calcei uero similes ex piropo, quem iu lunam leni quodam teneroque uultu ex fraterna fulgore lampade resumebat. Post hos admissi fratres iouis, qu rum alter maritima semper inundatione uiridior, alius luc fuga inumbratione pallescens; in capite uterque dominandi

diadema álso chúning sólta. Éiner trûog uuîzez únde ében-fáreuuez tero grâuui des féimes. únde des mére sálzes. ánderer trûog keuuórhtez ûzer ébeno. únde suárzez fóne dero héllolichun náhttimberi. Tér uuás rîcherô dánne der brûoder. únde gechíster fóne átehaftemo geuuínne dero gebórnon.

[uuánda diu héllа ferslíndet ál daz ter lébet. sî ne uuírdet nîomer sát.]

ter ánder uuás fóre mícheli. únde fóre héui erbárôt. únde feruuérfende mít nôte guúnnenen rîchtuom.

[Míchel íst ter mére. únde ín uuélla síh béuendo álde ín céssa. uuírfet er ûz táz er íoner guán.]

STIX ET PROSERPINA.

Íro chénâ uuâren úngelîh. Uuánda díser. [íh méino neptunus.] práhta mít ímo sîna chénun [stigem. | dáz chît 73. purificationem] állero góto mágazohun. únde gástkébun.

[Uuánda dii terrestres ne uuúrtin nîomer celestes. úbe síe ín stige palude ne uuúrtîn purificati. Díu toúfi gáb ín celeste consortium. Fóne díu ne múoson die góta síh nieht fersuéren be stige.]

Áber pluto brâhta éina díernun. [íh méino proserpinam.] uuáhsennes mándaga.

[Proserpina dáz íst álles érdrâtes tiehsamo. díu íst puella. uuánda érdsamo iâro gelîches. níuuer chúmet.]

---

sertum pro regni conditione gestabat. Nam unus albidi salis instar candidum atque spumarum caniciei concolorum, alter hebenum ac tartareae noctis obscuritate furuescens, qui quidem multo ditior fratre, et semper eorum, quae gignuntur conquisitionibus opulentus; alius uero propter molem elationemque corporis renudatus ac despuens diuitias oppressione quaesitas. Uerum utrique diuersa coniux; nam hic nudus omnium nutricem deorumque hospitam secum ducit; ille puellam accessibus (i. incrementis) gra-

Tîu sô chórn gébe íro bétâren. dáz sie íro gehéizên ze gébenne dia cêncegostun.

[Pedíu héizet sî óuh échate. dáz chît centum. uuánda der érduuûocher ófto chúmit zênzegfáltiger.]

MARS ET LIBER.

Sô uuûrten dô ínferlâzen iouis súne. Téro zuéio uuás ter fórderôro éin rôt iúngeling [uuánda sîn stérno rôt íst]. únde slíndare ióh túrstesare des plûtes.

[Pedíu héizet er mars. álso mors.]

Têr ánder uuás mámmende. únde mínnesam. [Uuáz íst húgelichera únde mínnesamera uuîne.] Sîn rêbemezers
74. án dero zéseuuun trágende. | únde sînen slâfmáchigen chópf án dero uuínsterun. Íóh spîlogerner chád man dáz er uuâre. Sîne génge uuâren scránchelige. Únde feruuúndene fóne dero trûncheni des stárchen uuînes.

CASTOR ET POLLUX.

Nâh tíen châmen zuêne brûodera gelîcho getâne.

[uuánda sie gezuínele sínt. éineró mûoter chínt. tíu leda hîez. náls êines fáter.]

Dér éino chám mít táges stérnen. ánderer mít náht stérnen.

[Uuánda man ín íro ortu. únde ín íro occasu den éinen síhet âne den anderen. pedíu chît man dáz ter éino sî des táges. ánderer dero náht. Ter mínnero dér pollux héizet. tér gât êr ûf. mít éi-

---

tulantem, quae ita plerumque frugem exposcentibus tribuit, ut magni numinis uota sint eidem redhibere, centesimam. Dehinc admissi tonantis ipsius filii. Inter quos primus quidem ruber iuuenis, ac uorax omnium sititorque etiam sanguinis gradiebatur. Alter suauis et comis, falcem dextra laeuaque gestans cratera somnificum, ac pronus in petulantiam ferebatur. Huius gressus incerti atque olacis temeti madoribus implicati. Post hos duorum una quidem germanaque facies; sed alius luce sidere, noctis alius refulget.

nemo míchelemo stérnen. dér án sînemo hóubete skînet. Án dés fûozen skînet ter gemácho. uuóla fílo mínnero. Únder díen zuísken skînent trî. díe éin lángez triangulum máchont. Téro sínt fínfe. ándere fínfe sîhest tû án demo mêren dér castor héizet. Tér hábet tára gágene den mínneren án demo hóubete. dén mêren án dien fûozen. únde óuh éin triangulum stérnon únder zuísken. Ze déro uuîs sínt téro zéichen gelîh tíe sélben gelîh uuáren. dóh pollux mínnero bedíu sî. uuánda er échert homo íst. únde castor méroro. uuánda er óuh deus íst. álso iouis sún sól.]

HERCULES. 75.

Sô chám dô éiner mícheles mágenes. sôliches man êr ne gehôrta. únde îo geéinoter síh ze éruuérenne álles úngefûoris.

[Uuánda hercules állen monstris síh îo eruuéreta. dáz chît állen egetíeren. Uuáz sínt áber égetier. âne éigesin gelîchiu tíer. Sô ydra uuás. únde arpię. únde centauri. án dien er sígo nám.]

Aber iuno uuárteta mít tuuérên óugon. án sîne grôzen árma. únde án sîn gûollih kéinôn.

Uuâren óuh ánderiu uuîb chîesende. uuér er únder in uuâre.

[dáz chît. uuîolih er únder dien ánderen uuâre.

Téro uuás éiniu máged. ánderiu uuás mûoter állero gebúrtô. Éiniu lóbeta gehîte. ánderiu úngehîte. Énero uuás kehénde der bógo mít temo chóchere. [uuánda sî uenatrix íst.]

---

ehinc quidam roboris inauditi et exstirpandis semper adersitatibus praeparatus. Sed eius miros lacertos rictusque cleoneos (i. nobiles) sublimis iuno cernebat. quis inter eos decérnentes feminae; quarum una uirgo ferebatur, alia generationum omnium mater; illi arcus cum pharetra, huic

tírro lîcheta dáz zîero gerígena geflúhte. ûzer gedrúngen róson. [dáz man brûten máchot.] Tía máhtist tû gér
76. séhen glîzentà. | únde hóren chóson álle lústsamina. ún gérno erstínchen tóumenta fóre íro hírlîchun stángmachúng únde chóssôn *(sic)*. únde íro líde hándelon. únde chél nâh íro mínnon. Tíe châden sie uuésen méistrun álle chíuski. dóh sî uuâre mûoter álles nîotes. únde álle uuúnnolîchi.

[Uuánda zuô ueneres sínt. éiniu pudica án-deriu inpudica.]

CERES.

Sáment tíen gíengh *(sic)* tíu lîebsama ceres.

[táz chît chórngéba. Uuéliu íst táz âne diu érda?]

Éin suâre uuîb. [Uuánda sô suâre íst tíu érda.] lero lándo bûuua. únde ménniscon zúgedâra.

UULCANUS.

Chám óuh éin hálz smíd.

[Uuánda fíur hábet ío úngréhten gángh. únde iz príchet ío ze éin uuéderro hénde. sámo sô der hálzo.]

Únde dóh er lúftlîh kehéizen sî.

[Zíu? uuánda fóne dero lúfte chóment tíu blígfíur. únde bedíu ságent fabulę. dáz ín iuno

---

rosis decussatim uinculatis sertata contextio. Quam conspicere nitentem, et fantem audire dulces illec bras, et attrahere flagrantissimi spiritus halatibus red lentem, et osculis lambere, et contingere corpore, eiu que uelles cupidine suspirare. Quae quidem licet am rum uoluptatumque mater omnium crederetur, tame eidem deferebant pudicitiae principatum. Cum his gra ceres admodum grauis femina, alumnaque (i. cultrix) te rarum ac nutrix mortalium uidebatur. Quidam ętia claudus faber uenit, qui licet crederetur esse iunoniu

stîeze âba hímele. únde er in lemnum fállendo hálz uuúrte.]

Dóh uuás er sô eraclitus ságet. pehéftâre állero dero uuérlte.

[Uuélih téil dero uuérlte. íst âne fíur? | Áber 77.
dóh sínt tríu fíur ze uuízenne. Éin fíur íst iouis. únscadeháftiz. ánderiz íst uulcanus scádonde án dien blícchen. daz trítta íst uesta. dâr uuír únsih pî uuármen.]

FORTUNA ET RELIQUI.

Dô chám oúh állero dîernon ferchrôndosta. únde díu io fóne únstâtero gnúhte. únde uuíderuuártigero in dagáltlîchero lîehti. suépferlicho sprúngezta.

[Sî gáb uuîlon filo. filo nám si oúh. Díu íst uuíderuuartîg gnúht. Táz téta si oúh káhes. úude ungeuuândo. únde sámo so sprángondo.]

Día héizent súmeliche sortem. súmeliche nemesim.

[uuánda sors latine. únde nemesis grece éin bezéichenent.]

Súmeliche héizent sia uuîlsalda. súmeliche chráftelôsi.

[Uuánda umbe infirmitatem. uuúrten lôz fúnden.]

Uuánda sî áber ín uuîtemo scôzen. álle uuérltzíerda trûog. Únde sî súmelichen gáhes mûotes káb. Súmeliche róufende. álso dîernon spíl íst [íh méino íro gûot ín zúcchendo]. | Súmelichen mít temo stábe daz hóubet in ér- 78.
nest préchende. [álso sî dîen tûot. tíen sî íro geédele nímet. únde síe scálchet.] Ióh tíen sî fóre zártota. dien sélben uuárta sî blíuuendo daz hóubet. mít tero fíuste.

---

totius mundi ab eraclito dictus demorator. Tunc etiam omnium garrula puellarum, et contrario semper fluibunda luxu, leuitate pernix desultoria gestiebat. Quam alii sortem asrunt, nemesimque non nulli, tychenque quam plures, aut rtiam. Haec autem quoniam gremio largiore totius orbis iamenta portabat, et aliis impartiens repentinis motibus onferebat, rapiens his comas puellariter, caput illis uirga mminuens, eisdemque. quibus fuerat eblandita, ictibus crebris uerticem complicatisque in condilos digitis uulnerabat.

[Uuáz íst tiu fúst. âne sô diu hánt síh petûot. Tánne bérgent síh tie fingera. únde óugent síh tie chnóden.]

Sô díu gesáh parcas prîeuen. álliu díu în iouis hó getân uuúrten. líuf sî dára ze dîen brîefpûochen. únde déro hántsamun pagina. [día sie héizent albo.] Únde s fertrûende. zúhta sî dáz sî dâr sáh. ze íro úngeuuândı gebrîefedo. In dîen uuórten. dáz ételichiu gáhes chóme tiu. dero díngo rîhti geírtîn.

[Uuánda sî tûot sô úngeuuânden uuéhsal. sámo sô gótes penéimeda ín sînemo albo féste ne sî. únde álliu díng fóne íro geuuálte stúzzelingun geskéhen.] |

78. Uuánda sî áber díu ne máhta tûon. únforegeuuízeni díu dô îu ermâret hábeta. díu fóresíhtiga réda dero úrhab tíu ánazócchota sî síh tóh.

[Uuánda mánige uuândon. dáz nehéin gótes prouidentia dia uuérlt ne ríhti. únde álliu díng âne órdena tuuárotîn. únde âne úrhab.]

Nâh íro dúzen die ándere sáment zû.

CONSESSUS CELITUM.

Tô sáz sélber iupiter án sinemo stûole. únde híez t ándere álle be hêri sízzen. Tô inthábeton scône sídell día himeliscun mánigi. Únde éin zîero gáro chínt. keb stílli mít sînemo chétefingere. úber den múnt kelégetem

[T

Haec mox ut facta conspexit omnia quae gerebantur in iou consistorio subnotare, ad eorum libros et pugillarem pa nam cucurrit, et licentiore quadam fiducia, quae conspexer inopinata descriptione corripuit, ut quaedam repente pr rumpentia uelut rerum seriem perturbarent; alia uero, qu causarum ratio prospecta uulgauerat, quoniam facere in prouisa non poterat, suis tamen operibus arrogabat. Po hanc uulgo caeteri deuenere. Iupiter tunc solio resedi praecepitque cunctos pro meriti ordine residere. Tuncq subsellia flammabunda coetum suscepere sidereum. Uerum quidam redimitus puer, ad os compresso digito salutar silentium commonebat.

Co

[Táz íst ter nahôst temo dûmen stât. tér oúh index héizet. Mít témo chétent síh îo nóh saraceni. âfter áltemo síte. Táz kezîerta chínt íst cupido. démo cupidini úngilîchiz. tén man nácheten mâlet. nuánda er deus turpidinis íst.]

Tô gedagetôn síe álle. únde fernâmen dára uuért. ô spráh iupiter.

JPITER INSINUAT DIIS. NUPTIAS UELLE FILIUM.|

Úbe míh ne scúnti mîn gûotuuilligî. mínen tóugenen 79
uillen mít iú áhton. Únde úbe míh ne lústi fúre íuuih
ringen. dés mír suígentemo sámo uuóla spûoti. ánderes
uío máhti íh éinrâte gefrúmmen mîne benéimeda. Únde
nioman ne máhti eruuénden mîn gebót. dóh er síh oúh
péitti únmûozhafto dára gágene strîten. Áber únfrôlih rât.
uuírt íuuih páz ferhólen. únde báz uuirt fersuuîget léidsam
uuíllo. [Zíu?] Nío síe írmârte. díu hérzen ne léidegoen.
Sô míh áber lústet húgelichiu díng ze áhtonne. Únde mî
nen sún ze féstemo gehíleiche síton fóre íu góten. Sô íst
únnúzze den rât íuuih ze hélenne. | Mîn lîeba gemâgeda 80

Conticuere omnes, intentique ora tenebant.
Tunc iupiter coepit;
Ni nostra astrigeri nota benignitas
Conferre arbitrium cogeret intimum
Et quicquid tacito uelle fuit satis
Id ferre in medium collibitum foret;
Possem certa meis promere ductibus,
Nec quisquam illicitis tollere nisibus
Concertans cuperet iussa deum patris.
Sed tristis melius census clauditur;
Atque infanda premit sensa silentium;
Ne uulgata ciant corda doloribus.
At quum leta patrem promere gaudia,
Et certo deceat foedere pignora
Palam perpetuis iungere nutibus;
Cassum est nolle loqui sensa decentia.
Uobiscum ergo dii grata propinquitas

sáment iú lîchet mir ze áhtonne mînes súnnes uuíllen únde dǔnchet mir rěht. mít íuuer gǒto gelúbedo geféstenô uuérden. sîne bedígeda. dîe ze fǒllonne sínt. Únde dáz mí réhte lígen ín mînemo sínne. Nǒh ǎrdingun ne íst mi ána díu mínna. díu míh nieht éin ne duuínget. álso sî oǔh ánderro fátero mûot tûot. Nǔbe oǔh tár ǔmbe. dáz er ís mîn tríuua. Mîn sprěchen. mîn únst. Mîn uuâre hǒlde Mîn getríuua uuíderfárt. Chǔndâre mînes uuíllen. Uuíhi êra. Ér éino uuéiz tía mánigi dero gǒtô. Ér chán gezélle die glîzenten stérnen. Uuélih uuîti ǎn dien hímelgíbele sî. Únde uuélih íro hóhi sî. Únde uuío mǎnige trópfe des méres sîn. Únde uuío mánige uuíderzuccha êr tûe á
82. demo stáde. | Uuélih pánt zesámine hábe díu míssehelle elementa.

[sô fíur únde uuázer íst. lǔft únde érda. Tés íst álles mercurius únderchleine. uuánda sermo gríndet táz ál.]

Mít témo íh iǒh mîn sélbes kehíleiche féstenon. N mág keskêhen daz pietas éiníu gezálôt. uuáz sîn gehôrsam

---

Conferre studium est uota propaginis.
Aequum quippe puto federe celitum,
Quae sectanda forent orsa probarier.
Nostis maiugenam pignoris incliti
In nostris merito degere sensibus;
Quae nec frustra mihi est insita caritas,
Ut sueuit patria stringere pectora.
Nam nostra ille fides, sermo, benignitas,
Ac uerus genius, fida recursio,
Interpresque meae mentis honos sacer.
Hic solus numerum promere celitum,
Hic uibrata potest noscere sidera.
Quae mensura polis, quanta profunditas,
Qualis sit numerus marmoris haustibus,
Et quantos rapiat margine cardines, (i. reditus)
Quaeque elementa liget dissona nexio;
Perque hunc ipse pater foedera sancio;
Sed forsan pietas sola recenseat,
Quae parens probitas munera pensitet,

gûoti. dîonestes ketûoe. Tér dero súnnun rós fúre lóufende. áber ze íro iruuíndet. ne îlet tér in dîonestmánnes uuîs na? lóh sînên féterôn [uulcano neptuno plutoni.] íst ér sô gedîene. dáz ín zuîfele sî. uuás er éigenôsto sî. Nû ládont ín ze hîion sélben die zîte. uuóla daz ferdîenonten mít lóbesamen árbeiten. únde sîn sélbes chréftîg éllen. héizet in nû ána gehîien.

ITEM QUALIS SIT QUAM ADAMAT.

Nû íst ímo gelîchet éin dîerna fîlo chúnnig. únde ímo ében flîzig. Áber sô íst iz kelégen. dáz sî búrtig fóne érdo. sin hábe ze hímele. [Sî uuíle hímeliskiu uuérden. | dóh 83.
sî írdiskiu sî.] Únde tûot sî ófto día fúrefart. ûfen drâten réiton. [dáz chît. íro rósken sín fúre séndet sî.] Únde fárendo [dâz chît. íro mûot récchendo.] úberstîget sî ófto día sínuuelbi des hímelis.

[Uuánda sî dénchet. tés ûzerhalb tero uuérlte íst.]

Nû íst ze áhtonne mít iú góten. ír dir óuh pechénnent ín érdo íuuera uuésteruuât. [díu ín den chîlechon líget kebálten.] dáz íro sô gebórnero díe chínt uuága. ne tûen nehéina tára.

Qui phoebi anteuolans saepe iugalibus,
In sortem famuli nonne relabitur?
Hic quoque sic patruis seruit honoribus,
Ut dubium proprium quis mage uindicet;
Illum conubio rite iugarier
Suadent emeritis secla laboribus,
Et robur thalamo flagitat additum.
At uirgo placuit docta quidem nimis
Et compar studio, sed cui terreus
Ortus, propositum in sidera tendere,
Plerumque et rapidis praeuolat axibus,
Ac mundi exsuperat saepe means globum.
Cunae ergo officiant, quo nihil editae
Censendum superi, quique crepundia
Terris recolitis uestra tenerier,
Quae occultant adytis sacra latentibus.

[Ír súlnt ténchen. uuío sî uuérde immortalis ex mortali.]

Kébe man sie zesámine mít héilesode. dáz íst kezâme. [dáz lîchet mir.] Unde fúllên sie den himel. únserro néfôn.

DEORUM FAUOR ET CONSENSUS.

Nâh tîen uuórten. uuárd is fólahete. állez taz hérote. Únde chàden álle dáz man iz hálto frúmmen sólti. Únde légeton sie zû ze iouis rédo. dáz óuh ánauuertes tîe mén-
84. nisken. ín dero góto zála genómen uuúrtîn | tîe dehéin zéichenhaft púrlichi íro lîbes. álde íro sínnigi. díu íoh mêist uuírde máchôt. erhéue ín dia hímelgelúst. únde ín dén uuíllen dára géronnes. [álso philologia dára géreta.] Ióh sâr únder ánderen. díe fóne egypto sínt. [sô isis íst. únde osiris.] álde fóne thebis. [sô cadmus íst filius agenoris.] ęneas únde romulus. kebrîefte góta hîezîn. Únde ándere dár míte. díe sîd íro lîbe. íro liumendigo námo ze ánderên góten geslôzen hábet. Dáz sie nâh írdiskên líden dero góto hûsknoza sîn.

Ioue dáz ál gelóbontemo. hîez man sâr éina getrágenlicha fróuuun. únde hêrlicha. díu philosophia hîez. tîa sél-

---

Iungantur paribus, nam decet auspicis,
Et nostris cumulent astra nepotibus.

Sed postquam iupiter finem loquendi fecit, omnis deorum senatus in suffragium concitatur, acclamantque cuncti fieri protinus oportere adiiciuntque sententiae iouiali, ut deinceps mortales, quos uitae insignis elatio et maximum culmen meritorum ingeniumque in appetitum caelitem propositumque sidereae cupiditatis extulerit, in deorum numerum cooptentur; ac mox inter alios, quos aut nilus dabat, aut thebae, aeneas et romulus, aliique, quos postea astris doctrinae nomen inseruit, designati celites nominentur, ut post membra corporea deorum fierent curiales. His quoque annuente ioue, iubetur quaedam grauis insignisque foemina, quae philosophia dicebatur, hoc superi

buu frôno éinunga an êrinen tábellon gescrîbena. mâre getûon áfter állên hímelríngen. únde vuégen.

Târa zûo gebôt iuno. dáz sie álle des trítten dáges frûo châmîn dára in dîe fálanza. | díe ín lacteo zirculo 8
iouis sprâcha állero námohaftestun máchont.

[dáz chît. tár díu nâmolichosten díng ergânt.]

Táz téta sî. sâr ze gefrúmmenne den gehîleih. únde díe brûtloufte dero iúngon.

Sô in énde gesáztero sprâcho. stûont ter chúning sélbo ûf. Álliu dero góto mánigi eruuánt. ze íro hérebergon [tár sie stationarię stellę fóre uuâren.] álde ze íro férten. [án dien sie fúre uuâren.]

Explicit primus liber. incipit secundus.

CONSULTUM IOUIS PHILOLOGIAE INNOTUIT.

Hína ze âbende uuárd. kîeng ter mâno ûf. mít sînemo gestérnôten brîdele.

[dáz chît án dês prîdele guónehêite íst stérnen ze mâlenne.]

Áber ze ôugon bríngende. nâh súnnun sédelgange die skînenden stérnen. Únde bootes hérosto dero nórdzéiche zúnta die uuágena.

[Uuánda er plaustrìs fôlget. tîe ében glât sínt fácchelòn. dánnan uuírt er síe gesâget zúnden.]

---

senatus consultum aeneis incisum tabulis, per orbes et compita publicare. Tunc iuno condicit propter praedictorum thalamum iuuenum et nuptialia peragenda, uti postridie omnis ille deorum senatus in palatia, quae in galaxia iouis arbitrationem potissimam faciunt, diluculo conuenirent. His igitur actis, solio rex ipse surrexit, omnisque ille deorum numerus sedes proprias cursusque repetiuit.

LIB. 2.

Sed purum astrificis caelum scandebat habenis
Nox reuocans merso fulgentia sidere phoebo.
Ardua tunc senior succendit plaustra bootes,

Únde glízen die stérnen án demo geuuúndenen drácchen.

[Ér uuíndet den háls úmbe cynosuram. den zágel úmbe elicem. Bootes hábet stânde drî stérnen | nâh ében míchele. éinen án demo hóubete. zuêne án dien áhselon. Drî hábet er tuéres ín zîlun stânde. gágen dien túttôn. únde éinen nideror sámo so in sînemo scôzen. dér arcturus héizet. rôten únde míchelen. Gágen dien chníuuen hábet er oúh stérnen. Únde sô síhet man ín. sámo so ûf in uirgine stânden. únde die áhsela hábenten. ín ében dien béinen maioris ursę.]

Skéin óuh orion mít sînemo scônen suérte. dér sirium érnôn glátesten [in lingua maioris canis] nâh ímo fûoret. zza máchonten.

[Tér begínnet ûf kân sáment tero súnnûn quinta decima kalendas augustas. sô die tága héizésten sínt. Pedíu sínt tîe tága fóne cane caniculares kehéizen. uuér íst tér orionem ne bechénne. Án dés cúrtele séhs stérnen míchellicho zéichenháfte sínt. íh méino. uuánda íro drî tuuéres stânt. trî níderhángent. sô gréhto ín zîlun. únde sô ébenferro. únde sô ében zórfte. únde sô gelîche ín ánasíhte. dáz sie spectaculum tûen án hímel uuártenten. sô uuío éiner dero níderhángenton dúnchelôro sî. dánne die ándere. Âne dáz sínt án sînemo hoúbete drî stérnen gnûog óffene. tîe éin éngez triangulum máchont. Únde án dero zéseuuun. áhselo éin rôter gláter. únde án dero uuínsterun ánderer uuîzer. sámo gláter. Trî sínt oúh óffene. án sînen suértskéiden díe úber sîn uuínstera dîeh kânt. zuêne án dien fûozen. zuene an dien chníuuen. Déro zuéio íst ter uuínstero sô

Et spiris toruo nituerunt astra draconi.
Auratis etiam flagrans splendebat in armis,
Qui trahit aestifero fulgentem sirion ortu.

óffen. táz in állen | sûntzéichenen nehéin mêro ne íst. âne sirium. Nóh tánne inchédent témo fiere tie sâment ímo quadratum máchont. Áber canem án démo sirius íst. síhest tû súndert ferstráhten. únde állen sô gemâleten mít stérnon. dáz íoh sîniu bêin ôffeno ûnderskéiden sîn. diu fórderen íoh tiu áfteren.] 8

Íoh tíu corona. díu mít indisken blûomon geféhet íst. díu glánzta síh. úmberíngtiu mít stérnon gnûogen.

[Nisa béizet ter bérg ín india. dâr liber gebétôt uuárd. Tés uuírten uuás ariadnes. téro uulcanus ze íro brûtlouften dîa coronam brâhta secundum fabulas. tía man ín hímele síhet. Sî rûoret bootem án dien áhselon. hárto skîmbariu éina hálb. únde áber ánderhálb túncheliu. Híer íst ze uuízenne. dáz er ételichiu nórdzéichen únde ételichiu súntzéichen némmendo. álliu zéichen ferfâhet.]

Únz táz mâre dô den iouis hóf erfúlta. sô chám iz oúh téro îligun mágede ze ôron.

[Sî uuás ílig álso iz keságet íst. álliu díng ze ergríndenne. únde inmortalis ze uuérdenne.]

MEDITATIO EIUS.

Únde sî sélba dero góto éinunga. géeiscôt hábende. únde | ûnz hína férro náhtes uuáchende. dâhta sî hárto 88 sórgendo in mánigiu. Sî dâhta fúre die góta ze êrist spûotigo ze chómenne. únde fúre sélben iouem. únde hína ûf

---

Hoc quoque nysiacis quod sparsum floribus ardet,
Multiplici ambitum redimitur lumine sertum,
Uirginis interea ad trepidas perlabitur aures
Fama iouis magno dum complet tecta boatu.

Denique ipsa compertis superum decretis, adultaque iam nocte philologia peruigilans, multa secum ingenti cura anxia retractabat. Ingrediendum primo senatum deum, iouisque subeundos impraemeditata uisione conspectus,

ze gespríngenne in dáz lôz téro ûfuuértigon únde dero hímeliscôn.

[Uuánda fóne gótes sélbes lôze íst fúnden uuémo diu érda súle. únde uuémo der hímel. Álso iz chît. Cęlum cęli domino. terram autem dedit filiis hominum.]

Dára nâh tâhta sî. dáz sî gehîen sólta ze cyllenio. [álso íro fama ságeta.] Sô uuío sî áber sîn hárto gér uuâre sî hábeta ín dóh chûmo bescóuuot eruuíndenten nâh temo sálbe des rángleiches. dô sî blûomonde gîeng. súmelichen chrûteren gnôto dára zû eruuéliten.

[sî ne uuólta níeht crûteliches plûomen brê-chen. Uuánda er deus palestrę íst. pedíu chît er fabulose. dáz sî ín án demo gánge gesáhe. únz sî gîeng plûomondo. dáz chît. rationes sûochendo ál-lero tóugenero díngo. díu núzze sínt ze eruárenne. Álso paulus scrîbet. Non plus sapere. quam opor-tet sapere sed sapere ad sobrietatem. Tér dés fólget témo begágenet mercurius. táz chît eloquen-
39. tia. Díe ín olimpiade palestram | ûobtôn. díe sál-boton síh. nío íro congressores án demo ríngenne síe sô fásto gesuérben ne máhtin. dáz sie ní-der brâhtin. Táz sálb hîez ceroma. Bedíu chád hieronimus. Ceroma perdit et inpensas. qui bouem mittit ad palestram. dáz chît. Sîn sálb ferlíuset. únde sîna frûonda. dér den óhsen frúmet ze ráng-uuîge. Uuánda diu palestra sól mêr uuérden ra-tione. dánne uiribus. Ter óhso hábet áber uires. sîne ratione.]

Uuáz túnchet tír áber dés. táz sî ángestlîcho zuî-

---

exsiliendumque sibi in superam celitum sortem. Deinde ipsi sociandam esse cyllenio, quem licet miro semper op-taret ardore, tamen uix quum post unctionem palestricam recurrentem, dum flores ipsa decerperet, prelectis quibus-dam herbusculis conspicata est: quid? quod utrum sibi

felota. úbe íro núzze uuâre súslîh hígâollichi? Sî fórhta dés si níeht úndurftes ne fórhta. dáz si ferlîesen sólti ze hímele fárendo. díu mêterlichen spél. únde die mísselichen mêteruuúnna milesii. [dér fóne íro scrêib.] únde álle die historias tero ménniscon.

CONIECTURA EX NUMERO.

Tô sûohta sî ze êrist zálondo íro sélbero námen únde mercurii. úbe íro der gehíleih kefiele. únde úbe íro dés ín bóre fárenten snél|li. [dáz chît. úbe íro déro *(sic)* snéllo 90.
uuíne.] ze gemáchero míteuuiste gespírre uuérden sólti. áfter gihîlêihlichemo gelímfe. Únde sâr dâr mite zetêilta sî únder dien fíngeren. únde chêrta sî in zála. íro sélbero námen. únde cyllenii. Náls áber níeht tén námen. dén ímo gescáf-fôt hábeta. díu mísseliutigi. álde díu míssesitigi dero dîeto. [dâr er mercurius. únde cyllenius. únde arcas. únde trimegistus hîez.] náh tîen díngen. únde díen gedéhten dero stéto. Núbe dén námen. dér ímo gescáffôt uuárd. fóne sélbemo ioue. dô er gebórn uuárd. [íh méino xyrios i. dominus.] únde dén échert fóne egipzisken úrdâhten dero líuto lúcca fíruuizze ságet uuésen ermârten. únde ersprángten.

---

haec nuptialis conduceret amplitudo, anxia dubitabat. Nam certe mithos poeticae etiam diuersitatis delicias milesias, historiasque mortalium, postquam supera conscenderit, se penitus amissuram non cassa opinatione formidabat.

Itaque primo conducatne conubium, atque aetherei uerticis pennata rapiditas apto sibi foedere copuletur, ex nuptiali congruentia numero conquirit, moxque nomen suum cyllenii que uocabulum, sed non quod ei dissonans discrepantia nationum, nec diuersi gentium ritus pro locorum causis cultibusque finxere; uerum illud, quod nascenti ab ipso ioue siderea nuncupatione compactum, ac per sola aegyptiorum commenta uulgatum, fallax mortalium curiositas asseuerat, in digitos calculumque distribuit.

[Sie ne erdâhton in. nôh fóne in ne uuárd er ersprénget, sûnder fóne iouis auctoritate chám er.]

Fóne démo nám si. dén béiden hâlb slóz hábige bûohstab.

[íh meino chi. der âne *) slôz súslîh pílde hábet. X. ûnde. DC. pezéichenet.]

Ter [áber sûs ketâner. |X| íh meino mít slóze.] dá êrista. ûnde daz fólleglichosta énde numeri máchôt.

91. [uuánda er sô | beslózener. millenarium bezéichenet. Án mille íst táz énde des zéllennis. târ fûrder ne mág nîoman dia zála bringen. er ne ábere sia. dáz er chéde. duo milia. tria milia.]

Dâra nâh chôs sî dáz târ ána. dáz er ín állen sîne chîlechon hérro gebetôt uuírt. kezéichender mít téro fólleglichi dés sélben cubi.

[Uuánda óhe sînen statuis uuárd to dáz sélba beslózena chi. gescríben. dáz er nû cubum héizet. úmbe millenarium numerum. dér in arithmetica cubus kehéizen íst. Uuáz íst cubus âne daz pílde. dázében láng. ûnde ében brêit. ûnde ében hôh íst. âlso mânige áltara ín chîlichon gescáfen sínt. Ûbe dû dánne dia ében míchili sûochest ân mille. sô uuírt sî dir án díu geoûget. táz tar ána sínt cênstunt cêniu cênstunt. Dánnan héizet er cubus. âlso oûh LXIIII cybus (sic) héizet. uuánda dâr ána sínt fierstunt fieriu fierstunt. Táz íst tíu gelîchi dero longitudinis. ûnde dero latitudinis. ûnde dero altitudinis. án díen numeris. tánnan sie cybi héizent.]

Sî nám óuh nâh ténio chi. dén bûohstab dén philgoras. fóne samo insula. uuânda dero ménniscon lîb zéige [íh méino y.] dér fóne éinemo cínken ín zuêne síh spáltet.

*) e aus a.

Ex quo finalem utrinque litteram sumit, quae numeri pi mum perfectumque terminum claudit. Dehinc illud, qui in fanis omnibus soliditate cubi ac dominus adoratur. Li teram quoque, quam biuium mortalitatis asserere pruder

[álso óuh ter ménnisko nâh tero chíndiscun éinfalti. éinuuéder gefáhet ze zéseuuun. álde ze | uuínsterun. dáz chît ad uirtutes. álde ad uitia.] 92.

Ze déro, uuîs oûgton síh án sînemo námen. [íh méino. χυρρη] zuélif stunt cênzeg únde áhtocéniu.

[Uuánda chi bezéichenet DC. y bezeichenet CCCC. Ro bezeichenet C. Sô áber ro. C. Iota X. Eta VIII. Dánnan uuérdent kesámenot mille CC. XVIII.]

Tîe numeros prâhta sî chlêindâhtiga ze drín. mít tero regula níunonnes. tie cênunga mínneronde mít ába genómenen unitatibus.

[Sî zálta îo éines mínnera dánne cêniu. únz álliu díu zála geníunôt uuárd. únde dríu échert úbere uuúrten.]

Íro sélbero námen φιλολογια brâhta sî óuh keníunoten fóne septingentis XXIIII ze fierin.

[Uuánda fi bezéichenet D. Iota X. Lauta (*sic*) XXX. O LXX. Sô áber lauta XXX. Únde áber O LXX. Gamma III. Áber iota X. Alfa I. Téro sínt állero DCC XXIIII.]

Díe zuêne numeri [íh méino III. únde IIII.] gefállent in zuéin. áfter gelímpflichero rédo. Uuánda ternarius íst fóne díu perfectus. dáz îo ratio dríu gescáfôt. íh | méino 93. ánagenne. únde mítti. únde énde.

[Álso iz chît. Sapientia pertingit a fine usque ad finem fortiter. et disponit omnia suauiter.]

Ér éino máchôt ten réiz. [únde den stríh. târ diu

Samius estimauit, in locum proximum sumit, ac sic mille ducenti decem et octo numeri effulserunt. Quos per nouenariam regulam distribuens minuensque per monades decadibus subrogatas, in tertium numerum perita restrinxit. Suum quoque uocabulum per septingentos uiginti quatuor numeros explicatum, in quaternarium duxit, qui uterque numerus congruenti ambobus ratione signatur. Nam et ille, quod ratio principium, medium finemque dispensat, pro certo perfectus est; quippe lineam facit solus, et so-

léngi ána íst. uuánda nehéin strih ne mág sîn. âne initiu
únde medium. únde finem.]

Vnde vuúrchet ér díu énde déro in hóhi erhâfen
[numerorum. únde corporum]. Álso dâr ána skînet t
siu an drín mâzon gestânt. íh méino in léngi. únde
bréiti. únde in hóhi.

[Án déro mâzon îogelichero. sint zuéi frontes.]

Tára nâh íst er óuh târ úmbe perfectus. táz sîn d
ualti. [íh méino nouenarius.] êristo dero úngerádon. c
bum máchot.

[Ter terni máchont nouem. ter nouem máchont XXVII. Dáz sínt ter terni ter. Vnde dáz íst cybus. fóne déro ében mícheli dero spatiorum. íh méino longitudinis. latitudinis. altitudinis. álso óuh quater quatuor. quater cybus íst. sô ih fóre ságeta.]

Uuér íst óuh. tér drí consonantias. [íh méino di
tesseron. diapente. diapason] ne bechénne in musica?

[Uuér íst. tér oúh án dîen ternarium ne êree?]

94. Úngerad numerus íst | tien gómenen gegében.

[uuánda er stárchero íst. tánne par sî. únde er únspáltig íst. álso dára gágene par dien uuîben íro uuéichi geuuídermézot íst.]

Únde álle zîte hábent trí uuéhsela [presens. preter
tum et futurum.] Únde íst er sâmo senarii. únde nouenari
die béide perfecti sínt. in úngelichero zesámine légi.

[Uuánda gezuíualtoter. máchot er senarium. gedríualtoter. nouenarium. Senarius íst perfectus. uuánda ér erfóllot uuírt fóne sînen partibus. nouenarius íst perfectus. uuánda er fóne ternario gestât. tén er fóne hîez perfectum.]

---

lidorum frontes incunctanter absoluit. Nam longitudin
profunditateque censentur. Dehinc quod numeri triplicati
prima ex imparibus kubon gignit. Tres autem simphonia
quis ignorat in musicis? numerusque impar maribus attri
butus. Omne uero tempus tribus uicibus uariatur. Atque
idem numerus seminarium est perfectorum, sexti uidelicet

Pedíu háftet ternarius mit réhte démo góte dero rédo. mercurio) Áber philologia. uuánda oúh sî diu uuvnderchúnga íst. dóh sî zc geráden numeris kezélet sî an íro quaterno. sî uuírt tóh tar ána gescáffot ze fólleglichero rédo. láz chît ze perfecto numero.] Álso dâr ána skînet táz er enarium. dér perfectus íst. erfóllot mít sînên stúcchen.

[Ér íst quatuor. bedíu íst er oúh tres. únde duo. únde unum. Unum. duo. tres. quatuor. erfóllont denarium. Pedíu íst er perfectus sáment denario. Dér únzuîueligo fóne díu perfectus íst. uuánda állêr der numerus túrh ín gât. únde an ímo erfóllot uuírt. únde ze ímo eruuíndet.]

Pedíu íst quaternarius | fólleglich. Únde íst er geffe- 95
ot. uuánda ímo ében mánigiu tempora sínt. únde climata. nde elementa.

[álso óuh ternarius keflerot íst. únde án dîen sélbên dríostunt fieren. fierstunt fúnden uuírt.]

Uuáz uuíle ánderes tíu féstenunga phitagorç. dér dîa fierzínkun méisterscáft lêrta. âne dîa réda dero dúrhnohm zálo?

[Fóne díu téilta er sia in quatuor. in arithmeticam. geometricam. musicam. astronomiam. uuánda er dén numerum bechnâta perfectum.]

Álso dâr úna skînet. táz er dîe uuídermâzâ begrîfet. h méino. éin únde zuéi. únde dríu. únde fieriu. mít tîen

---

tque noni, alterna diuersitate iuncturae. Rite igitur deo ttribuitur rationis. Philologia autem, quod etiam ipsa octissima est, licet faemineis numeris aestimetur, absoluta amen ratione perficitur. Nam quaternarius suis partibus omplet decadis ipsius potestatem; ideoque perfectus est, habetur quadratus; ut ipse cillenius, cui anni tempora, aeli climata, mundique elementa conueniunt. An illud a senis dii ratio, qui mathentetradan (i. doctrinam quaternariam) non tacuit, confitetur, nisi perfectae rationis

unum secundum

umerum? quippe intra se monadem, dyadem, triademque um bis binum tenet quis collationibus symphoniae per-

die simphonię getân uuérdent. Uuánda dríu gágen fiere héizet. sô iz in arithmetica síh kezíhet, epitritus.

[álde sesquitertius. dáz chît. tes trítten téiles mêr.] áber in musica héizet iz diatesseron.

[dáz chît ex quatuor. Zíu íst táz. Âne dáz in quarto loco díu consonantia geskíhet. Téro fierdun suégelun enchédunga án dero órganûn. álde des fierden séiten án dero lîrun. álde óuh in monochordo des fier denbûohstabes. máchot îo
96. dîa consonantiam. díu diatesseron | héizet.]

Sô sínt óuh târ míte begríffen dríu gágen zuéin. d speciem collationis uuír héizên emioliam. [dáz chît semi alteram. íh méino des hálben téiles mêr.] fóne dîen d ánderiu simphonia uuírt. tíu diapente héizet.

[táz chît ex quinque. uuánda sî in quinto loco uuírt.]

Tíu drítta consonantia héizet diapason. [dáz chît omnibus.] únde díu uuírt fóne duplo. dáz chît fóne éinen gágen zuéin gebótenemo.

[Díu consonantia uuírt in octauo loco.]

Pedíu skînet. táz quaternarius sélbo fóllêr an sîn téilen. álle simphonias erfóllôt. Únde ér téilonde sîn stúcché. álle consonantias kemáchot. Dísa gelímflichi fárende. an quaternario numero. fréuta si síh.

QUOD NUPTIALES NUMERI IN UNUM CONPACT PERFECTIONEM OSTENDUNT.

Tára nâh uuárf sî sie zesámine. dô uuúrten síbini

---

aguntur. Nam tres ad quatuor epitritus uocitatur arith metica ratione, ac diatesseron in musicis perhibetur. Item intra eum iacent tres ad duos, quae emiolios forma est symphoniamque secundam, quae diapente dicitur, reddunt Tertia symphonia diapason in melicis perhibetur, diplasio que conficitur; hoc est, uno duobus collato. Igitur qua ternarius numerus omnes symphonias suis partibus per fectus absoluit, omniaque mela harmonicorum distribution conquirit. Hanc igitur discutiens numeri congruentian perita uirgo gratulatur. Deinde utrumque consociat, e

ter drin. únde ûzer fieren. Díu zála íst fóllunga dero
me]liskun rárto. [dáz chît. án íro uuírt erfóllot tíu hí- 97.
eliska uuárba dero planetarum.] álso óuh tíu fólleglichi,
ero slêhton numerorum lêret.

[In arithmetica uuérden uuír dáz kelêret. uuío fóne tribus únde fóne quatuor. irrínnent álle planę figurę. Álle úngeráde chóment fóne tribus. álle geráde chóment fóne quatuor. Bedíu íst an ín plenitudo.]

Uuáz ságet úns ánderes tíu fárt íro úrlaglichun mé-
emungo. únde dîe ringa. ióh tîe rúccha dero planetarum.
ne dîa perfectionem septenariam.

[Án demo êreren libello íst táz keságet. uuío án dien planetis ménniskon úrlag sî. únde métemunga íro lîbes. Dér úrlag héizet latine constillatio. Fóne díu íst in homeliis keskríben. uirtus constellationis. in ictu pungentis est. dáz chît tíu chráft tes úrlages fergât in éines stôzes fríste. Uuánda mathematici uuânent táz ter úrlag échert sî án demo ûf rúcche dero stérnon. íh méino an íro ortu. dâr sie álles káhes ze óugon chóment. Únde so uuér ín in díu gebóren uuérde. únz iouis *stella* ûf kât. táz témo prospera fólgeen. úbe áber stella martis ín in díu chóme. dáz imo aduersa begágenen súlîn. So sámo uuéllen sie. úbe síh gemini ínin díu óugen begínnên. dáz er scône uuérde. únde úbe taurus. táz er gûot áchermán uuérde. So uuío óuh fatum héizę. Dáz | iouis 98.
kespríchet. únde tres parcę gebrîefent. Álso seruius chît. fatum est quod iouis fatur.]

Únde oúget úns óuh septenarium perfectum. díu

---

rias quaternario consociata heptadem facit. Qui numerus
ationis superae perfectio est, sicut etiam homalon illa
locet plenitudo.

An aliud fatalis temperamenti cursus, siderumque cir-
uli motusque testantur, intraque latebras uteri septimo

chég uuérdenta ménnisghéit tes síbendes mânodes. ín dero mûoter vuúmbo *(sic)*.

[Fóne dero conceptu begínnet taz chínt lében án demo síbenden mânode.. sô physici chédent.]

Tára nâh skînet sîn perfectio oúh târ ána. dáz ternarius kedrífaltotêr. tûot nouenarium. únde quaternarius kezuíualtotêr. octonarium máchot. Sô máchont síe zuêne dîe uuídermaza. díu des áhtoden téiles mêr héizet. Únde álso filo gemág superoctauus in arithmetica. sô díu diapason symphonia gemág in musica. díu tonum máchot. [Táz íst álso er échert châde. sô filo tonus kemág in musica.] Dér réhtes sánges émezigosto níumo íst.

[Tonus líutet tícchor án demo sánge. dánne semitonium álde dehéin ánder enchédunga.]

Dánnan neíst nîeht. táz tar ána míssehélle. álde únder zuísken ferstôze.

[íh méino únder tribus ín quatuor. álde únder octo. únde nouem. Nîeht ne skéidet sie.]

99. Únde bedíu geuállet íro îouuederêr demo ándermo. in gelímflichero fûogi. Táz íst nû dés sia lústet. táz íro zuéio námon zála sô gehíllet. Sô guíssiu rárta dero numerorum. féstenota íro den gehîleih mít uuârero rédo.

[uuánda numerus ne tríuget nîeht.]

Dánnan gehîez si íro sélbun. uuîbo fréuuista. in állá

---

mense absoluta mortalitas? Dehinc quod trias triplicata nouem numeros facit; quaternarius autem per diplasion geminatus octo reddit. Nouem uero ad octo epogdon numeri efficiunt iunctionem, tantumque pensat in numeris, quantum symphonia diapason in melicis; quae tonum facit, qui est consonae unitatis continua modulatio. Ex quo nihil est, quod discrepet aut resultet in medio, consentanee que congruit iugitate. Ergo praedictorum nominum numerus concinebat.

Sic igitur rata inter eos sociatio copulam nuptialem uera ratione constrinxit, ex quo commodissimum sibi connubium

álla uuîs kûoten gehîleih. mánigtâhtigiu áber fóne ánderên sórgon.

REMEDIUM CORPORALITATI CONTRA CELESTES IGNES PARATUR.

Únzuîuelig tô uuórteniu des kehîleiches. stûont si sórgen íro scôni. únde iro lîchamhaftigum uuíste. Sî insáz íro fórhteliu. sô si báldo máhta ze lîdenne an íro nóh tánne tôdigên líden. únde smálen fôre mágeri. díu sînuuelben hímel fiur. únde dîe brúnste. déro zúndenton stêrnon. Dára gágene máchota sî éina únuuartasaligi des álten saturni.

[dáz chît éin únuuartesalig sálb témperota sî mít témo fróste saturni. dáz sia fóre demo fiure skírmdi. Abderites híez saturnus. fóne démo stéine. dén greci héizent abaddir. dén ér ferslánt fúre sînen sún.]

Únde dára zû stéinen gemískelotên. únde zuíen [dáz chît poúmen]. uuárf si oúh zû mánige sláhta chrûtero. únde lîbhaftero.

[Uuánda physicam ûobendo. tráhtota si fóna állên creaturis.]

Ter chólchisko gérmenod uuárd óuh fóne íro gezéichenet rézzondo mít adamantînero uuássun.

[Mít íro hérten grífele scrêib si zóuuerlichiu carmina. ál sólchiu ûobent. tîe in scithia sízzent. tánnan medea uuás. tiu handéga gálsterâra.]

---

nubium letabunda alio mentis fluctu multiuida concitauit. Nam nihil diffidens animo decori, formae ac substantiae coepit formidare corporeae. Quippe perferendos flammarum caelestium globos, et ignes ardentium siderum mortalibus huc artubus et macilenta gracilitate siccatis, non incas- m tremebunda formidat. Sed aduersum illa quoddam ab- ritae senis alimma, (i. incorruptum) cui multa lapillis sur- lisque permixtis herbarum etiam membrorumque concesse- t, praeparauit. Colchica etiam in centum uoces continuata ducia (i. incantatio) adamantini cacuminis impressione sig-

Táz carmen fûorta sî ûf sáment íro. êrsamo. únde zîero gáreuuíu. únder daz hêrtvom. uuíder demo hímel fíure. únde uuíder déro nâhuuertigi dero góto. [déro ringa sî durhsliefen sólta.] Dô sméiz sî síh ána îro sálb. kemáchotez ûzer touue. dáz ân des mânen níuui gelésen uuirt.

[íh méino únz er ío ána níuuéz lîeht fóne dero súnnun enfáhet.]

PERIERGIA SUUM STUDIUM GRATIS EXHIBET.

101. Únz sî dáz ál uuórhta. só gesáh íro dîonest uuíb periergia. [dáz tir chît studiosa operatrix.] fúre sîa sórgendíu. uuánda sî íro geáltera uuás. uuáz si téta. sî dánches tára châme. álde dára geséndet uuâre fóne dero mûoter. Únde sô. sî. gesáh uuártendo dúrh tía nûot tero túron sía dáz állez réisonta. Sô begónda sî éina ándera íro dîu inchúnnen. díu agrimnia hîez. [dáz chît uigilia.] únde in íro chémenatun dero vuáhto flág. zíu sî íro fróuuun éteuuanne lîeze slâfen. íro scôni ze beháltenne.

[uuánda uuáchun bléichi máchont.]

Sîd sî iz állez fúre sîa tûon máhti. übe sî iz íro befélchen uuólti. Únde chád síh erfáren háben mánige stéte. únde uuéla befúnden háben. uuáz íro uuídemdiuue*) [íh

*) Das e am Ende ist aus a gemacht.

---

natur; quod aduersum ignes superos et deorum confinia praeparata, decoris incuriam uenustatis etiam lumine submouebat. Denique reuibratu suo corpori mensis apposito, irrorati liquoris illiniebat unguentum.

Sed quum talia uirgo componit, pedissequa eius periergia, utrum matre uirginis missa an sua, utpote eius collactea, trepidatione sollicita quid ageret conspicatur. Quam quum disponentem praedicta rimatim ab ostio speculabunda cognosceret, aliam eius ancillam, cui agrymnia uocabulum est, ac quae intra cubiculum praebebat excubias, adorta est increpare, quod paullulum conniuere seruandi decoris gratia uirginem non siuisset, quum ipsa haec cuncta, si philologia iniungeret, ualeret implere. Nam iam multa asserit circuisse, mancipiaque dotalia, quid solertiae, qui

méino septem liberales artes] quûnnen éigîn [fône íro brûtegómen mercurio.] ióh chléinlistes. ióh vuîb|zîerdo. 102
ióh ánaslóufo. Únde íro uuésen chúnt. uuáz sélber der brûtegomo tûe. uuáz man ióh tûe in in iouis hóue. Únde úbe der tágerod sîna fácchelun. únde sîn scôna lieht inzúndet hábe. Úbe dero súnnun réita in uuágo uuáre. únde des tágostérnen rós káro uuâre. Únde sô getâner knûoge sá-geta si. dáz sî ál erlûoget hábeta. mít fúreuuizlichero spého.

NOUIS MATER INDUMENTIS FILIAM ORNAT.

Tô gîeng ín álles káhes íro mûoter. Sî sâr. sô sî sîa gesáh. gágen íro lóufende. únde sîa chússende. ságeta sî íro. uuáz sî uuárnungo gemáchot hábeta. Áber sî gáb íro uuât. únde zîerda. mít tîen sî gegáretíu. síh ne erchâme dero góto míteuuíste. Sî gáb íro uuât ze lîche. [dáz íst tíu ínuuertiga ratio.] únde úberslóufe skînhaftez. ébenuuîzez mílche. [dáz íst tíu scôni íro honestatis | únde iro sapien- 103
tię.] Dáz sîe uuólton uuízen geuuórhtez uuésen. ûzer dêro uuóllo dero tíurron chríutero. mít téro síh káreuuent tîe frûoten bíscofa in india. únde díe ánasídelinga umbratii.

[Uuánda indis uuáhset tíu uuólla án dien chríuteren. mít téro sie íro bíscofa gáreuuent. álso oúh seribus tia sîdâ uuáhsent an dien bóumen. ûzer dien die féllola uuérdent.]

---

ornatus, quid denique indumentorum sumerent comperisse. Non sibi quoque nescium, quid sponsus ipse perageret, quid iouis in palatio gereretur; an leucothea succenderet facem lumenque purpureum, et an solis remigia uigilarent sonipesque phosphori comeretur. Id genus innumera, quae curiosis perscrutationibus aspexerat, astruebat. Uerum secretum cubiculi repente phronesis mater irrumpit. Quam quum uirgo conspiceret, ad eam accurrens, honorandumque pectus exosculans, praeparatorum boematon consciam cit. Uerum illa exuuias filiae ornatusque detulerat, quis induta deorum sociari coetibus non paueret. Itaque uestem peplumque lactis instar fulgidum dedit, quod uel ex illa herbarum felicium lana, qua indusiari perhibent indicae prudentiae uates accolasque montis umbratii.

Únde uuás iz ûzer bíssinemo gárne. sô iz târ in lánde síto íst.

[târ dér fláhs uuáhset. tér bissus héizet.]

Tára nâh légeta si ûfen íro hoúbet mágedlichen góldríng. tér méist clánzta fóne déro scôni. dero míttun gímmo.

[íh méino díu gágen míttemo énde stûont.]

An déro gímmo stûont tîefo gegráben. éin gehélmot tíerna. gefúrehúllotiu. sámo so dáz pílde getân uuás tero troiâniscun toúgeni.

[Palladium stûont târ ána gegrábcn. dáz chît effigies pálladis. táz troiani gebórgen hábeton. uuánda iz ín fóne hímele chómen uuás. sô síe iz uuízen uuólton. So uuío éin ánder palladium dâr ze ánasíhte uuâre. míchelez. hólzinez. Áber dáz uuârra páladium uuás fílo lúzzelez trôlicho sébentez.
04. | únde uuénescáftontez. Dés kelîhnisse trûogen díe troianisken chûninga. an íro coronis in iaspide gemma.]

Áber íro sélbun nám sî dén béndel ába. dén sî íro gáb síh ze brústpĕndelonne.

[i. fasciam pectoralem. mít téro síh fróuuvn iú zîerton. túu caritatem bezéichenet.]

Únde nío íro tôhter âne sîa gegáreuuet ne uuúrte. bedíu bánt sî íro. dáz íro iz sô filo báz zâme. Âne dáz skûohta sî sîa. mít keflôhtenemo bíneze. nío íro líde íeht stírbiges ne beuuúlle.

[Der bínez pezéichenet inmortalitatem. uuánda

Et quantum usus eius telluris apportat ex candentis byssi netibus uidebatur. Dehinc apponit uertici diadema uirginale, quod maxime medialis gemmae lumine praenitebat, ex qua galeata quaedam obtectaque uultum uirgo instar secreti troiani penitus incisa resplenduit. At cingulum, quo pectus annecteret, sibi prudens mater exsoluit, et ne philologia ipsius honestis phronesis careret ornatibus, eius pectori, quo uerius comeretur, apposuit. Calceos praeterea ex papiro textili subligauit, ne quid eius membra pollueret mor-

er ío grûone íst. sóne dero názi. án déro er stât. únde dánnan er námon hábet.]

Áber mít uuîzemo rôuhfáze. fóllemo stánctíurdon. uuárd íro hánt pehéftet.

[Taz roûh pezeichenet tén liument tero túgedo. díe án dien uuísen ío súlen uuésen.]

ANTE FORES UIRGINIS. INUITANTES EAM AD CELESTIA CAMENAE ASSUNT.

Sô uuárd táz ter tág pegónda décchen díe stérnen. Irbáronde dîa únera dero | mánézon.

[Cibus héizet grece brosis. dánnan sínt ambrones. kenámot. Díe héizent óuh antropofagi. dáz chît commessores hominum. in scithia gesezzene. Síe ézent náhtes. tés sie síh táges scámen múgen. álso man chît táz óuh házessa hîer in lánde tûen. Áber uueletabi díe in germania sízzent. tíe uuír uuílze héizên. díe ne scáment síh nîeht ze chédenne. dáz síe íro parentes mít mêren réhte ézen súlîn. dánne díe uuúrme.]

Sô iz únder zuísken líehten íst. Sô der tágostérno in scônero fáreuuo skînet. Sô der grâuuo rîfo uuírt ân démo écheroden tóuue. Únde díu scâf ûz ân dia uuéida dríngende. díe stîgâ eruuégent. Sô aber díe sórgun grûozent tíu hérzen. Únde der slâf hína flíhet ze loetheo fluuio.

[dâr sîne séldâ sínt secundum fabulas. uuánda

---

ticinum. Acerta autem multo aromate grauidata eademque candenti manus uirginis onerantur.

Et iam tunc roseo subtexere sidera peplo
Coeperat ambronum promens aurora pudorem;
Quum creperum lux alma micat gemmata decore,
Quum nitet aurato, fit et quum fulgit phosphorus astro;
Tunc candens tenero glaciatur rore pruina et
Matutina greges quatiunt in pascua eaulas,
Languida mordaces quum pulsant pectora curae,
Et fugit expulsus lethea ad littora somnus.

er obliuionem máchot. álso óuh tíu sélba áha tûot tien sêlon post mortem dâr trínchentên.]

An díu uuárd éin sûoze stímma fóre íro túren. mít
105. mánigfaltero lústsami. | Tén sonum máchota díu mánigi dero gesámenoton musarum. mít méisterlicho gerárten lûtôn. ze êron dien uuîhen brûtlóuften. Dâr ne gemángta suégelsánges. nóh séitsánges. nóh téro fólleglichi dero órgenlûtun. Áber gerárte ze mammentsamemo sánge. ióh keduuvngenemo ze mézhaftigemo ûzlâze getâten sie sáment stílli dero mágedo sánge. únz sie óuh táz erfólloton.

[Ze êrest súngen díu musica instrumenta. dára nâh súngen sélben díe musę.]

106. Únde dô úberuuánt | íro gesémine. álla día órganlichun sûozi. béidiu. ióh in déro lûtreisti dero stímmon. ióh in déro lústsami dero uuîsun. únde méterlicho súngen siu dísiu uuórt.

MUSARUM INTERCALARIS.

Nû fâr ûf tíerna in hímeliske séldâ. gerístig píst tû sólchemo gehîleiche. Día suêr iuppiter héizet tíh fúnden úber díe hóhen stérnen.

Ecce, ante fores quidam dulcis sonus multifidis suauitatibus suscitatur, quem musarum conuenientium chorus impendens nuptialibus sacramentis modulationis doctae tinnitibus concinebat. Nam nec tibiarum mela, nec ex fidibus sonitus, nec hydraularum harmonica deerat plenitudo; sed in blandum collata cantum, ac modificato fine compactum uoci uirginum complementi spatio ratum fecere silentium. Ac tunc ille omnis chorus canoris uocibus dulcique modulatu praeuertit omnes organicas suauitates, et cum sacrae numeris cantilenae haec dicta funduntur:

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

LAUS PHILOLOGIAE DE ASTRONOMIA. URANIA. |

Tô sáng sús urania. dien ánderên gesuîgentên. Nû fár. ûnde síh tia bímeliskun mánigi. únde die hóhina dero bímelgíbelo. únzuîueligíu. únde báldiu. fóne dero góteheite. Dea uuérdendo. uuírdest tû dés álles kuís. tés tu fóre uuâre ûnguis. Tû uuâre êr frâgende. uuáz tie zesámine háftenten ringa dero planetarum úmbeuuárbti. nû uuírdet taz tû sélba scáffunga tûost íro férten. Tû gesíhest tir sélba sô dû dára chúmest. uuío getân geflúhte die ringa bínde. Uuélih nústa sio úmbehábee.

[Uuánda ultima spera. dáz chît celestis spera. úmbehábet tie ándere.]

Únde uuîo mánige dero éngeron. dér uuítero ríng úmbehábe. uuáz tero planetarum férte iágoe. uuáz si óuh lézze.

[Dáz tûot tíu chráft tero súnnun. Sî gíbet in éinuuéder spúot. álde tuâla.]

Ûnde uues skîmo den mânen getûe. uuáhsen. ûnde suînen.

[Sô er fêrrost kât fône dêro súnnun. sô mág sî in ûnder skînen. bedíu íst er dánne fól. sô er âber bî íro gât. uuánda sî ín dán|ne óbenân ána skînet. pedíu íst er dánne uuâner ûnseren óugon.]

Uuélih fíur den hímel irlîehte. [Uuélez. âne dero súnnun?] Únde uuîo mánige stérnen sî uuíderc getrîbe.

[Dáz tûot si die planetas. sô si sie retrogradas máchot.]

Tunc urania caeteris paullulum reticentibus, cepit:

Sidereos cetus et culmina sacra polorum
Nil iam coniiciens nomine fisa uide.
Olim disquirens nexos quid torqueat orbes;
Nunc presul causas raptibus ipsa dabis.
Quae circos textura liget, quae nexio claudat,
Ambiat et quantos orbita curua globos,
Sidereos cursus quid cogat quidue retardet,
Quis lunam flammet uel minuat radius,
Qui coelum stellet fomes et quanta reuoluat,

Târ síhest tu. uuîo getân dero góto flíht sî. únde unélih scáf íro rihtennes sî.

Fâr hína ûf tîerna in hímeliska sélda. uuírdig píst tv dáz tu sô gehîest. Tíh héizet fúnden iuppiter úber die stérnen dîn suêr.

LAUS MUSICAE DE PERITIA. TUNC CALIOPE.

Dîe brúnnen magnesię hábent tíh ketrénchet. tû hólda dîerna dien dir gelîchetên musis.

[Magnesia íst in thesalia. Dâr ist libetros fons. úmbe dén mánige poetę sízzent. sámo so. dîe nôte sîn poetę. dîe ín trínchên. Uuánda óuh tú philologia musicam chânst. pedíu skînet. táz tû libetron getrúnchen hábest.]

Únde der brúnno dés rósses pegasi [dáz ûzer démo blûote uuárd gorgonę] hábet [sáment tien poetis] tíh ketrénchet.

99. [Pegasus chît fáma *(sic)* uuánda poetę | sínt famosi. bedíu chît man sîe getrúnchen háben dés prúnnen. dén pegasus ûzer dero érdo slûog. mít sînemo fûoze.]

Tír stât óbenân gelóuber aon. gezîerter mít poetis.

[Aulę héizent tîe fistulę. coraulę héizent cornee fistulę. dáz chît tubę corneę. Coraulus sélber der cornicen.]

Quae sit cura deis uel modus, aspicies.

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Tunc calliope:

Semper complacitis amica musis,
Cui magnesia poculum fluenta,
Et fons gorgonei tulit caballi
Uertex aonidum uirens coraulis,

Apollinis pérge dír gágene blûomen hábentemo. Tû bechênnest téro poetarum carmina mít sûozen metris. Dû chánnst keánterôn citharam pindari musici. Dír árdénchentero chán der séito. únde dáz zíterfin síngen in tracisken.

[dáz chît álso orpheus sáng fóne tracia.]

Únser oúga. hábe ín geuuóneheite. únser héilig sáng ze lóbenne. Únde uuírt kesâligot fóne órganiskên. [dáz chît sánglichen] ringen.

[Álso dánne ríng án démo sánge uuírt. sô iz sô uuîdere eruuíndet ze déro sélbun stéte. dâr iz ánafieng. Héue únde sing o sapientia — sô findest tû día sélbun lûtûn án demo. a. díu ze êrest uuás án demo. o. Dér sô getâno perhiodus. dáz chît circuitus. héizet colon. úbe dáz uuórt târ ûz kât. sô íh tír nû zéigota. Vbe dáz ne íst. sô héizet er comma.]

Fázo díh tíerna ûf hína in hímela sólih kehíleih 11
kezímet tír. Iuppiter dín suêr héizet tíh fáren úber díe stérnen.

LAUS DE GEOMETRIA. AC SIC POLIMNIA.

Án stéte infáhest tû ze lône. dînero árbeite. den scônen hímel. únde dero góto gesâze. únde día síppa iouis.

Cui frondet uiolas parante cirrha;
Tu uatum mela dulcibus camenis,
Et scis pindaream chelim referre.
Te dictante fides, sacrumque plectrum
Mouit treicium sonare carmen.
O lux nostra sacros probare cantus
Suesce, atque organicis beare circis.

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Ac sic polymnia:
Tandem laboris fructus aethram fulgidam
Diuumque sedes, ac iouis consortia,

[táz tu sîn suára uuírdest.] Hina ûf kefûortin. únde gótheit infâhentiu. Dâ dir íu êr geuuón uuâre níuuiu carmina ze máchonne. Iôh keuuíegtiu mít mísselichero únde únében mânero regula.

[Uuío mánigfalte dír sî díu mísselichi dero númdn. uuér mág táz kezéllen?]

Únde uuáz tríscôzi máchoe. mít strácchentemo réize án dien sîton. únde gefûogtemo an dien órten.

[Dáz íst álso sî cháde. Dû chúre in geometria. uuío drî réiza gréhte. an dien órten síh chússente triangulum máchont.]

Únde uuáz ter ríng úmbebiege.

[dáz chît uuío ál úmbe gebógener réiz ten ríng máchoe.]

111. Quenóniu ze chîesenne. díe uuárbâ des sánges. únde díe uuîsâ. únde díe rûorâ dero séiton. Únde álle líste ze chîesenne. únde ál dáz himelsâzen máchon mugen. mít íro hóhen sínne. Scande celi etc.

LAUS DE ARTE POETICA. TUNC MELPOMENE.

Tû bíst quón in scenis ze síngenne díu sáng. tero gescûohton tragicorum mít coturnis.

Profécta carpis, inditoque numine,
Cruenta dudum quae iugare ritmica
Ac dispari mixta sueta regula;
Mox quid iacente, quid iugata linea
Trigonus recuruet, circulusque torqueat;
Malos probare, ac tonos et crusmata,
Artesque cunctas solita, quaeque celitum
Possunt parare mente ad alta culmina.

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa,
Poscit astra iupiter.

Tunc melpomene:

Sucta coturnatos scenis depromere cantus,

[Coturni uuâren ze béiden fûozen geskáffene scúha. Scena uuás éin finster gádem in míttemo theatro. Dár ínne gesâzen díe auditores tero fabularum tragicarum. álde comicarum.]

Únde ána háben dáz kescúhe dero comicorum. Únde singen díu sáng. tíu uuír fóne dír trûogen. díne trûtun. Sûozemo sánge únsih lúcchentemo.

[únde scúndentemo. dáz uuír síu trûogin. únde gehîeltin.]

Nû singo íh úr máged mít témo dúnse des sánges. [uuánda dû gútin uuórten bíst.] únsêr trôst únde únser zúnga. | Tînen brûtestûol lústet míh ze zîerenne mít sánge. 11 díe zîerda lâ dû lîchen dînên síten. Uuérd mûozist tû sîn dînemo hímelisken chárle [mercurio]. Únde állero hímelfróuuon zímigôsta. Scande etc.

LAUS DE RHETORICA. AC SIC CLIO.

Nû do *(sic)* philologia. dû dir ío chúnnig uuâre. dîna gesprâchi ze geóugenne. mít lángemo díngchôse.

[Álso m. cesar. únde cato censorinus tûont in catilinario. dâr man díngot úber lentulum. únde cethegum socios catilinę.]

Únde den scúldigen genéren mít prázeligemo mûote.

Soccumque ferre comicum,
Et roboare tua tulimus quae carmina cura
Melo fauente ritmico;
Nunc tibi uirgo cano spes atque assertio nostri,
Tenore (i. protractione) uersa carminis.
Nam thalamum redimire iuuat, tu serta probato
Tuis placere ritibus.
Digna maritali semper uidearis olimpo,
Decentiorque celitum.

Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Ac sic clio:

Tu quae rhetorico clangere sirmate,
Atque reum rabido (i. commoto) absoluere pectore,

[Álso óuh tô cesar uuíder catone. uuólta genéren. die sélben socios catilinę.]

Tû uuílon dîne ántsazigen rédâ féstenôst mít pánden.

[Ántsazig sínt tîe rédâ. dîe mít syllogismis kebúnden uuérdent. uuánda syllogismi sínt nôtféstiu gechôse. dára uuídere nîoman nîeht ketûon ne mág. Tîe héizent latine ratiocinationes. únde álso ratio íst. quę discernit inter uerum falsum. sô íst ratiocinatio. rationis certę exhibitio. Uuénne geskíhet tíu? âne sô éin fóne ánderen geóuget

113. uuírdet. únde fóne dîen guíssot uuírdet. Tés íst târ fóre exemplum gegében. dáz iz chît proponendo. Éteuuanne feruéret tér in férte íst. Únde assumendo. Der hímel íst in férte. Únde concludendo. Dánnan feruéret er. Ân dírro rédo íst éin geuuíssot fóne zuéin. uuánda fóne dero propositione. únde dero assumtione. úbe sie uuâr sínt. uuírt tíu conclusio geuuâret. fóne díu intsízzent tîe den syllogismum. dîe sîna chráft uuízen.]

Tero mícheli des hûfen zuô légende. dîe geráspoten chléinunga.

[álso iz tánne féret. sô man dero mínneron díngo nîeht fersuîgen ne uuíle. úmbe díu mêren. dóh is án dien mêrên gnûoge uuâre.]

Únde éteuuaz lásteron mít cramatichis êo.

[Sô man ófto tûot barbarimum. álde soloecismum.]

Kelóuuiu. uuáz zuîuelchôsondo dîa ríhti des kechôses írre.

[Dáz tûot amphibolia in gramatica. álde so-

Quae nunc sensa ligans horrida nexibus,
Soritas (i. minutissimas rerum collectiones) cumuli acces-
sibus aggerans,
Nunc quid grammatica stringere regula,
Quid fandi ambiguis conterat ordinem,

phisma únde dialectica. Déro béidero chît si sîa chúnniga.]

Kelóuuiu ze trîegenne mít rértigên rédon.

[Dû des álles méistra únz hára uuâre.] dû fár nû. únde scóuuo dîe gestérnoten ínferte des himeles. Únde lébe dâr in déro héiligun zórfti des.himeles. dîa dû | ze lône dî- 114
nero árbéito chúnnên sólt. in uuâremo lîehte. Scande etc.

LAUS PHILOLOGIAE DE PHYSICA. MOX ERATO.

Mâre dîerna ánagenne dero lísto. dír nû indân uuírt iouis fálanza. mít réhte dîenot tír disiu ánasíhtiga uuérlt. in gótes ratione iû êr. úngesíunlicho uuésentíu. Dír éinun sínt chúnt tísiu fóne naturis ketânen sáng. íh méino zíu dîe léidsámen blíccha geskéhen. [dáz chît uuánnan sie geskéhên.] Uuánnan der chláfondo dóner geskíhe.

[Sô der uuínt ín dien uuólchenen betân uuírt. tánnan ûzpéitendo chláfot er. dér chláfleih héizet tóner. Áber ûzfárendo. únde diu uuólchen bréchendo. mít mêrun hírlichi dánne iz íoman gesíngen múge. irréchet er daz fíur. Dáz fíur íst so filo máhtîgera. sô iz chléineren geziuges íst. uuánda diu lúft kebíret iz. Sî íst is materia.]

Solers docticanis ludere sensibus;
Nunc stellata poli conspice limina,
Et candore sacro aetheris utere,
Quem uero pretium est noscere lumine.
Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Mox erato

Caput artibus inclita uirgo,
Cui panditur aula tonantis;
Merito tibi subditur orbis
Rationibus ante repertus;
Sacra fulgura cur rutilescant:
Fragor intonet unde resultans;

Uuáz óuh táz régenuuázer máchoe. dien uuólchenen uuîlon trûobenten. uuîlon názenten.

15. [Uuáz âne dáz síu sô gedíc|chent. únde sô gerínnent in uuázerîne zásamen. dáz tîe gesámenôte. únde ze trópfôn uuórtene. bedíu hára níderfállent. uuánda siu díu lúft târ óbenan inthában ne mág.]

Uuáz úns nâh tien uuínterlichen úngeuuíteren. áber den lénzen hára. tûe eruuínden. Zíu der iâr ríng úmbe trîbe álle zîte. îlende ze íro énde. Uuáz tíu állíu rédo hábên. ánderên tóugeníu. âne dír. dáz síngen uuir. Scande etc.

LAUS DE ARUSPICICA. AT TUNC TERPSICHORE.

Frô bín íh úmbe dîa êra dînero gótheite. Ten hímel síhest tu. dér dîn lôn íst. Dáz hábet tír guúnnen dîn gedâhtigi. únde dîn îligi. Tíz hábet tír gegében dîn sórgen. únde dîu uuáchen mít liehte. Dáz tír tág. únde náht âna uuás. Tû hábest kelírnet spûotigo. dénchennes mûodiu.
16. bûocho geládeniu. uuîzega | uuórteniu. so uuáz tie uuîspra
chonten *(sic)* lêrent. ín dien uuîtchéllen.

Quid agat per aperta madorem,
Modo nubibus imbrificatis,
Quid euntibus agmine nimbis
Reuocet nitidissima uerna,
Rotet omnia circulus anni
Properantia claudere secla.
Quid habent rationis operta,
Canimus tibi cognita soli.
Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Ac tunc terpsichore:

Letor honoris meritis astra uirgo conspicis,
Hoc tibi sollers peperit ingenium labosque,
Ista peritis tribuit cura uigil lucernis.
Perdia pernoxque, sacris namque onerata chartis
Quicquid agentes stoici praescia dant futuris

[Dáz sint stoici die iro uuîstuom ze athenis in porticibus ûobton.]

Tù gefûreuangost mít pálden uufzegtûomen. únzuiueligo. uuáz án sabaeorum altaro fiuren der róuh chûnde.

[Dîn uuîstûom gibet tir dîa prescientiam futurorum. dîa sie sûochent án démo tóume des áltaris.]

Únde uuáz ter rúghstang uuélle. dâr tura brínnent in áscun. álde uuáz tîe héilesoda uuéllen. dîe augures fórderont an fógelrárton. dáz uuéist tû ál. Scande etc.

LAUS DE ARUSPICIO ET DE AUGURIO ET CONIECTURA. TUNC EUTERPE.

Zéigara des uuîstûomes. píst tu dîerna. dû ze hímele stégon máhtôst. Únde uuîsên gében díe lêrâ. dánnan sie chúnnîn bechénnen síh sélben.

[Uuánda dáz prouerbium chám fóne hímele. gnoti se auton. dáz chît scito te ipsum. Dáz íst fóre állemo uuîstûome.]

Semper anhelis docilis fomitibus tulisti.
Nam sabaeorum rapidis quid uapor edat aris,
Fumida quid turicremis aura paret fauillis,
Omina uel certa ferant uocibus auguratis,
Intrepidis nec dubitans fatibus anteuortis.

Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Dehinc euterpę:

Uirgo perite,
Preuia sortis,
Quae meruisti
Scandere caelum,
Sacraque castis
Dogmata ferre;
Noscere semet
Quis ualuere,

117. Únde dánnân | prophetę óffenio chúren dîh chráft íro sélbero úrlages. [fóne démo sie múrgfare sínt.] únde dîa uuîolîche dero góto. [án déro sie êuuig sínt.] Únde bíst tû zéigara des uuístûomes. tû dero philosophorum sínna. [fóne íro lêro] getâte skînen. álso stérnen. Únde dû geóndôst dien únuuírigen. únde dien tôdigen gót pechénnen. Fóne démo réhte fár dû nû hína ze demo hímelhêrote. Díh échert éinun gezímet kehîen ze mercurio. Scande etc.

PRECONIA MERCURII. DEINDE THALIA.

Sâliga. dû mít sólchemo lóbesánge dero góto gehîen sólt.

Quisque uidentes
Lumine claro
Numina fati
Et geniorum
Cernere uultus:
Quaeque platonis
Pythagoraeque
Esse dedisti
Sidera mentes;
Tuque caducis
Mortalibusque
Nube remota
Cernere iusti
Numina celi:
Iure senatum
Scande tonantis,
Quam decet unam
Mercuriali
Federe iungi.

Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Deinde thalia:

Beata uirgo tantis
Quae siderum choreis
Thalamum capis iugalem,

Ac

lt. únde sô uuérden sólt iouis snóra. dero uuérlte dés kchete uuésentero. Áber uuéles kótes uuínia uuírdest tû? ér álles éiner flìegendo. fúre ílet tia sûnnun.

[Lucifer tûot iz oúh. náls áber flìegendo. núbe ûfen sînemo rósse. sô er fóre chád.]

Uuácherer in sînero gáhun férte. | Sô er díu óberen 118 strîchen hábet. sô erféret díu níderen.

[Uuánda ér íst in sînero ábsida ófto óberôro dero súmmun. ófto níderôro. sô platonici châden.]

Tér éino hímel geuuáltig uuórten íst fóne ioue uuéen sîna geuuáhtlichun gérta fóre dero rîtentûn súnnun. r gérno héizet áber geláden uuérden. dén áren des snínten osiris. dér in egypto den chórnsâmen fánt.

[Uuánda sîn gérta tôdet únde chícchet. strît zérendo. únde sûona máchondo. bedíu gíbet er oúh sâte. nâh temo sníte. Dáz osiride sîne árbéite dîent. táz kelâzet ímo mercurius. Sîn uuíllo récchet ten rât.]

Dén iouis sélbo mínnôt. Tén sín stíefmûoter uílo

Ac sic fauente mundo
Nurus adderis tonanti;
At cuius esse diui
Tibi contigit maritam?
Eius meante penna
Qui solus astra mundi
Praeteruolans perexit
Rapidis uigil procellis;
Qui quum superna tranat,
Freta et tartarum recurrit;
Qui solus ante currum
Et candidos iugales
Almi potens parentis
Memorem ciere (i. mouere) uirgam;
Qui fata (i. messionem) succidentis
Separat libens osiris,
Sationibus grauari
Genitalibus repertis
Quem scit pater deorum;

uuílligo sóugta. doh sî ánderíu íro stiefchínt házeti. Dés kesprâchi síh fermúgentero. állêr árger strît sélchenet. [táz chît stíllêt.] Témo sprêchentemo. állero strîtolih síh in zuéi téilet.

119. [íh méino in tôd. | únde in lîb. tôd tero fient-skéfte. lîb tero súono. álso iz fóre chît.]

Ér ist tero góto chúnnigosto. nóh tánne bíst tû chúnnigora.

[uuánda ratio gemág mêr dánne sermo.]

Nû uuérdent sâlig tíe líste. díe ir béide sô gehéiligont. táz sie ze hímele léitên. únde ménniskon den hímel indûen. Únde sie gûot uuíllige ménnisken getûen fáren. únz hína ûf ze demo óberen lîehte. Fóne iû zuéin. erfúllet sínnigi die ménnisken. [Ír gébent tien ménniskon múnderen sín. ûnde zímigen.]

Fóne íu geuuínnent kesprâche ménnisken êuuiga gûollichi. Pedíu gehéilegont únsih. únde álle líste.

Cui lacteam papillam
Gaudens dedit nouerca;
Cuius uigenle uirga
Dirum stupet uenenum,
Cui uirus omne fanti
Orbem facit gemellum.
Est doctus ille diuum,
Sed doctior puella.
Nunc nunc beantur artes,
Quas sic sacratis ambo,
Ut dent meare coelo,
Reserent caducis astra,
Ac lucidam usque ad aethram
Pia subuolare uota.
Per uos uigil decensque
Nus mentis ima complet;
Per uos probata lingua
Fert gloria per aeuum;
Uos disciplinas omnes
Ac nos sacrate musas.

QUATUOR UIRTUTES EAM UISITANT. FRONESIS. DIKIA. SOFROSINI. ANDREIA. UEL YSKIS.

Únz tie musę uuîlon súnderigo. uuîlon sáment sús súngen. Únde sûoze stímmâ sús hértotôn. Uuâr châmen fróuvûn dára in íro sęlda. únde oúh ínnôr in íro bétte-chámera. lúst|same fóne chíuskero zîeri. Scône în ána- 120
sihte. nî fóne dehéinero irdâhtero máchungo. Fóne sęlb-sconi skînbare.

Déro hîez éiniu frûtheit. Cnôto únde instêndigo sih úmbeséhentiu. Únde díngolih skéidende mít quâremo únderskéite.

Íro suéster hîez iustitia. Mánnolíchemo rehtonde. nîomannen ánderes héfenonde. dánne sô er uuérd íst.

Diu dritta hábeta námen fóne déro mézhafti íro sitô. Únmîotegerniu únde fermîdennes mâriu.

Únde díu nóh tánne uuás. tíu hîez stárh. únde máhtig. in uuíderuuartigen díngen úngeuuéibtiu. únde gágen árbeiten iôh lído stárchiu. Díe îlton sía hálsen. únde chússen. Únde sô sie sía dâr in chémenâtun gesâhen fórhtela. únde sámo so lîehtskíbtiga. iôh râtelôsa. | Íro brúste únde íro 121

Dum haec igitur musae nunc solicanae, nunc concinentes interserunt, uicissimque mela dulcia geminantur, ecce quaedam matronae sobrio decore laudabiles, nec conquisitis figmentis circa faciem uultuosae uerum simplici quadam comitate praenitentes, in penates uirginis thalamumque conueniunt. Quarum una intenta circumspectione cautissima, et omnium rerum uigili distinctione discriminans, dicebatur prudentia uocitari. Huius germana sua cunctis attribuens, nullumque eo, quo non merebatur afficiens iustitiae ferebatur sortita uocabulum. Uerum tertia contemtis muneribus atque abstinentia praedicanda, ex morum temperantia nomen acceperat. Quae supererat, fortissima, tolerandis omnibus aduersis semper infracta, subeundis etiam laboribus, robore quoque corporis praeparata, uirium uocabulum possidebat. In amplexum eius osculumque deferuntur, atque eam quum intra cubiculum conspicerent, per omnia trepidantem et uelut lucifugam haesitationibus

ánasíunne handelonde. gnôton sie sia fúre chómen ze állero óugon. únde ze állero gesíhte.

PHILOSOPHIA ACCESSIT NUNTIA.

Sô chám dô éiniu getrágenlichíu. únde ántfáhsîu. [nâh temo philosophorum site.] únde dés kûollíchíu. dáz fóne íro. gót sie álle lâzet ze hímele chómen. Sô si dia gesáh. sô uuás íro sâr dára ze íro nôt. únde érnest. Álso si sólta. si uuás tíu íro báldo fóne gúisheite geuuízegot hábeta dia himelfárt. Únde nû bôtescaft tríbet fóne mercurio. sia ze uuîsenne. ze brútlóufte.

TRES GRATIAE QUAE ET CARITAE.

Châmen óuh ze íro drí diernun ébenzíere. úndeében frôniskè in ánalútte. Mít kerígen zesámine gebúndenên

122. hánden. únde gezíerte mít rôseblûomôn. | Téro éiniu chústa sía án demo únderbrâuue. Ánderiu chústa sia án den múnt. tíu drítta án die brúste. Táz téta díu érista. dáz sî íro frôlichív óugen gegâbe. Ánderiu. dáz sî íro gesprâchi ge·gâbe. Díu drítta. dáz sî íro uuvnnesami in múot kâbe. Sie hîezen carites.

---

torpentem, pectus eius faciemque tractantes in conspectum omnium et publicam uenire faciem compulere.

Post has ingressa quaedam grauis crinitaque foemina, et ex eo quod per ipsam iupiter adscensum cunctis in supera tribuerit admodum gloriosa. Quam quum uirgo conspiceret, ad eam omni studio affectuque concurrit; quippe quadam fiducia compertorum, ipsa eidem scandendum celum fuerat augurata, et nunc ad eam in nuptias corrogandam ab ipso transmissa maiugena. Praeterea tres puellae uultu decoreque pari ac uenustate luculentae, sertis relegatae inuicem manus rosaruinque speculis redimitae ad uirginem conuenere. Quarum una deosculata philologiae frontem, illic ubi pubem ciliorum discriminat glabella medietas, alia os eius, tertia pectus apprehendit. Uidelicet prima, ut „laetos oculis afflaret honores" secunda gratiam eius linguae inspirabat; animo tertia comitatem. Quippe

[nâh tien lûtreisten suégelon. mít tien állin guóniu sáng úbersúngen uuérdent.]

Unde so uuáz sie gefiengen. dáz ketâten sie êrsam. iô díe sia dô getâten fólla liehtes. tára nâh mískton sie ih zû dien musis. únde tâten ín gerárte méttoda. dáz chît ie tâten ín síngentên mít íro líden gehélle ánterungâ. únde rûtliche trétenôda.

LECTICA QUA UEHENDA ERAT IN CAELUM.

In in dés uuárd tôz in állen stéten. fóne lûto skéllenên timpanis únde cimbàlis. Sô dáz iôh tero musarum áng túnchelôra vuúrde. fóne déro lûtréisti dero timpanorum. | Sáment temo skálle chám éin trágebétte gestérnôez. témo die sélben dôza fóre skúllen. áfter bezéichenlichemo síte. In démo trágebétte síto uuás tíe gehîenen gútennâ. hína ûf chômen in déro hímeliskon chámerlingo gnôzskefte. 12

ATHANASIA PER UOMITUM A MORTALITATE EAM PURGAT.

Dâr fóre fûor éin fróuua. chéiserlichero getâte. in héiligemo. únde in hímeliskemo liehte skînentíu. únde in êruuirdigero bíscofheite. Álle díe dâr uuâren. únde síe ersáhen. díe êretôn íro mârun mágenchráft. sámo sô hálta-

---

ilae carites dicebantur, et quicquid apprehenderant uenustabant. Quae quidem uirginem postquam lumine repleuere, musis admixtae etiam gesticulationes consonas atque hymeneia dedere tripudia. Sed ecce magno tympani crepitu crotalorumque tinnitu uniuersa dissultant, eousque ut musarum cantus aliquanto bombis tympani obtusior redderetur; et cum sonitu introfertur lectica interstincta sideribus, cui ritu mystico crepitus precinebant, qua mos fuerat nubentes deas in caelestis thalami peruenire consortia. Ante hanc quaedam augustioris uultus femina, ac sacro lumine aethereoque resplendens uenerabili antistitio praeminebat. Quam quum omnes, qui adfuere, conspicerent, reueriti inclitam maiestatem, ut deorum omnium

run dero góto állero. iòh tero uuérlte. Téro uuás námo immortalitas.

[Sî máchot deos immortales et eternos. únde mundum perpetuum.]

Únde hôre hára mágeti chád si. Tero góto fáter hábet kebóten. dáz tû ûfen dísemo chúninglichen trágebétte
24. fárêst ze hímele. | Dáz nehéinemo dero írdiskôn mûoza neist ze hándelonne. Nóh tír sélbun êr mînemo tránche. Únde mít témo uuórte. ergréifota sî íro brúste. únde dén sprúngezôd íro hérzen. Ióh sî sâr guuár uuérdende. ín fóne ne uuéiz uuélero fúlli erspárten. únde inbláhenen. [dáz chît fóne inbláheni. únde fóne irspérredo uuórtenen.] sô se chád si. tû ne irspîêst tísen glónken. dés tu fólle brúste hábest. únde dû ne uuérfêst tén ûz. nóh tû dára ne chúmest. târ dû úndôdig sîst. Tô erspêh sî sâr hírlicho síh péitendo ál dáz. tés sî ín íro guuár uuárd. Dára nâh uuárd. táz sî mít árbeiten irspêh. ze állero sláhto bûochen.

[Uuánda fóne éinemo fonte rationis. chóment álle bûoblíste.]

Târ máhtist tu séhen. uuîo mánigíu bûoh súnderigiu. únde zesámine gebúndeniu. únde uuîo mánigero sprâchon
125. scrífte ûzer íro múnde fûoren. Súmelichiv vuâren ge|uuórht ûzer demo egypzisken bíneze. dér mít cêdrinemo flîede

---

mundique custodem; huic athanasiae nomen fuit. Et heus, inquit, uirgo, precepit deorum pater, hac regali lectica in celi palatia subueharis: quam quidem nulli fas attrectare terrigenae. Sed nec tibi quidem ante nostrum poculum licet. Et cum dicto leniter dextra cordis eius pulsum pectusque pertractat, ac nescio qua intima plenitudine distentum magno cum turgore respiciens, nisi haec, inquit, quibus plenum pectus geris, coactissima egestione uomueris forasque diffuderis, immortalitatis sedem nullatenus obtinebis. At illa omni nisu magnaque ui quicquid intra pectu senserat, euomebat.

Tunc uero illa nausea ac uomitio laborata in omr genum copias conuertitur litterarum. Cernère erat, q libri, quantaque uolumina, quot linguarum opera ex ore uirginis defluebant. Alia ex papiro, quae cedro perlita

besmízen uuás. [táz er ne fûleti.] Sûmelichiu bûoh peuuvndeniu in lîninen bízucçhen. Iôh scáphinis pérgaminis mánigiv. Únmanigíu uuâren gescríben án déro ríndun dés póumes phillire. [álso iz iv síto uuás.] Uuáren súmelichiu mít tínctun gescríbeniu. Téro bûocho scrifte óugton dero líbhafton bílde.

[uuánda phisiologia ságet de naturis animanium.]

Dîe réiza dero bûocho athanasia geséhendíu. híez sî sie gescrîben in díuren stéinen. ûnde gehálten ín dîen érdlûcheren dero egypziscon chilechon.

[Uuánda dô iû líste zegángen uuâren. dô vuúrton sie erníuuot fóne egyptiis.]

Únde díe stéina stellas nénmende. híez sî dero góto chúnnezála dar ána stân.

[uuánda díe sámo zórft sínt. sô stérnen.]

DE UARIETATE COLLECTORUM.

Ûnz sî sólchero díngo filo spêh. sô ráspotôn dáz ûzer 120
íro múnde fûor. sûmeliche díernun. díe líste únde lírnunga híezen. íro íegelichiu iz zúcchende ze íro núzzedo. ûnde

---

fuerat, uidebantur. Alii carbasinis uoluminibus complicati libri; ex ouillis multi quoque tergoribus; rari uero in phillirae cortice subnotati.

Erantque quidem sacra nigredine colorati, quorum literae animantium credebantur effigies. Quasque librorum notas athanasia conspiciens, quibusdam eminentibus saxis iussit asscribi atque intra specum per aegiptiorum adita collocari, eademque saxa stellas appellans, deorum stemmata praecepit continere.

Sed dum talia uirgo undanter euomeret, puellae quam plures, quarum artes aliae, aliae dictae sunt disciplinae, subinde, quae uirgo ex ore effuderat, colligebant, in suum unaquaeque illarum necessarium usum facultatemque corripiens.

ze íro gezîvge. Íóh sélben die camenę. állero méist [tíu natûrlicha în hímele] urania. únde [díu erdâhta in érda] caliope. gesámenotôn mánigíu bûoh in íro scôza.

[Állêr dér líst íst fóne dîen zuéin gescrîben.]

An dîen bûochen súmelichen uuâren gebíldot paginę. ál áfter tonis keskídote. únde gelángte nâh téro geskéfte brítero.

[Uuánda in musica octo modi gemâlet uuérdent álso léiterâ. bedíu sínt tíu féld keskáffeníu. álso paginę. únde bríteliu. díu únder zuísken dien únderslâhten sínt. tero tonorum. únde dero semitonorum. Díe sélben modi uuérdent sáment kebíldot. sámo so áhto léiterun óbe éin ánderên geléinet uuérden. únde íogelichíu dia ándera fúre skîeze éines sprózen.]

An súmelichên uuâren rínga gebíldot. únde réiza. únde hálbíu téil des hímeles. [álso uuír in astronomia séhên.] Mít tríscozên. únde fíerscôzên bílden. [sô uuír in geometria séhên.] Íóh mánigscoziu bílde uuâren dar ána gebíldot. Áfter déro mísselichi dero mûot píldungon. [díe
127. in geometria sínt.] únde déro | natûrlichôn geskéfto.

[díe in astronomia sínt. Táz in geometria gebíldôt uuírt. táz sínt líste. dáz uuír séhên in astronomia. dáz sínt uuíste. Doctrinaliter uuérdent corpora geóuget in geometria. naturaliter uuérdent sie geóuget in astronomia. Geometria chît táz spera st. quędam aequalis a centro in omnem partem circumductio. Dâr íst si geóuget in theoremate. Áber in astronomia uuírdet si geóuget in elemento. sô man dia súnnun chíuset. álde den mânen.]

Ipsae etiam musae praesertim urania calliopeque innumera gremio congessere uolumina. In aliis quippe distinctae ad tonum ac deductae paginae, in aliis circuli lineaeque, hemisphaeriaque cum trigonis et quadratis, multiangulaeque formae pro theorematum uel elementorum diuersitate

Dára nâh pegréif táz kemâle állero tîero lído, ze éinemo bílde.

[Dáz pílde héizet cosmographia. dáz chît descriptio mundi. dâr állero regionum. ûnde állero animalium gesképfeda an éinemo bláte sáment pegríffen uuérdent.]

Uuáren oúh târ bûoh. tíu dero nîumon sûozi lêrton. [íh méino díu sûozi an diatesseron íst únde an diapente.] únde zéichen dero numerorum. [álso V zéichen íst quinarii numeri. únde X denarii numeri.] únde uuás óuh târ dáz ze síngenne getân íst. [álso lîed. únde léicha.]

Sô sî dô erspéh tía bûohchámerigun fólleglichi. ûzpráht hábentíu. dára nâh sî síh io rárta. [dáz chît táz sî io lírneta.] | Pléih uuórteniu. ióh erlíteniu. pát si athanasiam hélfo. díu sólcha íro bînun bechénnen chónda. Dô chád si íro zûo. Nû nim. daz íh tír gébe ze trínchenne. dáz tû mít tíu gelábotiu. únde gebûrlichotíu ze hímele fárêst. 12

INMORTALITAS QUASI PER OUUM SORBETUR.

Únde dés mézes nám sî íro mûoter. díu dára mít íro chómen uuás. únde díu bûoh állíu hábeta gehéilegot. únde gehándelôt. únde gezélet. tíu ûzer dero mágede múnde fûoren. déro nám sî éina sínuuelbi. in chlíuuis uuîs ketâna. ióh lîbhafta. únde gáb íro. dáz tar inne uuás ze trínchenne.

---

formatae. Dehinc pictura animalium membra multigenum in unam speciem complicabat. Erant etiam libri, qui sonorum mela, signaque numerorum et cantandi quaedam opera praeferebant. Postquam igitur illam bibliothecalem copiam nixa imitatus uirgo diffudit, exhausto pallore confecta, athanasiae opem, quae tanti laboris conscia fuerat, postulauit. Tum illa: ut refectior caelum sublimisque conscendas, hoc tibi accipe sorbillandum. Ac tunc matri apotheosi, quae cum illa forte conuenerat, etiam pridem libros, qui ex philologiae ore defluxerant, manu contingens ac dinumerans consecrabat, auferens quandam globosam, animatamque rotunditatem sumit, ac uir-

Áber díu ínnera uuíst tés sélben éiis. tíu uuás in rôtero fâreuuo ûzenân daràna gesmízeniu.

[Dáz chît ûzenan uuás iz rôt. nâh tero ínnerun fáreuuo. díu dáz óberosta fíur bezéichenet tírro uuérlte.]

Únde nâh téro rôti skéin iz in dúrhlíehtentero îtali. ióh in uuîzero názi. [álso díu lúft ketân íst.] únde dára nâh in dero ínnerostun mítti dícchera.

129. [álso | díu érda getân íst. Sô si dia írdiskun quízentheit irspêh. sô uuárd íro díu gótelicha gegében. Díu ín éinero sámohafti. únde éines plíccches álliu-díng pegrîfet. álso in boetio de consolatione gescríben íst. Tia sámohafti óuget ér mít temo éiie. dáz er ze ûzeróst chît. temo hímele gelîchez. únde in míttemen dero érdo. únde únderzuískken dero lúfte. álso díu machina getân íst tírro uuérlte. ánasíhtigun. Dáz er iz chît animatum. dáz tûot er úmbe animam mundi. dîa sûmeliche uuândon uuésen solem. sûmelicha éina ándera tóugena chráft. tíu den hímel tûot uuérben.]

Sô sî dîa rotunditatem in hánt kenám. únde sî dûrstegîu fóne árbeiten. únde fore ángisten. bráh únde chórota. únde sî nío sô gûotes ne inbéiz. sô fólle tráng sî iz. Sâr sámo hárto chécchetón íro díe lide. Únde gîeng íro ába díu mágeri. rûmda díu írdisgheit. Únde chám sia ána díu êuuigheít. âne tôdes uuáltesôd.

---

gini porrigit hauriendam. Uerum ipsa species qui interioris coccino circumlita exterius rutilabat, ac dehinc perlucida inanitate albidaque humore. interiore tamen medio solidior apparebat. Quam quum philologia susciperet, quoniam post tanti laboris afflictationes aestusque mentis plurimum sitiebat, reseratis eius rotunditatis arcanis, postquam rem dulcissimam comperit, totam incunctanter exhausit.

Continuoque nouo solidantur membra uigore;
Et gracilenta perit macies, uis terrea cedit;
Aeternumque uenit sine mortis legibus aeuum.

QUALIS FACTA SIT RECOGNOSCERE IUBETUR.

Sô sîa athanasia gesáh ketrúnchen háben dia úndôdigi. | Sîa dô sámoso mít hóubet zîerdo dés ze getrôstenne. 130
dáz sî ze hímele sólti. únde si úndodig uuórten uuâre. téta sî sîa ána coronam. geuuórhta ûzer éinemo féldchrûte vuîzemo. [íh méino ûzer lílien.] Kebíetende. dáz sî ál hína vuúrfe. dés sî síh keuuárnot hábeta gágen demo hímelfíure. Uuánda sî chad. táz sô getâna uuésen dero múrgfarun. únde dero stírbigun vuíste. Dáz íro diu muôter sâr ál ába zôh. sô sî sia gesáh úberrúcchet háben ménniskôn únmûoza [íh méino dés síh ménnisken ýnmûozig tûont].

GRATULATUR SE EUASISSE INFERNALES.

Dô dánchota sî ze êrest athanasię. mít íro rouche. dáz sî ûzer íro fáze nám. Únde íro mûoter dánchota si mít ópfere. Dáz sî den héllouuárt mít sînero chénun nîoner ne gesáhe. sô etrusci philosophi ságent.

[tîe ín héizent uedium. álso malum diuum. uuánda ér brúti tûot tien sêlon. tér héizet óuh orcus. táz chît iurator. Uués íst er iurator? Âne dáz er ímo | gelâzene animas. ne lâze inpunitas.] 13

Nóh sî die héllevuínnâ ne fórhta. nâh tero chaldeorum úrdâhten. Nóh sîa ne brándi in fiure. nóh ne sóufti

---

Uerum diua quum immortalitatis eam poculum cerneret ebibisse, quo e terris illam celum pergere immortalemque factam uelut aenigmate redimiculi perdoceret, ex herba quadam rurestri, cui ἀείζωον uocabulum est, uirginem coronauit, praecipiens omnia, quae adhuc mortalis aduersus uim superam in praesidium coaptarat, ut expelleret. Quippe caducae mortalisque substantiae istaec esse minima memorabat. Quae quidem omnia eidem mater abstraxit, postquam eam mundana transcendisse studia recognouit. Tunc philologia ex aromate praeparato acerraque propria athanasiae primitus supplicauit, matrique eius gratiam multa litatione persoluit, quod nec uedium cum uxore conspexerit, sicut suadebat etruria, nec eumenidas ad chaldaea miracula formidauerit, nec igne usserit eam, nec lympha sublu-

in uuázere. Nóh sîa ne filti dáz sêlo gliihnisse. dáz álle bîna fárente sêlâ fillet. nâh téro ságo syri philosophi. Únde si îro nieht ne gáb mít ánafánge des tôdes. tîa in charontis keuuálte stândon inmortalitatem. nâh téro ságun des ál-ten phasi.

[Ér chád álle sêlâ. charon dero héllo fúro-uuárt tâte des tôdes kechôron. fóre dero inmor-talitate.]

AMOR ET LABOR. CURA ET UIGILIA. UEHUNT EAM IN CAELUM.

Énin díu hîez man sîa ûfstîgen ze îro trâgebétte. Únde uuánda dáz filo hóho stûont. pédiu dûohta íro iz únsémfte. íh ne uuíle chéden. dáz sî ne máhti. Táz spûotigo áber ze ge-frúmmenne. hîez sì íro trût einen chómen. Án dén síh stiurendo. überfûor sî dîa ûnsémftì. [dáz chît tîa stécchehi] 132. dés hóho stânden stûoles. | Áber dér sélbo. dér sô sî in námda labor hîez. tér ne gehálf íro nîeht éin dára ze demo bétte. núbe sáment íro fûor er ze himele. Éinemo scônemo chínde. ân ében ímo geuuêtenemo. Táz amor hîez. únde dóh tero zûrlustigun ueneris sún nîeht ne uuás. Díe zuêne fûorton fóre dîa lecticam. Dáz áftera téil trûogen zuéi íro hîen. díu íro uuérd uuâren. sórga. únde uuácha.

---

erit: nec animae simulacrum siri cuiusdam dogmate uer-berarit, nec phasi senis ritu carontis manibus inuolutam immortalitatem mortis auspicio consecrarit. Interea con-scendere iussa lecticam, quae in suggestu maximo quoniam uibebatur difficile admodum sibi ne dicam impossibile, de-putabat. In quam rem consequenter implendam alumnum suum dilectum prae ceteris conuocauit, quo innixa omnem difficultatem superae consessionis euicit. Uerum idem, qui labor ab eadem uocabatur, non solum in lecticae culmen eam sustulit, uerum caelum cum domina impiger permea-uit. Quippe consociato sibi quodam puero renidenti, qui nec uoluptuariae ueneris filius erat, et tamen amor a sa-pientibus ferebatur, a fronte lecticam subuehere moliuntur. Nam posticam epimelia et agrypnia dilecta uirgini sustulere

Sô gebôt tiu frôuua inmortalitas. uuánda sî uuólta. dáz mán únde vuîb sáment íro ze hímele fûorin.

COMITATUS EIUS UENERABILIS.

Sô ze hímele síh héurenta. léitta sia dáz keriete *(sic)* dero fóre síngenton musarum. Únde álliu díu èruuírdiga mánigi dero fóre genámdon geférton. [íh méino philosophia. apotheosis. athanasia. phronesis. únde quatuor uirtutes. únde gratię. únde déro állero alumnę. Arithmetica] fólgeta íro mít ánderen íro uuídemhîon. állero díngo fúreuuiz kérniu. únde gnôto fórscondíu.

IUNONI IN SUO REGNO OCCUR|RENTI UIRGO SUPPLICAT. 13

Sô nâhton sie sâr mít íro ze óbenahtigero lúfte. Târ uuárd ze uuízenne. dáz tero gôto hîreisara zûo fûore. Téro fúre réisàra uuâren. geméinmûoti. tríuua únde chíuski. Áber ueneris sún dér zûorlústô *(sic)* spénstig íst. sô uuto er óuh íro fúre réisâre uuâre. dóh ne getórsta er philologię ze óugon chómen. [Uuánda sapientia házet turpitudinem.] Sô sî dô iunonem gesáh. únde sî íro geróuhta. sô si óuh fóre ánderên frôuuon téta. dô férgota sí sia sús. Iuno dû scôna [chád si] dóh tíh ánderes némmên díe ze hímele sínt.

---

mancipia. Sic enim athanasia praeceperat, ut uterque sexus cum philologia caelum posset adscendere. Praecedit illico conscendentem musarum concinentium pompa, et praedictarum comitum uenerabilis multitudo. Periergía uero aliis comitata pedisequis dotalibusque mancipiis curiose uniuersa perscrutans atque interrogans, sequebatur. Uerum ad culmina arcis aeriae comitatus ille cum uirgine propinquabat. Et ecce aduenire subito deorum pronuba nunciatur, ante quam concordía, fides, pudicitiaque praecurrunt; nam cupido corporeae uoluptatis illex, licet eam semper anteuolat, philologiae occursibus non ausus est interesse.

At ubi in conspectum nubentis diua peruenit, atque, ut mos uirginis erat, litauit aromatibus, deam talibus deprecabatur:

Iuno pulchra, licet aliud nomen tibi consortium caeleste

Únde sô uuîo uuír dih iunonem sámo so óuh iouem fón iuuando héizên. Álde úbe dû héizen sólt lucina. uuánd
35. dû lucem gíbest nascentibus. | Uuánda dáz íh tíh éiscê
flôzkébon. án dero bîtate. álde nâh tero geburte sûberaru dero ûzkegángênon léhtero. dés ist mír úndurft. uuánda i máged pín. únde mînes lîchamen únbesmízen bín. Uuég léittuu. héimbríngun. sálbsmîzun. cúrtilllégun. súln díh t dige dîerna gehîendo zu ín ládon. dáz tu íro férte uuálîês únde sie ze lîebên séldon bríngêst. únde sô sie diu túrest sálbont. tû héilesod kébêst. únde sô sie síh ze bétte ingú tent. tero máged cúrtelûn. dû ánauuert íro flégest. Sâm gébun álde bîfûogun bétoên díh. tîe du an déro nôte d kebérennes. álde des náhtuuîges skírmist. Liutfróuuvn sú díh tie líute héizen. Stárcha ánaháreên díh tie féhtente Áber hîer héizo íh tíh kérnor aêram fóne aëre. in dén
36. dû rîchesôst. | Únnîst*) mír bítentero ze geéisconne. uu lîbhaftero díngo diu uuîta lúft fûore. únde dísiu dúrhlîe tenten félt. ûzer gesámenotên athomis uuórteniu. [sô p losophi châden.] únde uuáz hîer góto flógerze. Íh ne fr gen nîeht úmbe dîa níderun lúft. târ die fógela ána flîege

*) Es steht ûnmîst.

---

tribuerit, et nos a iuuando iunonem, unde et iouem di mus, nominemus; siue te lucinam, quod lucem nascentib tribuas, ac lucetiam conuenit nuncupari; nam fluuonia (i. fluorem feminis prestantem) februalemque ac februa mihi poscere non necesse est, quum nihil contagionis co poreae sexu intemerata pertulerim. Iterducam et domid cam, unxiam, cinctiam mortales puellae debent in nupti conuocare, ut earum et itinera protegas, et in optatas d mos ducas, et quum postes ungant, faustum omen affiga et cingulum ponentes in thalamis non relinquas; soticenar uel saticenam te, quas uel in partus discrimine, uel i bello coeundi, precabuntur; peplonam plebes, curitim (i. for tem) debent memorare bellantes. Hic ego te aeriam potiu ab aeris regno nuncupatam uoco. Da nosse poscenti, qui haec aeria latitudo, atque atomis perlucentes concurrentibu campi animantium gerant, quidue hic dicatur numinun subuolare. Non enim de humilitate aeris illius quaero

tia íóh olimpus decem milium stadiorum hóher úberslât. núbe dia hóhi dero óberun lúfte fórderon íh. Íóh nû dúnchet mir mûoza ze geséhenne. dáz íh lésendo geéiscota fóne dero demonum gûoti.

[Álso uuír angelos chédên bonos et malos.
sô châden die álten bonos demones et malos.]

DEORUM SEDES A CAELO USQUE AD SOLEM IUNO PRECANTI OSTENDIT.

Sî sia dô íro fléhon uuérende. fûorta si sîa in óbenahtîga lúft. târ óugta si íro mísseliche geuuálta. dero lúft cóto. Tîe uuír fivrine séhên. únde uuállonde fóne demo himele. únz ze dero súnnun ringe. dîe héizent cóta. uuîlon héizent sie hímelsâzen. únde sínt sie behéftet mít tóugenên díngen. | Sîe sínt lûterôren. únde ménniskon sórgâ ne grûozent sie. bedíu héizent sie únsórgende. Târ sól guísso iouis stûol sîn. 13

QUI SINT A SOLE USQUE AD LUNAM.

Níderhálb tero súnnun férte. únz ze demo mânen. sízzent tîe nâh tien sâligostên sínt. únde mínnera geuuáltes hábent. fóne dîen uuîzegungâ. únde tróuma. únde zéichen

---

qui uolucribus permeatur, quem olympi montis cacumen excedit; qui uix decem stadiorum altitudine sublimatur. Sed elata disquiro, et iam fas puto quicquid περὶ εὐδαιμονίας lectitans intellexeram, conspicari.

Hic iuno conscendentis precibus non repugnans, eam secum in arces ducit aerias, atque exhinc multarum diuersitates edocet potestatum. Illi, inquit, quos ignitae substantiae flammantisque subspicimus. ab ipso aethere sphaeraeque superioris ambitu usque ad solarem circulum demeantes, ipsi dicuntur dii, et caelites alias perhibentur; causarumque latentium arcana componunt. Sunt enim puriores, nec admodum eos mortalium curarum uota sollicitant, ἀπαθεῖςque perhibentur. Illic iouem regnare certissimum est. At intra solis meatum usque ad lunarem globum, secundae beatitatis numina subparisque potentiae, per quae tamen uaticinia somniaque ac prodigia compo-

uuérdent. Tíe ingéinent tie dárma an uuízegungo. éteuuáz fóre zéichenente. únde óugent íro stímma. únde sprèchent ûzer állên fógelrárta ságentên. Frâgente uuárnont sie díccho. álde mít stérnenférte. [sô anchisę der stérno in ídam sil. uam zéigota.] álde mít plígskûze. [sô uirgilius ságet ímo árbeite fóre zéichenen tactas dę cęlo quercus.] álde mít prútelichero séltsani. [álso grece palladium sáhen suízzen.
137. únde skrícchen fóre íro naufragio.] Uuánda áber | dien óberên die níderen dîenônt. sô uuírt fóne énero geuuálte. únde fóne dírro gefólgenne. állên ménniskôn súnderig. únde geméine hûotare gesézzet. Tén héizent sie óuh flíhtâre. uuánda er álles uuérches flíget. Tén geméinen bétônt tie líute sáment. únde âne daz fógelih ten sînen. Fóne díu héizet er genius. uuánda er genitis sâr gegében uuírt ze flíhte. Tíser hûotare. únde díser getríuuo brûoder. behûotet íro sêlâ. únde íro sínna állero. Uuánda ér óuh tóugene gedáncha góte chúndet. pedíu mág er ióh angelus héizen. Tíe álle nâmont greci demones. fóne díu. dáz sie ánauualten sínt tes líutes. latini námont sie méteme.

[uuánda angeli sínt mítte. únder góte. únde ménniskon.]

Tíe

---

nuntur. Haec aruspicio exta fissiculant (i. findunt) admonentia quaedam, uocesque transmittunt, auguratisque loquuntur ominibus. Plerumque enim quaerentes admonent, uel sideris cursu, uel fulminis iaculo, uel ostentaria nouitate. Sed quoniam unicuique superiorum deorum singuli quique deseruiunt, ex illorum arbitrio istorumque comitatu, et generalis omnium praesul, et specialis singulis mortalibus genius admouetur, quem etiam prestitem, quod presit gerundis omnibus, uocauerunt. Nam et populi genio, quum generalis poscitur, supplicant, et unusquisque gubernatori proprio dependit obsequium. Ideoque genius dicitur, quoniam quum quis hominum genitus fuerit, mox eidem copulatur. Hic tutelator fidissimusque germanus animos omnium mentesque custodit. Et quoniam cogitationum arcana superae annunciat potestati, etiam angelus poterit nuncupari. Hos omnes graeci δαίμονας dicunt, ἀπὸ τοῦ δαήμονας εἶναι. Latini medioximos uocitarunt.

Qui

Tîe sínt álle hínderun únde únlûterorûn naturę. dánne díe náhor demo hímele sínt. álso dû sélba síhest. | Tóh ne 138
sínt sie sô gerópes lîchamen. dáz sie gesíhtig sîn ménniskôn. Hîer sínt tie hértcóta. Hîer râuuênt tîe únsúndigen sêlâ. nâh íro lîbe. Tîe ióh tia súnnun úberfárent. únde dîe fíurinen féstinâ. dero planetarum. úbe sie míchelero frêhte sínt.

QUI SINT A LUNA USQUE AD MEDIUM AEREM.

So uuáz tára nâh uuîtûobeles íst. fóne demo mânen únz ze dero érdo. dáz hábet oúh sînen únderskéit. Únde in zuéi uuírt táz sélba getéilet. Áber daz óbera téil dero lúfte behébet tîe álso dû gesíhest. tîe greci héizent hálbe góta. latini béidiu. ióh hálbe mán. ióh hálbe góta. Tîe hábent hímelisken sín. únde réine mûot. Únde in ménnisken bílde uuérdent sie gebóren. állero uuérlte ze gemáche. Dîe hábent ófto geóuget mít íro zéichene. dáz sie hímeliske sínt. | Álso díu zuíualta náht téta. dô hercules 139
kebóren uuárd. Únde dáz er die vuúrme álso lúzzelêr chnísténde. skéinda sîna gótheit.

[Tîe uuárf ín iuno ána. dô éines náhtes sîn mûoter alcmene ín guán be ioue. únde yfidum

---

Qui quidem omnes minus lucidae splendentisque naturae quam illi caelestes, sicut conspicis, approbantur. Nec tamen ita sunt corpulenti, ut hominum capiantur obtutu. Hic ergo lares, hic post membrorum nexum degunt animae puriores, quae plerumque, si meritorum excellentia subuehantur, etiam circulum solis ac flammantia septa transiliunt. Dehinc a lunari circulo usque in terram, quicquid interpatet, interstitii proprii partitione discernitur et ab orbe lunari interfusa medietas disparatur. Sed superior portio eos sicut conspicis claudit quos ἡμιθέους dicunt, quosque latine semones, aut semideos conuenit memorare. Hi animas caelestes gerunt sacrasque mentes, atque sub humana effigie in totius mundi commoda procreantur. His animus tus ex sempiternis ignibus, quae sidera stellasque uocamus. Qui quidem plerumque sui miraculo fidem fecere caelestium, ut in ortu herculis geminatae noctis obsequium, serpentesque idem paruus elidens, uim numinis approbauit.

be íro chárle amphitrione. Sí uuárf sie béide ána vuúrme. áber hercules eruuérita síh. ysidus ne máhta.]

Tages [tér in hispanía mâre uuás.] tér zórfta síh mít téro rúnso tagi fluminis. [uuánda tagus tô êrist rínnen begónda.] únde lérta er sâr dîa lántuuîsûn. stífta óuh sipnum.

[Dáz ist tíu búrg sipona. dâr tria elementa éndont sô sie chédent. cęlum. terra. mare.]

Hammon [dáz chît arenosus iouis.] erskéin [dionisio] in uuíderes pílde. únde dô uuárd uuât ûzer uuóllo. únde dúrstes lába fóne uuázere.

[Dáz uuás tô er fóne india eruuánt per ethiopiam mít uictoria. únde er iouem sînen fáter bát pûozen den dúrst sînemo hérige. Bedíu íst sîn templum. dâr centum aris famosum.]

Uuáz tárf íh chôson fóne dîen dîe êrest ménniskôn álles tínges prûh zéigotón. únde álliu díu méisten gemáh?
140.Álso dia rébun zéigota dionisius ze thebis [in grecia]. Únde osiris [rex maritus isidis] in egypto lêrta uuîn drínchen. únde zíhen. Únde osiridis uuírten dâr in egypto. únde ze athenis triptolemus [filius cęlei. cereris alumnus] lêrtôn? Únde díu sélba ysis lêrta den fláhs árbeiten. únde spínnen? Stámfôn únde mâlen mísselichе uuíste ságet italia pilumno. únde árzetûom ságet grecia asclepio. [filius apollinis et coronę.] Ándere uuúrten ze uuîzegungo. únde ze fóre uuízedo

---

Tages sulcis emicuit, et ritum statim genti simumque monstrauit. Ammon apparuit cum cornibus arietinis et uestimento lanitio ac sitientibus undam fontis exhibuit. Quid loquar eos, qui primi mortalibus usum rerum maioraque commoda praestiterunt? ut uitem dionysius apud thebas, osiris apud aegyptios haustum uini usumque comperiens, frumentum isis in aegypto, triptolemus apud atticos docuere. Eademque isis lini usum sementemque monstrauit. Comminuendae frugis farrisque fragmenta pilumno signat italia. Asscribit asclepio graecia medicinam. Alii quoque huius generis homines in diuinandi usum et praescientiam

gebóren. sô carmentis téta in archadia mâre uuórteniu fóne íro méterlichên fóre sâgôn.

[Díu chám ze italia mít íro súne euandro rege. dén eneas târ fánt. Tíz íst tíu. díu óuh nicostrata hîez. únde latinas literas erdâhta. fóne déro éin porta ze romo carmentis kehéizen uuás.]

Sô uuás óuh sybilla. únde díu erithrea hîez. ióh tíu cymea hîez. álde frigia. | Dero sybillarum uuâren zuô. sô 141 dû uuéist. náls zêne sô man chît. íz uuás échert therophila ze troio. marmensi filia. únde symmachia hippotensis filia. dív fóne erithra insula búrtigíu. ze cymis táz in campania íst uuîzegota. Déro dáz kemúgentôn uuâren námohâftesten amphiaraus. únde [dér] mopsus.

[tér síh uuíder chalchante éllenôta. sô uirgilius sâget.]

QUI SINT A MEDIO AERE USQUE AD TERRAM.

Fóne míttero lúfte. únz ze déro érdo. sízzent hálbkóta. únde érdkóta. díe fóne hera dáz chît terra. heroes latine héizent.

[Tíe uuérdent ûzer sólchên ménniskôn. sô eneas uuás. únde achilles. tíe uuír ióh lébende héizen heroes. táz chît hértinga álde chûeniga.]

Târ sízzent in íro ménniskînên górpotôn. díe manes héizent. [a manando] dáz chît rúnsige. uuánda sie rúnnen

---

procreati, ut carmentis in arcadia ab effuso per uaticinia carmine memorata. Sibylla uel erithrea, quaeque cumea est, uel frigia: quas non decem, ut asserunt, sed duas fuisse non nescis, id est, therophilen, troianam marmensi filiam; et symmachiam hippotensis filiam, quae erithra progenita, etiam cumis est uaticinata. Ex hac diuinandi possibilitate amphiaraus mopsusque celebrati.

A medietate uero aeris usque in montium terraeque confinia, hemithei heroesque uersantur, qui ex eo quod heram terram ueteres dixerunt, heroes nuncupati. Ibique manes, id est, corpori humano praesules attributi, qui pa-

fóne íro férderôn sâmen. Tisiu uuîti dero lúfte fóne dem mânen nider. íst âlliu in plutonis keuuâlte. Dêr oúh sum
42. manus héizet sámo so méister. álde méisto manium. | Dê uuándelot luna. díu proserpina héizet. [uuánda sî germin tûot proserpere.] Uuánda dîe sélben manes kegében uuéı dent corporibus ân dero conceptione. bedíu uuónênt si gérno mít ín. ióh nâh temo lîbe. Únde mít ín hártende héizent sie lemures. [táz chît lares morantes.] Únde úb sie fóre chíusko lébetôn. sô uuérdent sie ín góumen híuser alde búrgô. die héizent lares. [fóne íro mûoter lara.] Sîı sie áber árg uuórten. fóne demo corpore. sô uuérdent s laruę. dáz chît [lares mali.] álde manię. [dáz chît insanieı tes.] Hîer sínt créhto gûote manes únde úbele. dîe gre skéident. in íro uuís sie nâmonde. agathos demonas. únı cacos demonas. Hîer sínt oúh tîe méisten manes. únı déro méisterum. mana. únde mantuona. Hîer sínt oúh t sie suárze héizent. únde aquilis keliche. [uuánda sie in í bíldê skînent.] Únde fura ióh furna. [dîe fóne furuo c
43. lore genâ|môt sínt.] únde dero ándero mûoter mani únde únmétemi [dero elementorum] únde tróum trúg nara. Sélbiu diu lûft uuíder dia érda getrûoptíu. fóı dero ôberûn uuármi. únde fóne dero níderun názi. ı

---

rentum seminibus manauerunt. Denique haec omnis aeri a luna diffusio sub plutonis potestate consistit; qui etiam summanus dicitur, quasi summus manium. Hic luna, qua huic aeri praeest, proserpina memoratur. Uerum illi manes quoniam corporibus illo tempore tribuuntur, quo fit prim conceptio, etiam post uitam iisdem corporibus delectantur atque cum his manentes appellantur lemures. Qui si uitae prioris adiuti fuerint honestate, in lares domorum urbium que uertuntur. Si autem deprauantur ex corpore, laruae perhibentur ac maniae. Manes igitur hic tam boni quam truces sunt constituti, quos ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς δαίμονα memorat graia discretio. In his etiam locis submane eorumque praestites mana atque manuona; dii etiam, quo aquilos dicunt. Item fura, furnaque et mater mania; ii temperiaeque et alii triptes diuorum degunt. Circa ipsum uero terrae circulum aer ex calore supero atque exhalat

lâzet tie hína fárenten animas mít kemáche hína fáren. sie dâr îo âna dûnchonde. sámo so in éinero uuázerzésso. Hínnân ságent tie poetę. rínnen dáz lóugezenta hélleuuázer. Únde in dés strûme uuálont únde tócchont îomer die úbelen sêlâ. die uedius tés uuírdige uuéiz. Dén sie óuh plutonem héizent grece. únde ditem latine. únde nóh tánne malum .iouem. Sélbun dia érda. dár si únbûhafte íst. hábent erfúllet tero lánglîbon mánigina. in uuálden. ióh in fôrsten. ióh in lóhen. in sêuuen. in áhôn. in brúnnôn. | Únde héizent sie panes. [sámo so discipuli panos. íh méino 144. dés. fóne démo uirgilius chît pan deus archadię.] Álde fauni. únde fones [fóne fando]. Álde satyri. [fóne saturitate uoluptatis uuánda sie îo in ludo. únde in saltatione sint. âlso oúh satyra. íh méino satyrica fabula héizet fóne saturitate inludendi. uel fingendi] Álde silaani [fóne siluis]. Álde nimphę. [dáz chît aquarum deę.] Álde fatui. únde fatuę. [uuánda sie ménnisken tûont infatuatos.] Álde fantuę. únde fanę. îo ze déro sélbun uuîs. fóne fando gehéizene. álso oúh tîe chîlichâ. dâr sîe ínne spréchent. fana héizent. Téro sláhto sînt oúh egipani. [die fóne egea gehéizen sínt. táz chît capra. déro éinêr antonio begágenda.] Tíse erstérbent álle úberláng. sámo so ménnisken.

[Dánnân héizent sie geméinlicho macrobitę. dáz chît longeui.]

---

madoreque infero turbidatus, egredientes e corporibus animas quodam fluenti aestu collidens, non facile patitur euolare. Hincque tractum pir flegetonta sollertia poeticae adumbrationis allusit, atque in eo perenni strepitu uolutata colliditur animarum, quas uedius adiudicarit impietas, pluton, quem etiam ditem ueiouemqne dixere. Ipsam quoque terram, quae hominibus inuia est, referciunt longaeuorum chori, qui habitant siluas, nemora, lucos, lacus, fontes ac fluuios, appellanturque panes, fauni, fones, satyri, siluani, nymphae, fatui, fatuaeque uel fantuae, uel etiam fanae, a quibus fana dicta, quod soleant diuinare. Hi omnes post prolixum aeuum moriuntur nt homines,

Sîe sínt âber fílo máhtig fóreuuízennes. únde ánanéndennes. únde scádônnes. Únder dien níderên góten stât tíu iuno. díu dîn uuîelt tôdigero. Nû íst si dír uuórten hímeliskiu iuno. álde uesta.

[Díz sprîchet iuno fóne íro sélbûn in tertia
45, persona. Sî chît. Sólih tû | uuâre. sólih uuás íh tír. sólih tû nû bíst. sólih pín íh tír nû.]

Únde déro uuórto. gebôt si íro sámo so íu úndôdi gero. Sízze ánauuertes chád si in iouis mánigi. ze hímele brâhtiu. Tára nâh nám si des roúches éinen téil. ûzer íro roúhfáze.

QUALIS IN SUMMITATE AERIS LUNA CONSPECTA SIT.

Dés mézes fûorton sia âber hóhor íro trégela. Sô sie dô gefáren hábeton fóne érdo ûf. cênzeg únde zuéinzcg. únde séhs tûsent lóuftmâle. únde dero hímeliskôn gágenlûtôn éina irstríchen hábetôn.

[Sîe uuâren dô dára chómen. dâr luna inchît tien uuázeren án dero érdo in sesquioctaua proportione. Díu inchédunga máchôt ten êristen tonum.]

Ín des mânen ríng chómeniu. únde dâr iunoni róu-
146, chentíu. Sáh | sî bî íro éin corpus. sínuuélbez. únde múreuuiz. ûzer déro lîehti *(sic)* des hímeltóunes kerández. in

---

sed tamen et praesciendi et incursandi et nocendi habent praesentissimam potestatem. Inter priores igitur genios tua adhuc mortalis uirginis diua consistet. Nam eccam tibi iuno aetherea seu uesta est; ut iam immortali diuaeque praecipit dicens; iam sede concilio iouis directa, demumque de acerra uirginis artem sumit. Tunc portitores diuae correpta lectica magno eam molimine subuexere. Sed postquam centum uiginti sex millia stadiorum aeria subuecti leuitate conscenderant, ac tonum primum ex ftongis compleuere caelestibus; lunarem ingressa circulum uirgo, diuae congruis nidoribus supplicando, de proximo conspicatur globosum quoddam tenerumque corpus ex superni

spîegelcs uuîs uuíder uuérfen dîe án síh kescózenen skîmen.

[Dero súnnun skîmen uuíderslâhent an demo mânen. bédiu ne íst sîn lîeht âne uuíderlîehsene.]

Dâr uuás ána dáz egypzisca hórn.

[Uuánda luna pûchelôt in hórnes uuîs. uuíder ánderên planetis.]

Tero súnnun lampas skéin dar ána in des lampadis uuîs tén ze eleusina salmoneus rex án dîe scôz, tîe er sláhen uuólta.

[Úber álpheum fluuium brûccôta er, únde dâr úbere currus iágondo. dónerota er. lampades skîezendo. bléccheze̩ta er. sô tûondo. uuólta er gót héizen.]

Únde skéin dar ana dér bógo dero uuéido gutenno.

[díu dictinna héizet. táz chît retiatrix. uuánda dictis grece rete latine héizet. Âber luna héizet diana; sámo so duana. uuánda sî duobus temporibus. íh méino diebus ac noctibus ze óugen íst.]

Únde déro érdfróuuvn tympana. skînen dar ána.

[uuánda sî íst náhesta déro érdo. díu mít duobus hemispheriis peuuélbet íst. sámo so mít tympanis.]

Án íro skéin oúh tríbildig. únde míssefáreuuêr uuárb in égebârero | máhtigi. 14

[Uuánda se êrest íst sî hórnahtíu. sô dánne hálbscáftig. sô dánne fól.]

Únde so uuío sî hórnahtíu uuâre. únde fóne dien hórnen stéchelíu. ûnde geféllígiu. ze dîen ûzsuízzedôn des

---

roris leuitate compactnm, instar speculi praenitentis et adiaculati fulgoris radios reuibrare. In eo sistra niliaca, eleusinaque lampas, arcusque dictinne, (i. dianae) timpanaque cybeleia uidebantur. Triformis etiam discolorque uertigo terribili quadam maiestate rutilabat. Quae licet cornigera et aspera uideretur egestionibus oportuna tamen et fe-

tóuues. sî óugta dóh felem únde ceruam, dáz chît tâmen únde híndûn. [uuánda sî uuéidegútin íst.] únde oúgta si fier uuéndi in íro [drín] ánalútten.

[uuánda sî hábet tria uirginis ora in fier uuéndinon. Éiniu íst a prima ad octauam. ánderiu fóne octaua ad quintam decimam. diu drítta fóne quinta decima. ad uigisimam secundam. diu fierda dánnan ad primam.]

A LUNA AD MERCURIUM SCANDENS QUAE UIDERIT.

Tánnan fûor sî dô den hálben téil ze mercurio. dánne sî gefáren hábeti fóne érdo ze demo mânen. Démo emitonio erfárnemo. begágenda íro míchel líut ámbahtentero. álso brûte sólta.

18. Únder dîen chám éin uuîb. scôníu. íoh michel|licho gáreuuíu. díu dia iúngfróuun chátta únde chústa. Áber dés vuúnderôta síh tíu mánigi. díu síh fóre micheli hína lángta zuô mîlâ. sô syrus chád. táz sî geslâpfa uuórteniu cyllenii. sô etrusci ságent. sîna brût sô hálsen máhta áne níd. Tíu sélba iáh. sî hîez facundia. dáz sî gebóren únde gezógen uuâre in íro hóue. Únde íro mágezóhun mít réhte uuésen

---

lem et ceruam etiam conuersiones bis binas uultibus praeferebat.

Ex hinc medio quam ad lunam conscenderat, ad cyllenii circulum uenit. Quo hemitonio permeato, multiplex ei, utpote nubenti dominae ministrorum populus laetabundus occurrit. Inter quos splendentis formae habitusque foemina, ac promtae ubertatis ornatibus opulenta, uirgine salutata, usque in eius osculum confisa peruenit. Sed mirabatur illa obsequentium multitudo, quae sicut syrus quidam astruit in numero duorum millium fuerat constituta, quod foemina, quam hetrusci dicebant ipsi deo nuptam fuisse cyllenio, nulla prorsus inuidia titillata, uirginem complexa constrinxerat. Haec autem facundia, nam illi hoc erat uocabulum, in philologiae penatibus se ortam educatamque memorabat. Nec indignum esse, quod sibi

fórderorun. tíu íro. ĩo gáb zíerda. únde mánigên disciplinis fûora.

Chám óuh éin zímig tíerna. állero díernon chíuskesta méisterina. únde flégara sînes hûses. Sî hîez themis. [táz chît obscuritas.] álde astrea. [dáz chît syderea.] álde erigone.

[dáz chît contentiosa. Dáz syderea puella sînes hûses flége. dáz íst fúnden fóne díu uuánda er in uirgine hábet domicilium. álso óuh ándere 14
planete hábent in ánderên zéichenen. Dáz ímo obscuritas únde contentiosa dîenôen. dáz keuállet ad rhetoricam.]

Áher trûog sî in hénde. [álso man uirginem mâlêt án dero spera.] únde éina tabellun ûzer ebeno geuuórhta. mít súslichên zéichenen. Târ stúont an míttero der egypzisco fógal. dér dâr ibis héizet. [táz íst ter egypzisco stórh.] Áber skéin dar ána éin scône hóubet. únde án démo éin scône múnt. sáment temo flúgescúhe mercurii. Táz lécchota éin zuíhóubetêr vuúrm.

[Der stórh âhtet tero vuúrmo. sô tûot ter rhetor dero scúldigôn ín demo dínge. Ér hábet scônen ánafáng an sînero rédo. ér bríngst sia áber ze zuéin vuúrmen. uuánda er míte béidiu tûot. damnat et liberat.]

Únder déro tabellun éin gérta glîzentíu.

[dáz ist sermo rhetoris. an démo díu gréhti uuésen sól dero gérto.]

---

alumna praelata est, quae et sibi semper ornatum et pabulum multis praebuerat disciplinis. Uenit etiam quaedam decens, ac pudicissima puellarum, quae praesul domus custosque cylleniae, uerum themis, aut astrea, aut erigone dicebatur; spicas manu, caelatamque ex hebeno pinaka argumentis talibus afferebat. Erat in medio auis aegyptia, quae ibis memoratur ab incolis. Sed cum petaso uertex atque os pulcherrimum uidebatur; quod quidem serpentis gemini lambebat implexio. Subter quaedam praenitens

Tíu uuás fórnahtigiu gúldîn. míttíu uuás sî túnchelî ze níderost suárzív.

150. [álso | óuh sîn sermo ze êrist scône ist. únde dára nâh sárfera. únde ze iúngest úbertéilet.]

Únder íro zêseuuun der scálûn hábento testudo. únder râmendo scorpio.

[uuánda der rhetor ist sîh sélben skírmendo testudo. ánderro fárendo íst er scorpio.]

Ze uuínstrûn éin réia.

[Díu bezéichenet tîa snéllî sînero rédo.]

Áber diu réia réizta den únscádelen fógal ze féhtenne sáment tien vuúrmen.

[uuánda díu sélba snéllî páldet ten rhetorem. ze hínderstânne dén strît.]

Sélber ibis hábet éines egypziskes mânodes fórenámen.

[dér gorpeios in íro uuís héizet. táz chît nouember.]

Dísa tábellun gágen íro getrágena êreta sî. Únde so uuío sî dar ána bechnâti des prîutegômen zéichen. ióh án-dáz ne uuólta sî sîa úngeêreta lâzen.

Dô bechám íro óuh [íro suíger maia.] athlantis tóhte-

151. rôn scônista. búrlichiu hárto fône iouis míteslâfe. únde fóne dés sûnes keuuálte. Díu ne geuuérdota dâr níeh-skînen in íro snórun dieniste. âne dia uuága deç blanç.

[díu fône bina lance. dáz chît fóne zuéin scúzelôn. sô héizet. Uuáz uuólta sî déro? Âne dáz man sia gelîcho êreti demo sûne.]

---

uirga, cuius caput auratum, media glauca, piceus finis exstabat. Sub dextra testudo, minitansque nepa; a laeua caprea. Sed dilofon aliten, quae sit oscinum mitior in certaminis tentamenta pulsabat. Ipsa uero ibis praenotatum gerit nomen mensis cuiusdam memphitici. Hanc tabellam cum ingestam sibi conspiceret uirgo uenerata, licet sponsi cognosceret argumentum, tamen non ausa est sine supplicatione transire. Tunc etiam candidior atlantidum iouis congressu, pignorisque culmine prouecta superuenit, quae quidem ne in nurus officio sine blance libra apparere

Tia begonda sî sâr ántsâzigo êren mít zuéin ópfer iskingen inében mercurio. dér lucrorum uuáltet, uuánda sîa sáh imo ében hêra.

A MERCURIO AD UENEREM.

Hínnân gâhotôn sie. únde fûoren éin semitonium únz uenere. Uenerę díu den hîleih kérno gesáh. óuh keêre-o. sô uílo iz kerísta. téta sî goúmen an íro. uuío scônę uuás. Áber úmbefángeníu mít uuíder|uuartigên draconi- 152.
s. [sô castus amor íst. únde túrpis.] únde ántfáhsíu. únde it íro sélbûn ríngendíu. stílta sî íouuéderen hîsâmen.

[uenerii seminis. Uuánda uenerius humor béidíu chúmet pudice íoh impudice. bedíu íst ún-der ín zuéin sólih rínga. dáz íouuéderêr den án-deren stíllet.]

A UENERIS CIRCULO AD SOLAREM.

Dés mézes îltôn sie chómen in ében sole. Uuánda lbes téiles mêr. dánne éin tôn sî. lángta dén stápf. Án-rhálb tonus uuás ter skríg. [táz sínt tríu semitonia uuí-r zuéin.] Dâr sáh si éin skéf. âlle natûrliche férte mé-nêntez.

[Táz skéf pezéichenet cursum solis. Állíu díng keréchenônt sih fóne sînero cursu. álso iz chît in somnio scipionis. Sol inquit dux est et

---

gnata est. Quam uirgo uenerata, quoniam satis sociam io recognouit, duabus cum lucrorum pote dicatis coepit onorare pecudibus. Hinc festinatur ascensus, et usque ı ueneris circulum hemitonio transuolatur, ipsaque uenere, uae nuptiis allubescebat, quantum decebat orata hoc in a perhibetur intuita, quod admodum pulchra, tamen antias raconibus circumflexa, crebroque capillitio uulsa (i. spisso rine soluta) ambifariumque nital secum congressa mitificat. ox studium in solarem laborare circum, quippe sescuplo ıtigabat ascensum; qui tonus dimidius habebatur. Ibi uandam nauim, totius naturae cursibus diuersa cupiditate

princeps et moderator reliquorum luminum mensque mundi et temperatio]

Fóllez állero gíredo. [Állen díngen gíbet sol. dáz ín gefállet.] Únde fóllez fíurînero hûfon. [Uuâr íst sólih erháft fíures. sô ân dero súnnun?] Únde úmbefángenez mít

153. sâligero sêlon lône. [Uuánda ueteres uuândon. | dáz târ uuâre sedes beatarum animarum.]

Táz skéf féretôn síben férien. tîe brûodera únde gelîh uuâren.

[Uuáz íst kelîchera dánne síben dága in uuéchûn? Díe trîbent tâz iâr hína.]

Éin sâlig léuuen bílde stûont târ gebíldôt in bóume.

[Des hímeles hóhi. Dâr díu súnna gât. táz íst ter bóum. sî íst tér léuuo. dér álle sâldâ gíbet.]

Ze níderôst tes póumes stûont tâz pílde crocodrilli.

[Sî íst in hízzôn leo. in fróste crocodrillus.]

Dâr sprâng ínne éin brúnno hímeliskes lîehtes. tóugenero rûnsôn flîezende. in állíu lîeht tero uuérlte.

[uuánda álle stérnen hábent fóne dero súnnûn lîeht.]

Dáz keséhende stûont sî ûf. únde êrhafto díu óugen náhor tûonde. férgota sî den gót sús.

SOLEM ADORAT.

Tû hóha chráft tes únchúnden iouis. [uuánda ér incomprehensibilis íst. Iouis tér íst generalis mundi anima

---

moderantem, cunctaque flammarum congestione plenissimam, et beatis circumactam mercibus conspicatur. Cui nautae septem, germani tamen suique consimiles praesidebant in prora, felix forma depicta leonis in arbore, crocodili in extimo uidebatur. In eadem uero rate fons quidam lucis aethereae, arcanisque fluoribus manans, in totius mundi lumina fundebatur. Quo uiso philologia consurgens, totaque ueneratione supplicans, ac paullulum conniuens oculos, deum talibus deprecabatur:

Ignoti uis celsa patris, uel prima propago,

h tero ist apollo consilium. únde dára nâh mercurius [
rmo.] Sínmachig zínselôd. [Uuánda álte líute uuândon. 154.
ı sêla únde sín háben fône sole. únde lîchamen fône
na.] Mûotes úrspring. [Táz ist oúh nâh témo uuâne]
ehtes ánagenne. [Sô íst oúh táz.] chúning tero bérohafti.
únna gebérehaftot álliu díng.] Zîerda únde lób tero góto
ıde óuga dero uuérlte. [Tíu uuâre blínt. âne dia súnnun.]
ízemo des scônes hímeles. [táz chît tero lúfte.] Dû den
erôsten fáter séhen mûost. [Úbe ęther iouis íst. tén ír-
ëinet tiu súnna.] Únde dén máhtigen iouem ánaskînen.
r sélbêr der hímel lôset. [Uuánda dû tuélest ín sînes
ëibes.] Únde mít tînên férten gemétemêst tu die plane-
. Uuánda únder ín míttên gâst tû.

[Íro sínt trî óbe dír. drî níder dír.]

Lîeba mézchûoli gébende dien stérnon. Iágonde îóh
tende die planetas. Sô dû scáffunga tûost íro férten. [
ınân íst tír gelâzen. dáz tû mûost kân. án dero fíer- 155.
ı stéte.

[Nídenân ûf. álde óbenân níder. íst ío dîu
súnna fíerda.]

Dáz tír díu sélba zála guíssôt uuérde. an dúrnoh-
o áhto.

[Tîa dúrnohti máchôt denarius. dér án qua-
ternario fúnden uuírt. sô man chît éinez. zuéi.
dríu. fíeriu.]

Fomes sensificus, mentis fons, lucis origo,
Regnum naturae, decus atque assertio diuum;
Mundanusque oculus, fulgor splendentis olympi,
Ultramundanum fas est cui cernere patrem;
Et magnum spectare deum, cui circulus aethrae
Paret, et immensis moderaris raptibus orbes;
Nam medium tu curris iter, dans solus amicam
Temperiem superis, compellens atque coercens
Sidera sacra deum, cum legem cursibus addis.
Hinc est, quod quarto ius est decurrere circo:
Ut tibi perfecta numerus ratione probetur;

Ne máchôst tû sâr mít tîn zuéi tetrachorda na?

[Fóne septem uuérdent zuéi coniuncta. álso fóne octo zuéi uuérdent disiuncta.]

Latini héizent tíh solem. uuánda dû solus píst nâh ioue des lîehtes hóubethafti. Únde ságent sie díh éinen trágen in hóubete. zuélif cúldine skîmen. Uuánda dû máchôst zuélif mânoda. únde zuélif stúnda. Tíh chédent sie mít prîdele chêren fíer rós. Uuánda dû éino ríhtest tía réitâ. dîa quatuor elementa mundi máchont. Tû rûmest
56. tero nâht fóre dero fínstri. únde gíbest íro. sô filo | sî lîehtes hábet. Fóne díu chédent sie díh. tóugeníu ding chúmftigíu mélden. Álde fóne díu. dáz tû mít táges lîehte irbárost tie náhtscúlde. Díh pétot nilus cnâdigen serapin. únde memphis osyrim. Díh pétont mísseliche sacerdotes. coronam. [uuánda dû sie trégist mit duodecim gemmis.] únde diuitem. [uuánda dû sie álle getûost diuites.] únde forum dáz chît publicum. [uuánda nîeht sô únuerbórgenes neist.] únde typhonem. [dáz chît superbum. álde sublimem.] Dû bíst ter scôno blûomo. dér iú chínt uuás. tén berezinthia mínnôt.

[táz chît terra. uuánda sî íst in uuíntere betân. únde lángêt sie des lénzen. sô blûomen sínt.]

Dû bíst táz chínt mít temo flûoge. dû bíst ter fûoro gébo triptolemus. Dû bíst tes héizes lándes hammon. Tû bíst táz chínt fóne biblo.

Nonne a principio geminum tu das tetrachordon
Solem te latium uocitat, quod solus honore
Post patrem sis lucis apex, radiisque sacratum
Bissenis perhibent caput aurea lumina ferre;
Quod totidem menses, totidem quod conficis horas,
Quatuor alipedes dicunt de flectere habenis,
Quod solus domites, quam dant elementa quadrigam.
Nam tenebras prohibens, retegis quod caerula lucet.
Hinc phoebum perhibent prodentem occulta futuri.
Uel quia dissoluis nocturna admissa, et iseum
Te serapim nilus, memphis ueneratur osirim.
Dissona sacra mitram, ditemque forumquo typhonem,
Atis pulcher item, curui et puer almus aratri.
Ammon et arentis libies, ac biblius adon.

[ciuitate egypti. dáz uenus uuéinota. erslágenez fóne demo ébere.]

Sô mísselicho némmet tíh tiu uuérlt. Héil dû uuâra bílde dînes fáter. únde dero góto.

[Dáz tû fóne díu bíst. uuánda dû gíbest uultum. únde aspectum dien ánderên stérnôn.

Drî bûohstaba bíldônt tínen námen dux. *) únde des námen héilesôd. in sexcentis et octo numeris.

[Uuánda tau bezéichenet CCC. eta bezéichenet octo. áber tau. CCC. Uués dux íst er? Âne dero ánderro planetarum.]

Tû fáter. hílf mír hína ze chómenne ze dero ûfmánigi. Únde den hímel chúnnên in dînen námen.

A SOLE AD MARTEM. ET INDE AD IOUEM.

Sô sî dírro dígi fernómen uuárd. sô hîez man sia dúrh strîchen dero góto gesâze. [dáz chît hîez man sia ânauuért fáren.] Áber hóhor gerúhta. tuuálta sia dér fiure gelícho circulus. ter hêrôsto iouis súnô. Fóne démo circulo rán díu lóugezenta áha níder.

[in lunarem circulum. dâr die álten uuândôn uuésen hélla.]

Tánnân châmen | sie ze iouis circulo. sie máhtôn óuh lîehto dáz emitonium erlîden. Tés circulus lûtta fóllen

*) τηι.

Sic uario cunctus te nomine conuocat orbis.
Salue uera deum facies uultusque paterne,
Octo et sexcentis numeris, cui littera trina
Conformat sacrum mentis, cognomen et omen.
Da pater aethereos mentis conscendere coetus;
Astrigerumque sacro sub nomine noscere caelum.

His auditis, deorum sedes iussa est permeare, uerum hemitonio subleuatam pirois circulus immoratur, in quo iouis fuerat maximus filiorum. Ex quo circulo uisus piriflegeton amnis ad infra demeare. Quo transgresso (neque enim labor fuerat, hemitonii interiecta transcurrere) in io-

tonum. Dâr uuás tér stérno. dero lîbchícchûn máchungo. Ióh héilesám skîmo glîzendêr in mánméndero uuîzi. Sînes lîehtes uuîziu natura. róteta in stilli. únde in spûote. uuórteniu fóne uuármên mískelungôn [martis óbenân]. únde chálten [saturni nídenân]. Ter iouis stérno stûont târ. Sélbêr iouis. tér álle stéte eruuállôt. uuás tô gefáren sô mán chád. kebîeten ánderên góten. únde demo himel hêrote.

A IOUE AD SATURNUM

Tísen iouis circulum fúre rúcchentiu. únde sámo fílo hóhôr chómentiu. sáh sî dén stábênten fáter dero góto. in chálti. únde in fróste.

[Uuándá calor solis ne mág ín fóre férri irréichen.]

159. Áber | dér sélbo ríng saturni dér síh târ úmbedrâta. dér sáng in dóriscûn.

[Dáz chît sáng. álso gróbo sô dores. síngent.]

Áber sélbemo saturno uuás ána uuîlon draconis pílde. uuîlon leonis kéinôn. uuîlon búrste mít éberes zánen. únde álles égesen uuás er fól.

[Dáz íst fóne díu. uuánda sîn constillatio. dáz chît sîn fatum. fóre zéichenet álle zâlâ.]

Dóh uuás sîn geuuált sô fílo mêro. sô fílo sîn ríng uuî-

---

uialis sideris peruenere fulgores; cuius circulus phtongo personabat. Illic sidus erat temperamenti uiuifici ac salubris, effulgentia blandisque uibrata candoribus. Cuius quidem lucis natura ex calidis humidisque commixtionibus candens, quadam prosperitatis tranquillitate rutilabat. Uerum ibi sidus iouis; nam ipse totius mundi membra collustrans ad deorum dicebatur imperium et senatum celitem commeasse. Hunc etiam praetergressa circum, ac parili interiectione sublimis, deorum rigidissimum creatorem in algido haerentem pruinisque niualibus conspicata; uerum idem quem circumuenire nitebatur orbis melo dorio tinnibat. Sed ipsi praesuli nunc draconis facies, nunc rictus leonis, nunc cristae cum aprugnis dentibus uidebantur, totoque exitiali seuiebat horrore, cui tamen potestas pro circi granditate maior

uuîterò uuás. Sì dô erchómeníu. fóne sînên hárphôn. únde ánderên scállen. flôh sî fóne sô únmézigemo suéibe sînes circuli.

A SATURNO AD CAELUM.

Dánnân fûóren sie fligero férte. hálbes mêr. [dáz chît hálbes toni mêr. dánne tonum.] Uuánda in drín emitoniis fólle chám si ze hímele. dâr die stérnen ána stânt | Únde 16
sô mûode uuórtene. án dîen stégôn dero sex tonorum. fóre úrdrúzzi dero stadiorum. Tánne sie gesáhîn dáz sie erfáren hábetôn zuíualtîgo héllen. Án démo ûzlâze déro fólleglichûn rárto. nâh sólichên árbeiten. éteuuáz keblâsende. hírmdôn sie dâr.

IAM IN CAELO POSITA NOUA ET MIRANDA CONTEMPLATUR. SUPPLICANS IOUI ET DIIS.

Philologia ába demo trágebétte skrícchendiu. Tánne sî sáhe díu bréiten féld tes líehtes. únde día scôni dero ûfuuértigûn stílli. únde sî sáhe sô mánige mísselichîna. únde díe getâte dero tégàn (sic) góto. [dîe dâr decem regionum flégent.] Únde sî síh uuúnderoti in hímele díenôn díe ába némen dero uuércho. [dáz chît árbeito.] déro fóne díu sínt

---

maior ac prelata ceteris habebatur. Denique harpis bombisque perterrita, tam intoleranda congressione uirgo diffugit. Inde maximis conatibus sescuplo itineris euehuntur. Nam tono ac dimidio ad ipsius caelitis spherae globum ac laqueatum stellis ambitum peruenitur. Sicque sex tonorum conscensionibus et stadiorum defessa lassitudine fatigati, cum diapason simphoniam quicquid emensi erant aduerterent consonare, perfectione absolutae modulationis, post labores maximos recreati, paullulum conquieuerunt.

Ipsa quoque philologia lectica desiliens, quum immensos luminis campos, aethereaeque tranquillitatis uerna conspiceret, ac nunc tot diuersitates cerneret formasque decanorum, tunc octoginta quatuor liturgos celo miraretur astare; uideretque preterea fulgentes crebrorum siderum

octoginta quatuor. uuánda ín sô mánigiu getéilet íst. ál
161 dáz fóne érdo ze hímele íst | Únde sî sáhe dîe glîzenten speras. tero mánigôn stérnôn. Únde dîe geflóhtenen rínga ín éin ándere. Únde sélbûn dia speram díu den ûzerosten bifáng máchôt. suéibônta mít vuúnderlichero drâti. Únde dîe hímelgíbela. Únde dîa hímel áhsa in ále ríhte gân fóne éinemo gíbele ze demo ándermo dúrh tia érda.

[Díu uuírt échert mít sínne fernómen. uuánda sî corporalis ne íst.]

Únde án íro uuérben álla dîa héuigi des uuérlt zímberes. Lúzzel gedénchende êr si dára châme. ándere góta ne bechénnen dén gót. únde dén fáter. sóliches uuérches. únde sólchis uuîstûomes.

[Uuánda gótes sapientia íst. quę exsuperat omnem sensum et hominum et angelorum.]

Uuánda sî ín sáh úberslâhen. ióh tîe ûzenân uuérlte
162. gesâligôten. únde in sînemo fíurinen uuérlt|stûole. den mán échert fernémen mág mándegen sízzen. Sélbemo hímele fílo nâho gechníuuentíu. únde íro mûotes keéinotíu. péteta sî ín stíllo únde lángo. In álta uuîs mánige sîne námen îo sô stíllo ánabárende. nâh úngelichên spráchon dero líuto. lánge únde chúrze. únde únchúnde. mít sáment líutigên literis. [sô gót teutonice.] únde mít keskéidenên

---

globos, et circulorum alterna illigatione texturas. Ipsam uero, quae ambitum coercet ultimum, spheram miris raptibus incitatam, polosque et axem ex coeli summitate uibratum profundam transmeare terram, atque ab ipso totam caeli molem machinamque torqueri; tanti operis tantaeque rationis patrem deumque noscens ab ipsa etiam deorum notitia secessisse; quoniam extramundanas beatitudines eum transcendisse cognouerat, empirio quodam intellectualique mundo gaudentem, iuxta ipsum extimi ambitus murum annixa genibus, ac tota mentis acie coartata, diu silentio deprecatur; ueterumque ritu uocabula quaedam uoce mentis secundum dissonas nationes numeris uaria sono ignota, iugatis alternatisque litteris inspirata, ueneraturque uerbis

telîh sâr némende téil des róuches. tér ímo gefiel. sáz. er frô arábiskes slánches. Únde dóh sîa iouis hieze sízzen bî ímo. uuánda sî scámelîn uuás. sô uuás íro liebera. bî dien camenis ze sízzenne. pallade bî íro uuésentero.

DOTATUR SEPTEM ANCILLIS.

Tô stûont tiu mûoter ûf. únde bát iouem ióh tie ándere. dáz íro múosi fóre ín állên geántvuurtet uuérden. so uuáz íro maiugena ze mâli gében uuólti. únde sî íro uuídemen sô bechâme. | Únde sie dánne lîezîn fóre ín gelésen 16 uuérden dia uuídemscrift an tábellôn. [álso iz síto uuás.] únde día uuídemêa. [nâh tíu sô papius únde popeus sîa ze romo iú fúnden] Tô ónda man íro dés pîtentero. álso iz réht uuás. táz si dâr fóre állên gechóren uuúrtîn. Dô stûont apollo ûf fúre den brûoder. únde díe ér eruuéleta sînero díuuon. ze uuidemen ze gébenne. díe begónda ér ímo éinzên bríngen. Díe uuáren sólih. táz sic ín állên scône únde zîere gedûhtôn.

EPILOGUS.

Tero satyra nû éines mícheles téiles kesâgetero. [uuánda nouem librorum zuéi hína sínt.] tíu sélba satyra únsémfte getân íst. mít lángemo dúnse. [íh méino. uuánda nóh

---

petentes attribuens arabicis laetabatur halatibus. Uerum uirgo, ut est per omnia uerecunda, licet a ioue eius assidere confinio iuberetur, tamen ibi potius uoluit, ubi musas conspexerat, admota palladis consortione residere. Tunc exurgens uirginis mater poscit de ioue superisque cunctis, ut sub conspectu omnium quicquid sponsalium nomine praeparauerat maiugena, traderetur, ac demum dos a uirgine non deesset; tuncque tabulas ac papiam popeamque legem sinerent recitari. Cuius petitioni iustissimae deorum senatus attribuit, ut in consessu celitum offerenda probarentur. Hinc phoebus exurgit fratris officium non detrectans, ac singulas ex famulitio dilecto cyllenio incipit admouere, quae tam pulchrae cunctis quam ornatissimae refulsere.

Transcursa lector parte magna fabula,
Quae tam morosis implicata ductibus

170. septem libri fore sint.] nôtet ter | gágennuérto mórgen. únde der ánagândo tág. tímberen dia chérzûn. Ûnde úbe der tágerôd scôno ne fáreti den first. mít temo êristen skîmen. únde er mít lîehte ne dúrhprâche díu fénster. Sô geuuîteroti den ríng. tíu átahâfta pagina. éteuuâr nóh fúrder gebréittív. Nû chêdent tíu fólgenten bûoh. tíu únsih liberales artes lêrent. hína íst taz spél.

[Tér téil dero satyrę dér uuâre gelîh ne íst. tér íst hína. Der héizet grece mithus.]

Sîe geûzônt tia lúgi mít uuâre. Ûnde zéigônt sie zímige lírnunga. Sîe ne fermîdent óuh tiu spél nîeht. in míchelmo téile.

Nû hábest tu [lector] fernómen uuáz nû zûo gánge. úbe iz hímelgóta sô uuéllen. únde musę. únde apollinis lyra.

Tenui lucernam palpitare lumine
Coegit instans innitens crepusculum;
Ac ni rosetis purpuraret culmina
Aurora primo conuenustans habitu
Surgens fenestras dissecaret lumine
Adhuc iugata compararet pagina
Quocunque ducta longiorem circulum.
Nunc ergo mithis terminatis, infiunt
Artes libelli qui sequentes asserent.
Nam fruge uera omne fictum dimouent,
Et disciplinas annotabunt sobrias
Pro parte multa, nec uetabunt ludicra.
Habes quid instet, si potestas celitum
Faueantque musae et chelis latoia.

Berichtigungen.

S. 92, Z. 27. lese man barbarismum. In der althochdeutschen Übersetzung der aristotelischen Abhandlungen κατηγορίαι und περὶ ἑρμηνείας ist S. 31, Z. 24. díu uríst statt díneur íst und S. 69, Z. 7. hébemáhtígen zu lesen.

Berlin, gedruckt bei Trowitzsch und Sohn.

